

SUOMEN PANKKI

65. VUOSIKIRJA 1984

ISSN 0355-5925
Helsinki 1985
Ornamentum Oy

SISÄLLYS

Vuoden 1984 taloudellinen kehitys

Maailmantalouden tilanne	4
Kotimainen talouspolitiikka	5
Kysyntä ja tarjonta	5
Työllisyys ja inflaatio	7
Ulkomainen ja kotimainen rahoitus	8

Keskuspankkipolitiikka

Rahapolitiikka	11
Rahapolitiikan pääpiirteet	11
Rahapolitiikan ohjausjärjestelmän muutokset	13
Päiväkorkopolitiikka	14
Kotimaassa liikkeeseen lasketut joukkovelkakirjalainat ..	16
Suhdannepoliittiset erityistalletukset	17
Erityisrahoitusjärjestelyt	17
Valuuttapolitiikka	19
Kansainväliset valuutta- ja rahoitusmarkkinat	19
Valuuttakurssipolitiikka ja kotimaiset valuuttamarkkinat	21
Ulkomaiset pääomanliikkeet ja ulkomainen velka	22
Valuutansäännöstelytoimet	24
Järjestelyt maksusopimusmaiden kanssa	25

Suomen Pankin tase ja tuloslaskelma

Ulkomaat	26
Rahoituslaitokset	27
Julkinen sektori	29
Yritykset	30
Liikkeessä oleva raha	30
Muut tase-erät	30
Suomen Pankin nettotase	30
Setelinantotase	31
Tuloslaskelma	31

Suomen Pankki ja kansainväliset järjestöt

Kansainvälinen valuuttarahasto	33
Kansainvälinen järjestelypankki	35
Maailmanpankkiryhmä	35
Muu kansainvälinen yhtelistyö	36

Raha- ja valuuttapolittisia toimenpiteitä 1984	38
---	-----------

Kuviot

1. Kansainväliset suhdanteet ja suhteelliset työvoimakustannukset	4
2. Kysynnän ja tarjonnan tase	6
3. Työttömyysaste ja kapasiteetin käyttöaste	7
4. Kuluttajahinnat ja vaihtotase	7
5. Rahoitustasapaino	8
6. Pankkien luotot ja ottolainaus	9
7. Keskuspankkirahoitus ja kassavarantotalletukset	12
8. Liikepankkien päivämarkkina-asema	14
9. Korot	15
10. Erityisrahoitusjärjestelyt	18
11. Eurotalletusten korot	19
12. Suomen Pankin valuuttavaranto	20
13. Suomen Pankin valuuttaindeksi	21
14. Tärkeimpien valuuttakurssien muutokset	22
15. Velkaantumiskehitys	23
16. Suomen Pankin tase	26

Taulukot

1. Suomen Pankin tase kuukausittain	44
2. Vaihdeettava ja sidottu varanto	48
3. Suomen Pankin soveltamia korkoja	48
4. Kotimainen clearingliike	49
5. Liikepankkien keskuspankkiasema ja keskuspankkirahoituksen kustannukset	50
6. Suomen Pankin päivämarkkinat	51
7. Setelinanto	52
8. Liikkeessä olevat setelit ja metallirahat	53
9. Setelinvalmistus ja setelinpoisto	54
10. Setelit ja metallirahat	55
11. Avistamyntikurssit vuosittain	56
12. Avistamyntikurssit kuukausittain	58
13. Suomen pitkäaikainen ulkomainen velka ja saaminen ..	62

Tilintarkastajien kertomus	63
---	-----------

Eduskunnan pankkivaltuusmiehet vuoden 1984 lopussa	64
---	-----------

Suomen Pankki vuoden 1984 lopussa	64
--	-----------

VUODEN 1984 TALOUDELLINEN KEHITYS

Taloudellinen kehitys jatkui Suomessa 1984 suotuisana. Talouden sisäinen ja ulkoinen tasapaino paranivat sekä tuotannon kasvu jatkui vakaana. Keskeisin kasvua tukenut tekijä oli maailmantalouden elpymisen johdosta tuntuvasti voimistunut lännenvienti. Inflaation hidastamiseen ja valtiontalouden tasapainon parantamiseen tähdännyt talouspolitiikka puolestaan hillitsi kotimaisen kulutus- ja investointikysynnän kasvua. Kokonaistuotanto lisääntyi ennakkotietojen mukaan edellisvuotiseen tapaan noin 3 %. Vaihrotase oli tasapainossa ja vaihdettavina valuuttoina käytävässä kaupassa se kääntyi edellisten vuosien suurten vajausten jälkeen ylijäämäiseksi. Kansainväliseen korkotasoon nähden korkea markkinakorko ja vahva luottamus markan ulkoiseen arvoon johtivat valuuttavarannon runsaaseen kasvuun. Työllisten määrä kasvoi, mutta työvoiman tarjonnan jatkuvan lisääntymisen vuoksi työttömyysaste pysyi samansuuruisena kuin edellisenä vuonna ja oli keskimäärin runsaat 6 %. Inflaatio hidastui asetettujen tavoitteiden mukaisesti mutta oli silti nopeampaa kuin läntisissä teollisuusmaissa keskimäärin. Kuluttajahinnat nousivat vuoden 1984 aikana 6.1 %.

MAAILMANTALouden TILANNE

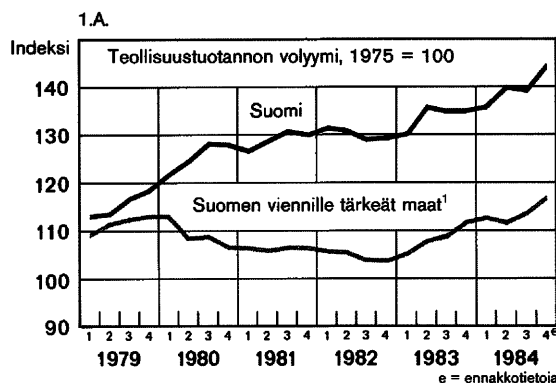
Maailmantalouden elpyminen vahvistui vuonna 1984, vaikkakin alueelliset erot kasvuvauhdissa ja kysynnän rakenteessa olivat suuria ja monissa maissa tuotannon lisäys jäi historialliseen kehitykseen nähden verraten vähäiseksi (kuvio 1.A). Elpyminen perustui suuressa määrin siihen, että Yhdysvalloissa kasvu oli voimakasta ja heijastui myös muihin maihin. Maailmankauppa lisääntyikin tuntuvasti ja korkeasta korkotasosta huolimatta myös investoinnit elpivät monissa maissa. Länsi-Euro-

passa kokonaistuotannon kasvu jäi kuitenkin vähäiseksi kireänä jatkuneen talouspolitiikan ja rakenneongelmien vuoksi; inflaatiovauhti hidastui, samalla kun työttömyyden kasvu jatkui.

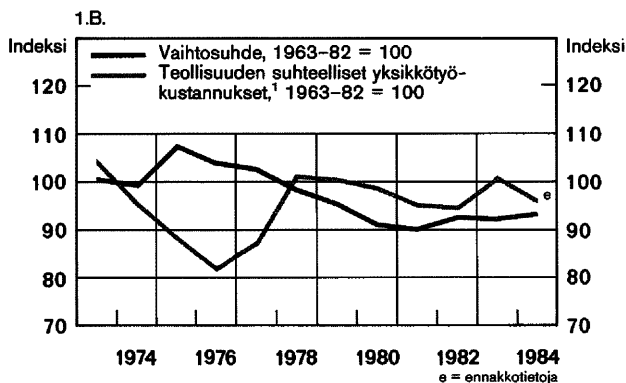
Kun kysyntä teollisuusmaissa lisääntyi varsin hitaasti mm. siksi, että korkea korkotaso hillitsi hankintoja varastoon, raaka-aineiden dollarimääräiset maailmanmarkkinahinnat kääntyivät keväällä laskuun ja paineita kohdistui myös öljyn hinnan alentamiseen. Vaikka nämä tekijät merkitsivätkin kehitysmaiden ja öljyntuottajamaiden tuontikysynnän

Kuvio 1.

KANSAINVÄLISET SUHDANTEET JA SUHTEELLISET TYÖVOIMAKUSTANNUKSET

¹Indeksi ko. ostajamaiden vientiosuuksilla painotettuna.

¹14 maata/Suomi, samana valuuttana.

pysymistä verraten vaimeana ja osaltaan viivyttivät kehitysmaiden velkaongelmien helpottumista, kehitysmaiden taloudellinen tilanne parani ja tuotannon kasvu nopeutui. Myös sosialistisissa maissa tuotannon kasvu nopeutui edellisvuotisesta.

KOTIMAINEN TALOUSPOLITIikka

Vuoteen 1984 tultaessa taloudelliset kasvunäkymät olivat hyvät ja talouspolitiikan tavoitteeksi omaksuttiin talouden tasapainon säilyttäminen ja vahvistaminen meneillään olevan suhdannenou-sun aikana. Talouspolitiikkaa kiristettiin, millä pyrittiin varsinkin hidastamaan inflaatiota ja paranta-maan valtiontalouden tasapainoa.

Valtioneuvosto pyrki vuodeksi 1984 tekemässään budjettiesityksessä supistamaan valtiontalouden alijäämää, joka supistuikin tuntuvasti. Kun aiempien kotimaista kysyntää tukeneiden talouspoliit-tisten toimenpiteiden teho heikkeni, muuttui fi-nanssipolitiikka selvästi kysyntää rajoittavaksi.

Rahapolitiikan asteittainen tiukentaminen oli aloi-tettu jo 1983 ja suhteellisen kireää linjaa ylläpidet-tiin koko vuoden 1984 ajan. Rakennemuutokset rahoitusmarkkinoilla jatkuivat. Suomen Pankki no-jautui rahapolitiikassaan ennen kaikkea korkeaan päiväkorkoon ja pyrki samalla asteittain yleisem-minkin lisäämään korkojen osuutta rahoitusmark-kinoiden tasapainottumisessa. Myös pankkien kassavarantovelvoitetta nostettiin kevään aikana. Markan ulkoista arvoa vahvistettiin lievästi.

Tulopolitiikassa päädyttiin kaksivuotiseen keski-tettyyn kokonaisratkaisuun, mikä osaltaan tuki in-flaation hidastamispyrkimyksiä. Palkkakustannus-ten nousu hidastui kuitenkin vähemmän kuin kil-pailijamaissa eikä hintakilpailukyvyyn lievältä heik-kenemiseltä vältytty.

KYSYNTÄ JA TARJONTA

Kysyntä lisääntyi 1984 Suomen läntisillä vienti-markkinoilla tuntuvasti, ja vuoden 1983 aikana el-pynyt lännenvienti voimistui edelleen. Hintakilpai-

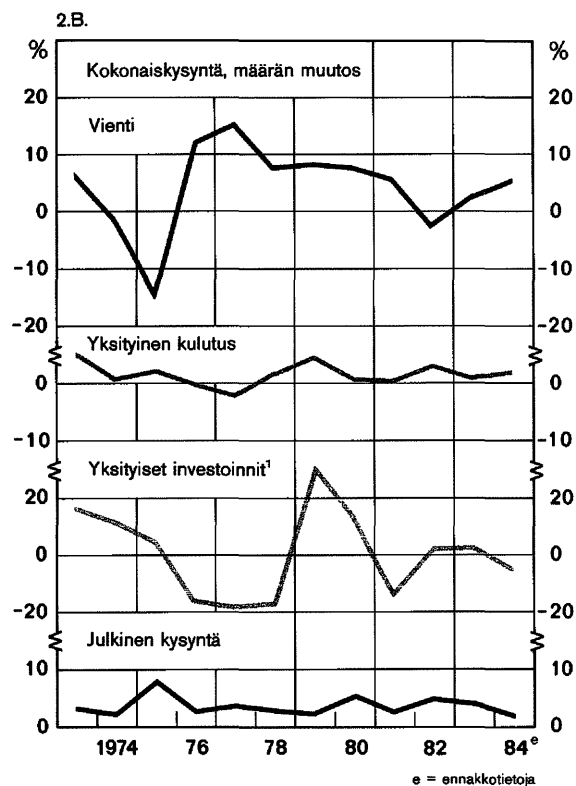
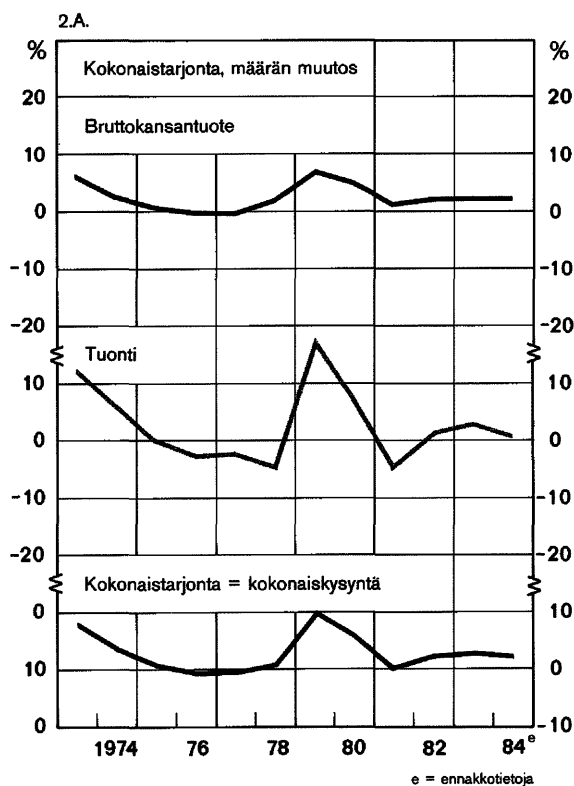
lukuvin heikkeneminen ei juuri haitannut vientime-nestystä (kuvio 1.B). Lännenviennin määrä kasvoi lähes viidenneksen, mutta kun idänvientiä joudut-tiin supistamaan kaupan tasapainottamistavoit-teen vuoksi, koko tavaravienti lisääntyi noin 10 %. Erityisesti kasvoi paperiteollisuustuotteiden kysyn-tä länsimarkkinoilla ja Suomeen viime vuosina ra-kennettu uusi kapasiteetti saatiin lähes täyteen käyttöön. Myös metalliteollisuustuotteiden vienti li-sääntyi tuntuvasti. Sitä kasvattivat erityisesti mo-net alustoimitukset. Raakapuun saannin ongelmat ja syksyn mittaan heikentynyt kysyntä johtivat puu-tavarateollisuuden viennin määrän supistumiseen (kuvio 2).

Metsäteollisuustuotteiden markkinatilanteen vah-vistuminen heijastui vientihintojen tuntuvana nou-suna. Muilta osin ulkomaankauppahintojen nousu oli verraten maltillista. Ulkomaankauppatalaston mukaan vientihinnat kokonaisuutena nousivat edellisvuotisista lähes 6 % ja tuontihinnat noin 4 ½ %. Vaihtosuhte parani näin ollen prosentin verran (kuvio 1.B).

Liikerakennusinvestointien vuoteen 1983 ajoittu-neen voimakkaan kasvun ja talouspolitiikan kiristä-misen vuoksi investointitoiminta jäi 1984 vaimeak-si. Mm. teollisuuden kapasiteetin käyttöasteen nousun ja kannattavuuden paranemisen takia teh-dasteollisuuden investoinnit lisääntyivät lähes kymmeneksen (kuvio 3.B), mutta energiasektorin investoinnit vähenivät selvästi. Kone- ja laiteinves-toinnit lisääntyivät hieman, mutta tuotannolliset ra-kennusinvestoinnit vähenivät. Hienoisesta supistu-misestaan huolimatta asuntoinvestoinnit jatkuivat vilkkaina. Yksityiset kiinteät investoinnit kokonai-suudessaan supistuivat hieman. Myös julkisten in-vestointien määrä väheni.

Yksityisen kulutuksen kasvu voimistui reaaliensioi-den kasvun tukemana. Erityisen tuntuvasti lisään-tyivät kestokulutushyödykkeiden hankinnat. Yksi-tyisen kulutuksen määrä kasvoi noin 3 % eli pro-senttiyksikön verran enemmän kuin edellisenä vuonna. Kulutuksen kasvu vastasi suurin piirtein kotitalouksien käytettävissä olevien reaalityulojen li-säystä, joten keskimääräinen säästämisalttius ei juuri muuttunut.

Kuvio 2.
KYSYNNÄN JA TARJONNAN TASE

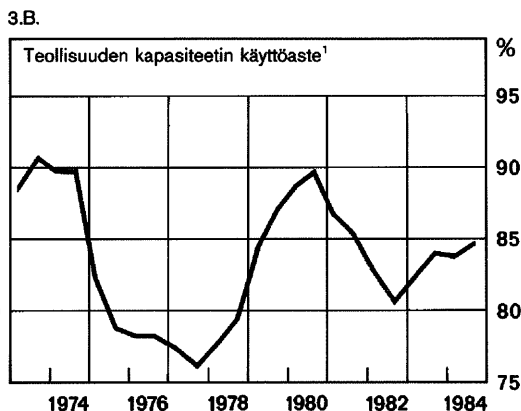
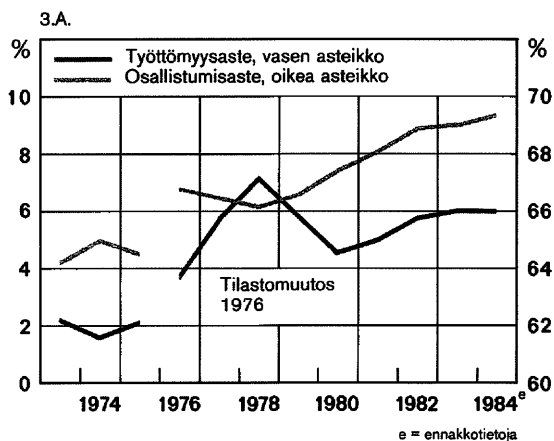
¹Ml. varastoinvestoinnit ja taseen tilastovirhe, eri asteikko.

Julkisen sektorin kysynnän kasvu hidastui 1984 prosenttiyksikön verran vajaaseen 3 prosenttiin. Julkisen kulutuksen kasvu hidastui vain hieman ja oli noin 3 ½ %. Kuntien kulutuksen kasvu kuitenkin nopeutui, mihin osaltaan vaikutti sosiaali- ja terveydenhuollon ns. VALTAVA-uudistus vuoden 1984 alussa. Talouspolitiikan kiristäminen näkyi varsinkin julkisissa investoinneissa, jotka supistui- vat vajaat 2 %. Vielä edellisenä vuonna ne olivat selvästi kasvaneet. Julkisen sektorin kysynnän kiristävää vaikutusta lisäsi osaltaan se, että nettoveroastetta nostettiin noin prosenttiyksikön verran. Valtion nettoraioitustarve supistui 4.5 mrd. markkaan eli suunnilleen puoleen edellisvuotisesta. Vähenneminen oli noin 1 ½ % kokonaistuotannon arvosta. Edellisenä vuonna valtiontaloudessa oli ollut vastaavansuuruinen, kansantaloutta elvyttävä rahoitustarpeen lisäys.

Kokonaistuotanto kasvoi 1984 ennakkolukujen mukaan noin 3 % eli likimain saman verran kuin edellisenä vuonna. Kasvu oli nopeinta avoimen sektorin toimialoilla. Erityisen nopeaa se oli metsäteollisuudessa, jonka tuotanto lisääntyi lähes 7 %. Ns. muun teollisuuden toimialojen heikon kehityksen johdosta koko tehdasteollisuuden tuotanto kasvoi noin 3 ½ %. Keväällä aikaansaatu sopimus raaka- puun hinnoista vilkastutti huomattavasti edellisvuonna taantuneita hakkuita. Kahden hyvän sato- vuoden jälkeen maataloustuotanto ei enää lisääntynyt. Rakennustoiminta supistui etenkin talonra- kennuksen osalta, kun taas palvelusektorin tuotan- non kasvu jatkui.

Kokonaistuotannon verraten tasaisen kehityksen ja investointitoiminnan laimeuden johdosta tava- roiden ja palvelusten tuonnin määrän lisäys jäi vä-

Kuvio 3.
TYÖTTÖMYYSASTE JA KAPASITEETIN KÄYTTÖASTE

¹Suomen Pankin investointikyselyn mukaan.

häiseksi. Rahoituskustannusten nousu lienee osaltaan johtanut suurempaan taloudellisuuteen mm. varastonpidossa.

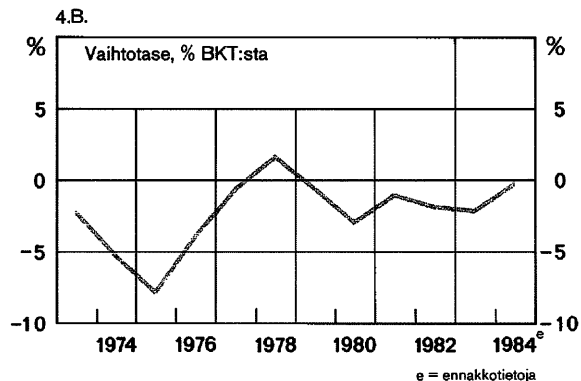
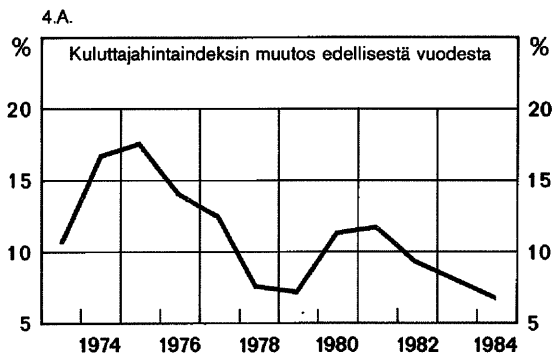
säivät työvoiman tarjontaa. Työttömien määrä oli hieman suurempi kuin edellisenä vuonna eli 159 000 henkeä ja vuoden keskimääräinen työttömyysaste 6.2 % eli jokseenkin yhtä suuri kuin vuotta aikaisemmin (kuvio 3.A).

TYÖLLISYYS JA INFLAATIO

Työllisten määrä lisääntyi edelleen 1984 ja oli keskimäärin 24 000 henkeä suurempi kuin edellisenä vuonna. Kasvu keskittyi palveluelinkeinoihin; teollisuudessa työllisten määrä sen sijaan väheni edelleen. Osallistumisasteen nousu, työikäisen väestön määrän kasvu ja siirtolaisten paluu Ruotsista li-

Kotimainen inflaatio hidastui vuoden 1984 aikana selvästi mutta pysyi edelleen kansainvälistä keskiarvoa nopeampana. Vuoden lopulla inflaatioero OECD-maihin nähden kaventui kuluttajahintojen osalta runsaaseen yhteen prosenttiyksikköön. Kuluttajahinnat nousivat edellisen vuoden keskimäärästä 7.1 % ja vuoden aikana 6.1 % (kuvio 4.A).

Kuvio 4.
KULUTTAJAHINNAT JA VAIHTOTASE

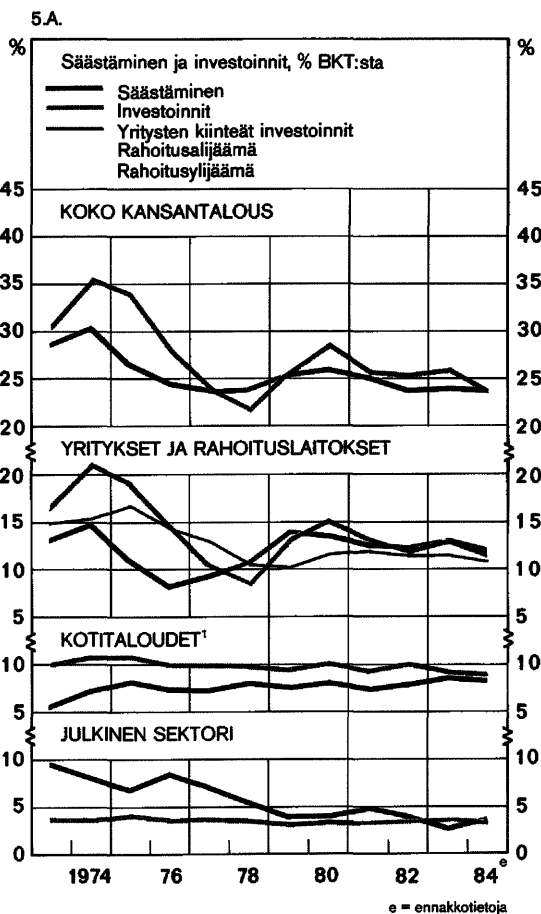
Kaksivuotisen keskitetyn tulopoliittisen kokonaisratkaisun mukaan sopimuspalkat nousivat keskimäärin 6.8 % edellisvuotisista. Palkkaliukumien johdosta ansiotasot nousi kaikkiaan runsaat 9 %. Yksikkötyökustannukset kohosivat Suomessa hiukan nopeammin kuin tärkeimmissä kilpailijamaissa. Kun marka lisäksi jossain määrin vahvistui, teollisuuden keskimääräinen hintakilpailukyky samana valuuttana laskettuna heikkeni noin 4 % (kuvio 1.B).

ULKOMAINEN JA KOTIMAINEN RAHOITUS

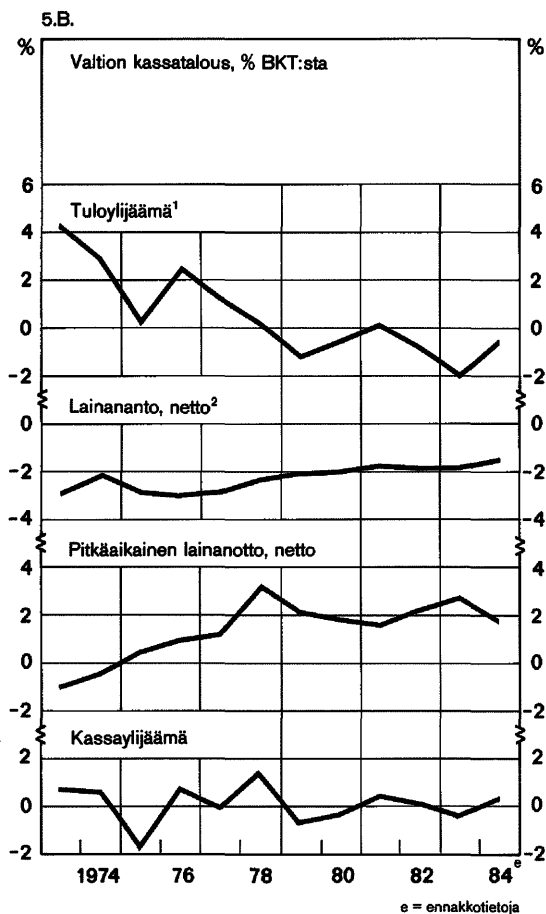
Kauppataseen ylijäämäksi tuli 5.5 mrd. markkaa. Ulkomaankaupan alueellisen kehityksen erot tasa-

painottivat toisiaan: lännenvienti kasvoi voimakkaasti samaan aikaan kun idänvienti supistui. Vuonna 1984 lännenkaupassa kertyi ylijäämää kaikkiaan noin 8 mrd. markkaa, kun taas idänkaupassa syntyi noin 3 mrd. markan alijäämä. Palvelusten kaupan ylijäämä supistui runsaaseen 2 mrd. markkaan, kun projektivientitulot vähenivät ja matkustustaseen alijäämä kasvoi. Pääomankorvausten ja tulonsiirtojen taseen alijäämä lisääntyi hieman. Vaihtotase oli tasapainossa; ensimmäisen kerran sitten vuoden 1978 se ei ollut alijäämäinen. Vaihdeettavina valuuttoina käytävässä kaupassa paraneminen oli erityisen merkittävää, sillä kun vaihdettavien valuuttojen vaihtotase kahtena edellisvuonna oli ollut lähes 8 mrd. markkaa alijäämäinen, oli se 1984 hieman ylijäämäinen.

Kuvio 5.
RAHOITUSTASAPAINO

¹Ml. voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.

¹Tulot - menot, ilman rahoitustaloustoimia.

²Ml. muut finanssisijoitukset.

Vaihtotaseen tasapainoisuus merkitsi, että säästäminen ja investoinnit olivat yhtä suuria koko kansantaloudessa. Yritys- ja rahoituslaitossektoriin syntyi rahoitusylijäymää ensimmäisen kerran siten vuoden 1979 ja julkisen sektorin edellisvuotinen alijäämä supistui lähes olemattomaksi (kuvio 5.A).

Valtiontalouden rahoitusasema parani selvästi vuoden mittaan finanssipolitiikan tavoitteiden mukaisesti ja juoksevien menojen ja tulojen erotus supistui vajaan 2 mrd. markkaan. Vastaava tuloalijäämä oli edellisenä vuonna ollut 5.4 mrd. markkaa. Tuloalijäämän supistuminen kuvasti yhtäältä veroasteen nousua ja toisaalta pyrkimyksiä rajoittaa valtiontalouden menovolyymia. Valtionvelan kuolestusten kasvun takia bruttorahoitustarve supistui vähemmän kuin tuloalijäämä. Nettorahoitustarve sen sijaan supistui melkein puoleen edellisvuotisesta (kuvio 5.B). Valtio toi pitkäaikaista pääomaa 2.6 mrd. markan nettomäärän kuten edellisenäkin vuonna. Vuonna 1984 tämä kattoi yli puolet valtion nettorahoitustarpeesta.

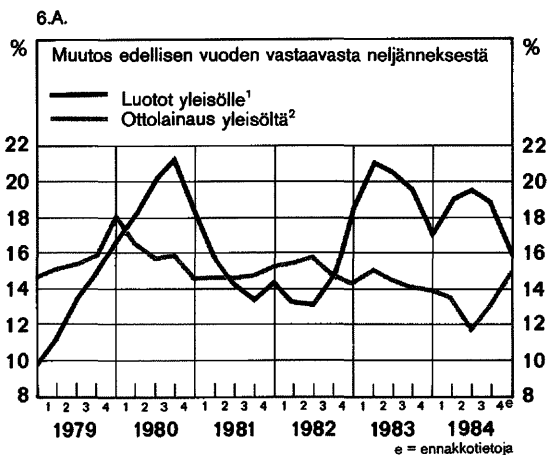
Kotitalouksien säästämisaste pysyi likimain edellisen vuoden korkealla tasolla. Aikaisempaa suurempi osa säästämisestä kanavoitui reaali-investointien sijasta rahoitusvaateisiin, mihin vaikuttivat reaalikoron nousu ja inflaatio-odotusten vaimene-

minen. Myös asuntojen hintojen nousu pysähtyi. Kulutuksen kasvu oli pääasiassa kestokulutustavaroiden hankintoja.

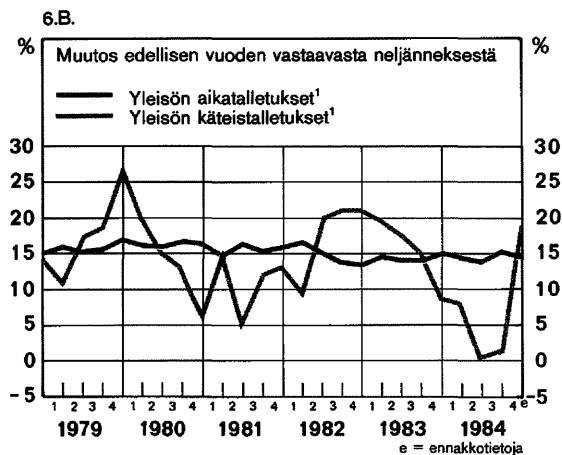
Yritysten tulot ja kannattavuus kehittyivät suotuisasti mm. kapasiteetin käyttöasteen nousun ja vaihtosuhteen paranemisen ansiosta. Investointitoiminta, joka pysyi edellisessä laskusuhdanteessa varsin vilkkaana, ei kokonaisuutena lähtenyt vielä kasvuun. Siinä heijastui osittain talouspolitiikalla aikaansaatu vaikutus: yhtäältä investointeja oli 1982—1983 kannustettu finanssipolitiikalla ja helpolla rahoituksen saatavuudella ja toisaalta likvidien sijoituskohteiden hyvä tuotto yhdessä inflaation hidastumisen kanssa näyttää vuoden 1984 aikana johtaneen paitsi varastoinvestointien supistumiseen, myös monien investointihankkeiden lykkäämiseen. Uusien lainojen korkojen nousu markkina-korkojen lisääntyneen merkityksen johdosta lienee osaltaan vaikuttanut investointien lykkäämiseen. Suotuisan tulokehityksen ja vaimean investointitoiminnan johdosta yrityssektorin rahoitusasema parani.

Yksityinen sektori toi pitkäaikaista lainapääomaa vajaan 4 mrd. markan nettomäärän, josta huomattava osa oli valuuttapankkien lyhytaikaisten luottojen konvertoituneita pitkäaikaisiksi lainoiksi. Muut pitkäaikaisen pääoman erät mukaan lukien pitkäai-

Kuvio 6.
PANKKIEN LUOTOT JA OTTOLAINAUS

¹Ml. kotimaiset ulkomaan rahan määräiset luotot ja obligatioluotot.
²Ml. kotimaiset ulkomaan rahan määräiset talletukset.

¹Ml. kotimaiset ulkomaan rahan määräiset talletukset.

kaisen pääoman tase oli kaikkiaan 6.4 mrd. markkaa ylijäämäinen.

Lyhytaikaisen pääoman tuonti oli etenkin alkuvuodesta poikkeuksellisen runsasta. Jo edellisvuonna koti- ja ulkomaisten korkojen välille syntynyt huomattava ero sekä markkaan kohdistuneen luottamuksen vahvistuminen houkuttelivat maahan runsaasti lyhytaikaista pääomaa. Korkean vuoksi myös termiinikurssit olivat vientiyrityksille sängen houkuttelevia ja osa pääomantuonnista aiheutui pankkien termiiniosojen kattamisesta. Mittavilla termiini-interventioilla Suomen Pankki kuitenkin valtaosin neutraloi valuuttapankkien pääomantuontitarpeen. Yksityisen sektorin lyhytaikaisen pääoman tuonti kaikkiaan oli lähes 5 mrd. markkaa. Kun otetaan huomioon Suomen Pankin takaisin maksamat 2 mrd. markan valmiusluotot, tuli lyhytaikaisen pääoman taseen ylijäämäksi 2.9 mrd. markkaa.

Vaihdettava valuuttavaranto vakiintui vuoden jälkipuoliskolla vajaan 20 mrd. markan tuntumaan. Vuoden lopussa vaihdettava varanto oli 18.8 mrd. markkaa ja samanaikaisesti Suomen Pankilla oli termiiniosopimuksia 20.1 mrd. markkaa. Vuotta aiemmin vaihdettava valuuttavaranto oli ollut 8.2 mrd. markkaa ja termiiniosopimukset 2.5 mrd. markkaa. Tuolloin valuuttavarantoon sisältyivät 2 mrd. markan varantoluotot. Sidotuilla tileillä oli vuoden 1984 lopussa velkaa 0.3 mrd. markkaa. Sidotut va-

luuttasaamiset vähenivät etenkin vuoden jälkipuoliskolla. Edellisen vuoden päättyessä sidottu valuuttavaranto oli ollut 0.6 mrd. markkaa. Sen lisäksi oli ollut 2.1 mrd. markkaa pitkäaikaisia rulasamia, jotka kuoletettiin vuoden 1984 aikana.

Pankkien koko luotonannon kasvuvauhti oli koko vuoden hyvin nopeaa; reaalininkin kasvu oli lähes 12 %. Erityisesti keskikorkosäättelyn alaisten markaluottojen ja valuuttaluottojen kasvuvauhti kiihtyi selvästi edellisvuotisesta. Sen sijaan joukkovelkakirjaluottojen kasvuvauhti hidastui, joskin se edelleen ylitti 30 %. Pankkien koko varainhankinta kehittyi luotonannon kanssa likimain samaan tahtiin. Kasvuvauhti oli noin 19 %. Normaalehtoisien otollainauksen vuosikasvu ylitti 16 %, kun kasvuvauhti kiihtyi loppuvuodesta (kuviot 6.A ja 6.B). Erityisotollainauksen eli ns. markkinarahan kasvu oli alkuvuodesta erittäin voimakasta, mutta pysähtyi kesällä ja vuoden jälkipuoliskolla erityisotollainauksen talletuskertymä jopa supistui. Se oli vuoden päättyessä noin 12.6 mrd. markkaa.

Rahoitusmarkkinoiden rakennemuutoksen vuoksi entiset rahamarkkinoiden kireysmittarit menettivät merkityksensä. Keskuspankkivelan määrän ja luottojen saatavuuden sijasta korkojen merkitys korostui. Korkean päiväkoron avulla keskuspankki pyrki vetämään markkinolta likviditeettiä nimenomaan hidastaakseen inflaatiota.

KESKUSPANKKIPOLITIikka

Vuoden 1984 keskuspankkipolitiikkaa luonnehtivat kireys ja sopeutuminen muuttuviin oloihin. Päiväkorkoa oli nostettu tuntuvasti jo syksyllä 1983, jotta olisi estetty valuuttakurssiloidotusten aiheuttama valuuttojen virtaus maasta. Päiväkorko pidettiin tilanteen rauhoittamisen jälkeen edelleen korkeana pankkien luotonannon kasvun ja kokonaiskysynnän hillitsemiseksi sekä valuuttavirran kääntymisestä johtuneen likviditeetin sitomiseksi. Inflaatiota ja kysyntää hillitsevää rahapolitiikkaa tuettiin vahvistamalla markan ulkoista arvoa ja nostamalla asteittain pankkien kassavarantovelvoitetta keväällä 1984. Rahapolitiikan linja pidettiin suhteellisen kireänä loppuvuoden ajan. Markkinakorkoksen otto- ja antolainauksen osuus rahoituksen välityksessä kasvoi ja Suomen Pankki sopeutti rahapolitiikan keskeiset välineet uusiin oloihin. Muutosten johdosta rahapolitiikan vaikutukset välittyivät enenevästi korkojen kautta.

RAHAPOLITIikka

Rahapolitiikan pääpiirteet

Häiriöt valuuttamarkkinoilla syksyllä 1983 varoittivat siitä, että luottamus taloudellisen kehityksen pitkän aikavälin vakauttamispyrkimykseen ei ollut riittävän vahva. Vaikka inflaatiovauhti alkoikin hidastua vuoteen 1984 tultaessa, se oli edelleen selvästi nopeampi kuin kilpailijamaissa ja hintakilpailukyvyn heikkeneminen jatkui. Pankkien luotonanto kasvoi ripeästi ja talouden likviditeetti lisääntyi, samalla kun suhdannenusu alkoi varmistua. Rahapolitiikan painopistettä siirrettiin entistä selvemmin inflaation ja suhdannenuksen hillitsemiseen. Tämä edellytti päiväkoron pitämistä edelleen korkeana.

Päiväkorolla ohjattiin varsin pitkälle myös pankkien erityisottolainauksen korkoa kevästä lähtien, kun pankkien markkinarahan korkokartelli murtui kilpailun kiristyttyä. Korkea päiväkorko hillitsi pankkien markkamääräisen antolainauksen kasvua ja korkea markkinakorko kannusti yrityksiä siirtämään investointiensa ajankohtaa myöhemmäksi. Rahapolitiikka vähensi siten mahdollisuuksia ja halukkuutta rahoittaa kulutus- ja investointikysyntää.

Korkea päiväkorko aiheutti suuria korkoeroja yhtäältä markkinarahan ja keskikorkosäätelyn alaisen luotonannon välillä ja toisaalta koti- ja ulkomai-

sen rahoituksen välillä. Korkosäätelyn alaisilla luotolla rahoitettiin reaalisijoitusten ohella myös markkinarahasijoituksia. Tämä rahan kierto rahoitusjärjestelmän sisällä paisutti osaltaan luotonannon ja rahan määrän kasvulukuja, mikä vaikeutti rahoitusmarkkinoiden tilan tulkintaa.

Korkea markkinakorko ja vahvistunut luottamus markkaan lisäsivät tuntuvasti yritysten pääomantuontia, mikä heijastui valuuttavarannon kasvuna. Valtaosa yritysten pääomantuonnista kanavoitui kuitenkin edelleen markkinarahatalletuksiksi pankkeihin ja sitä kautta pääasiassa päivätalletuksiksi Suomen Pankkiin. Pääomantuonti ei siis johtanut sellaiseen rahoitusmarkkinoiden kevenemiseen, joka olisi vaarantanut rahapolitiikan tavoitteet. Valuuttaa olisi virrannut maahan poikkeuksellisen paljon myös pankkien termiiniostojen katteina, ellei Suomen Pankki olisi hillinnyt tätä osallistumalla itse laajamittaisesti termiinimarkkinoihin.

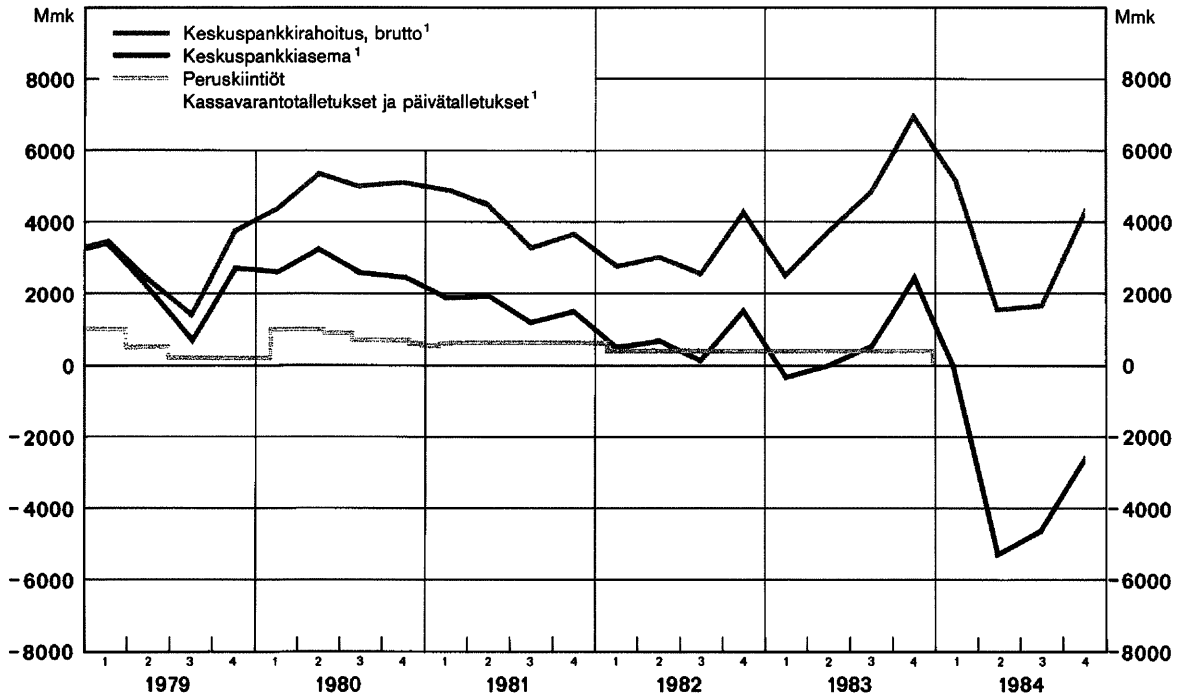
Rahapolitiikan linjaa tuettiin myös vahvistamalla markan ulkoista arvoa noin 1 ½ % valuuttaindeksiluvun vaihtelualueen rajoissa. Keväällä pankkien kassavarantovelvoite nostettiin lisäksi asteittain 4.7 prosentista 5.6 prosenttiin.

Syksyllä rahapolitiikan ohjausjärjestelmää tehostettiin muuttamalla kassavarantosopimusta ja keskikorkosäätelyjärjestelmää. Kun lisäksi kotimainen inflaatiovauhti hidastui edelleen ja kansainväliset

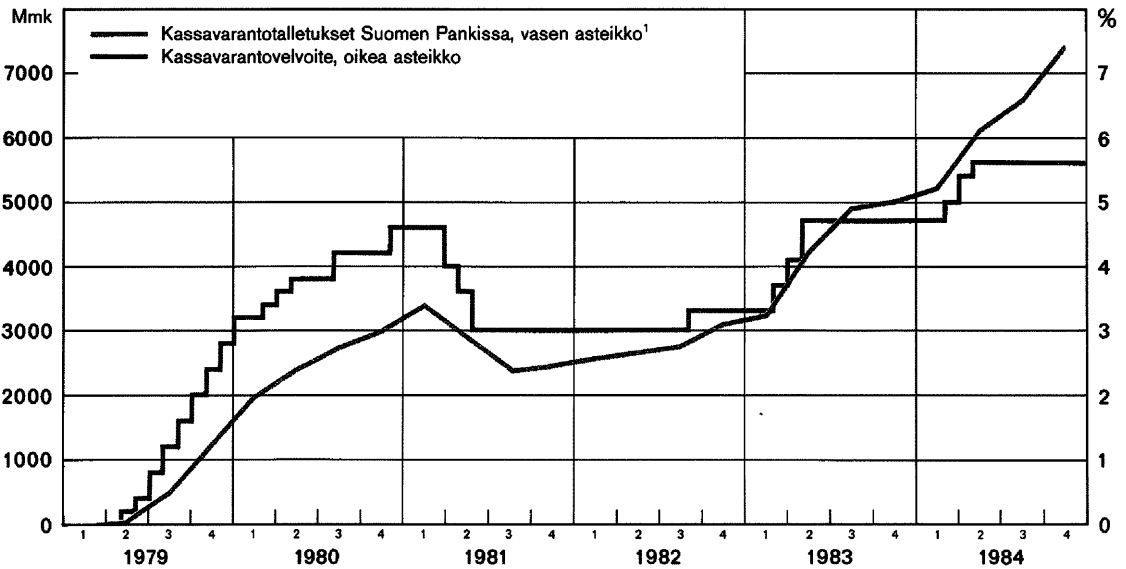
Kuvio 7.

KESKUSPANKKIRAOHITUS JA KASSAVARANTOTALLETUKSET

7.A. LIIKEPANKKIEN KESKUSPANKKIASEMA

7.B. PANKKIEN KASSAVARANTOTALLETUKSET

¹Päiväarvojen neljännesvuosikeskiarvo.

korot laskivat, voitiin päiväkorkoa asteittain alen-
taa. Samalla hallinnollisten ja vapaiden korkojen
välinen suuri korkoero kaventui, kun peruskorko pi-
dettiin koko vuoden ennallaan 9.5 prosenttina.

Rahapolitiikan ohjausjärjestelmän muutokset

Vuoden aikana toteutettiin huomattavia uudistuk-
sia rahapolitiikan ohjausjärjestelmässä. Uudistus-
ten tarkoituksena oli lisätä rahapolitiikan tehok-
kuutta sekä tasapuolistaa ja yhtenäistää pankkien
toimintaedellytyksiä.

Pankkien peruskorkoiset kiintiöt poistettiin koko-
naan vuoden 1984 alusta lukien järjestelmän yksin-
kertaistamiseksi. Tämän jälkeen keskuspankkira-
hoitusta myönnettiin yksinomaan päiväluttona
(kuva 7.A). Samassa yhteydessä ulkomaisessa
omistuksessa olevat liikepankit saivat samanlaiset
oikeudet osallistua Suomen Pankin päivämarkki-
noiniin kuin kotimaisilla liikepankeilla on. Päivätal-
letuksille asetettiin yläraja, joka oli 20 % kunkin
pankin taseen loppusummasta. Huhtikuun alusta
lukien päivätalletuksille asetettu yläraja poistettiin.

Tammikuussa talletuspankkien antolainauksen
keskikoron säätelyä tarkistettiin ja syyskuussa tätä
säätelyjärjestelmää muutettiin. Pankkien oikeus
siirtää osa vapailta markkinoilta hankkimansa eri-
tyisottolainauksen korkokustannuksista antolai-
nauskorkoihin nostettiin tammikuussa 50 prosen-
tista 60 prosenttiin. Tarkoituksena oli, että rahapoli-
itiikan kiristäminen heijastuisi aikaisempaa sel-
vemmin myös luottojen kysyntään, sillä samalla
poistettiin 14 prosentin antolainauskorkojen ylära-
ja yhteisöjen shekki- ja vekseliluotoista.

Keskikorkosäätelyä muutettiin syyskuussa siten,
että talletuspankkien korkokustannusten siirto-oi-
keuteen sisällytettiin myös normaaliehtoinen otto-
lainaus. Pankit voivat muutoksen jälkeen siirtää
30 % koko ottolainauksen korkokustannusten nou-
susta antolainauskorkoihin. Pyrkimyksenä oli saat-
taa pankit samaan asemaan kilpailtaessa koroilla.

Samassa yhteydessä pankit ja Suomen Pankki te-
kivät uuden kassavarantosopimuksen. Siinä laa-

jennettiin 1979 tehdyn ja 1982 muutetun sopimuk-
sen ottolainauspohjaa, joka on kassavarantotalle-
tusten keräämisen perustana. Vanhaan kassava-
rantopohjaan kuuluivat normaaliehtoinen markka-
määräinen ottolainaus yleisöltä sekä puolet koti-
maisesta valuuttamääräisestä ottolainauksesta.
Sopimuksen voimassaoloaikana markkinarahan ja
pankkien valuuttamääräisen rahoituksen kasvu oli
varsin huomattava. Tämä johti kassavarantopohjan
kaventumiseen ja koko kassavarantojärjestelmän
rahapoliittisen ohjaustehon heikentymiseen. Lisäk-
si kassavarantovelvoite merkitsi paikallispankeille
tuntuvasti suurempaa raskautta suhteessa antolai-
naukseen ja taseen loppusummaan kuin liikepan-
keille.

Pankkien kanssa tehty uusi kassavarantosopimus
korjaa nämä epäkohdat käsittelemällä eri rahoitus-
eriä ja pankeja tasapuolisemmin. Sopimuksella
kassavarantopohjaa laajennettiin siten, että se si-
sältää normaaliehtoisen ottolainauksen lisäksi va-
luuttamääräisen ottolainauksen kokonaan sekä
uusina erinä markkinarahaottolainauksen ja pank-
kien ulkomaisen nettovelan erinäisin vähennyksin.
Uusi kassavarantopohja käsittää näin ollen suurim-
man osan pankkien antolainaukseen käytettävissä
olevista rahoituslähteistä. Laajennus kasvatti kas-
savarantopohjaa noin 30 %. Siirtymävaiheen hel-
pottamiseksi lisätalletusvelvoitteen täyttäminen
toteutettiin asteittain loka—joulukuun aikana (ku-
vio 7:B).

Sallimalla ulkomaisesta nettovelasta eräitä vähen-
nyksiä kassavarantopohjaa laskettaessa Suomen
Pankki halusi turvata kotimaisille pankeille tasaver-
taiset kilpailuedellytykset suhteessa ulkomaisiin
pankkeihin. Samassa tarkoituksessa kassavarant-
tovelvoitetta vastaavia talletuksia päätettiin periä
niiltä yrityksiltä, jotka Suomen Pankin antaman lu-
van perusteella rahoittavat vientisaatavia tai tuon-
tia ulkomaisista rahoituslaitoksista omissa nimis-
sään otetuilla luotoilla. Tämä velvoite tuli voimaan
vuoden 1985 alusta.

Ohjausjärjestelmää koskeneet ratkaisut tasapai-
nottivat toistensa vaikutuksia pankkien kilpailuase-
maan ja kannattavuuteen. Liikepankkien kassava-
rantorasitus kasvoi enemmän kuin paikallispank-

RAHALAITOSTEN ANTO- JA OTTOLAINAUKSEN¹ PAINOTETUT KESKIKOROT JA KORKOEROT
 VUOSIEN 1983 JA 1984 LOPUSSA, %

	31.12.1983			31.12.1984		
	Anto- lainaus	Otto- lainaus	Korko- ero	Anto- lainaus	Otto- lainaus	Korko- ero
Postipankki	10.09	5.04	5.05	10.37	5.12	5.25
Liikepankit	10.18	6.14	4.04	10.68	6.30	4.38
Säästöpankit	10.65	6.31	4.34	10.79	6.46	4.33
Osuuspankit	10.64	6.24	4.40	10.66	6.37	4.29
Rahalaitokset yhteensä	10.39	6.08	4.31	10.67	6.22	4.45

¹Antolainauksen keskikorot sisältävät erityisottolainauksen korkokustannusten siirto-oikeuden vaikutukset, kun taas ottolainauksen keskikorot sisältävät vain normaaliehtoisen ottolainauksen korot.

kien ja ne saivat vastaavasti korottaa enemmän keskikorkoa. Vanhassa keskikorkosäätelyssä liikepankeilta edellytettiin, kun siirto-oikeuden vaikutusta ei oteta huomioon, 0.65 prosenttiyksikköä matalampaa antolainauksen keskikorkoa kuin paikallispankeilta. Uudessa järjestelmässä kaikki kotimaisen markkamääräisen ottolainauksen muodot ovat samassa asemassa ja kaikki pankit, joilla on sama ottolainauksen keskikorko, voivat periä samaa antolainauksen keskikorkoa.

Keskikoron enimmäismäärien soveltamisessa sovittiin 12 ja 24 kuukauden pituisista siirtymäajoista. Pankit, joiden keskikoron yläraja nousi, voivat syyskuun 1985 loppuun mennessä asteittain korottaa korkojaan, kun taas pankit, joiden keskikoron yläraja laski, saivat 24 kuukauden sopeutumisajan.

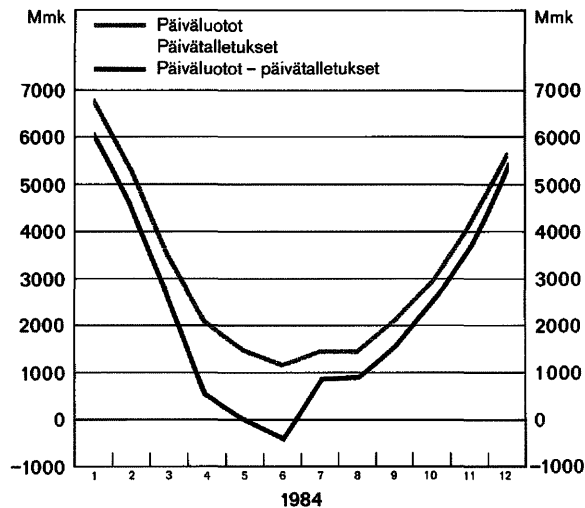
Rahalaitosten antolainauksen keskikorko oli vuoden lopussa 10.67 %, edellisen vuoden lopussa se oli ollut 10.39 %. Keskikoron nousuun vaikutti kevästä 1983 lähtien edellä mainittu siirto-oikeus (kuvio 9.C).

Päiväkorkopoliitikka

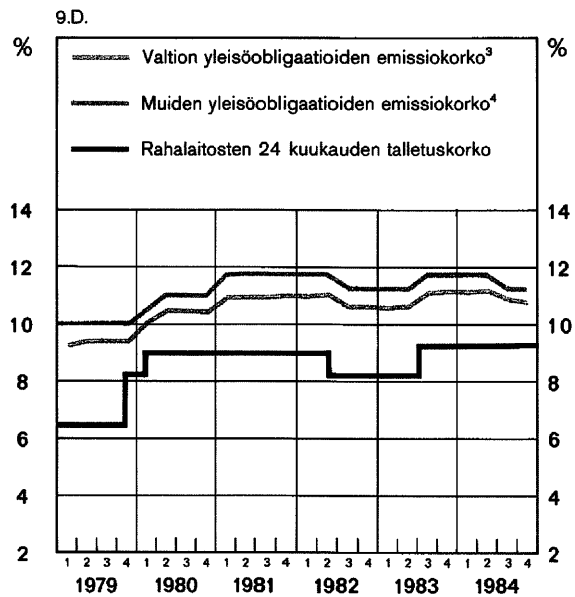
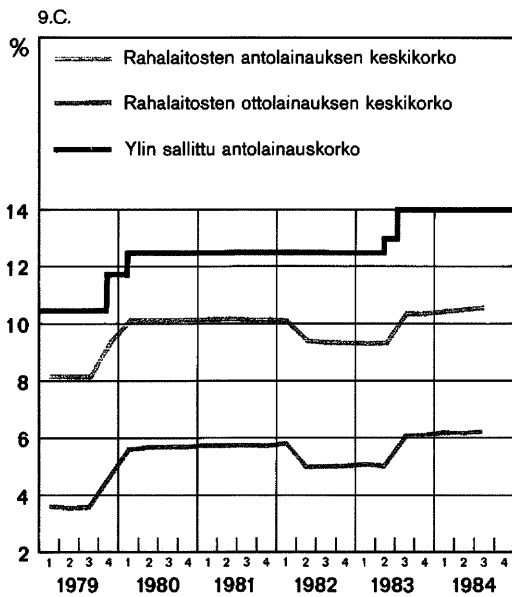
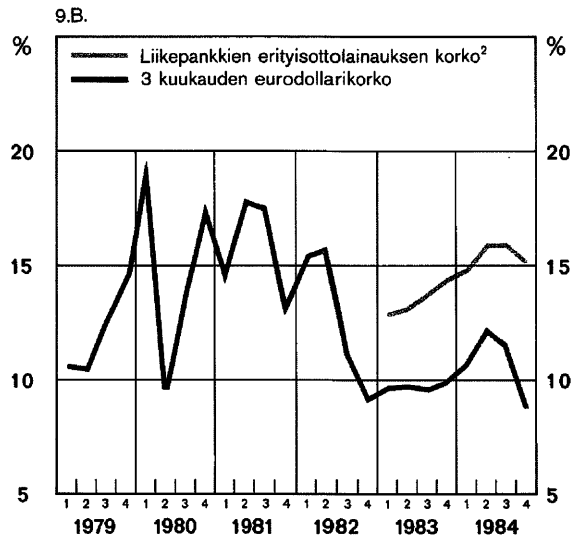
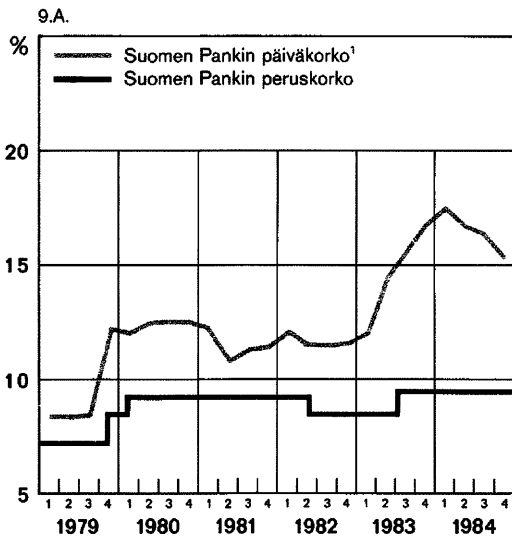
Rahapolitiikan keskeinen väline oli korkea päiväkorko. Korkean koron politiikalla yrityksiä kannustettiin suhdannekehityksen tasaamiseksi siirtämään investointiensa ajankohtaa myöhemmäksi. Päiväkorkoa muutettiin useaan otteeseen vuoden 1984 aikana, mutta varsinaisesta rahapolitiikan linjanmuutoksesta ei ollut kysymys. Pankkien luoton-

annon kasvuvauhdin hidastamiseksi ja inflaation vaimentamiseksi nostettiin päiväkorkoa vuoden alussa 16.7 prosentista 17.5 prosenttiin, jona se pidettiin maaliskuun loppuun saakka. Pankkien edellisenä syksynä sopima markkinarahakartelli, jonka tarkoitus oli estää erityisottolainauksen korkoa nousemasta yli 15 prosentin, murtui maaliskuun lopussa ja markkinakorko nousi lähelle päiväkorkoa. Tällöin päiväkorkoa voitiin alentaa keventämättä rahamarkkinoita. Huhtikuun aikana päiväkorkoa alennettiin asteittain 16.5 prosenttiin. Tarkoituksena oli myös supistaa koti- ja ulkomaisten lyhytaikaisten korkojen välistä huomattavaa eroa (kuviot 8 ja 9.A—B).

Kuvio 8.
 LIIKEPANKKIEN PÄIVÄMARKKINA-ASEMA

Kuvio 9.
KOROT

¹Päiväarvoista laskettu keskiarvo.
²Tilastoitu vuoden 1983 alusta lähtien.
³Myynneillä painotettu.
⁴Emittoinneilla painotettu.

Syksyllä kassavarantojärjestelmän muutos kasvatti pankkien talletusvelvollisuutta. Keskiporkosäätelyn muutos lisäsi pankkien mahdollisuuksia soveltaa verraten korkeita korkoja uusiin luottoihin. Kun rahapolitiikan ohjausteho kasvoi näiltä osin ja kun

lisäksi kansainväliset korot olivat laskussa, voitiin päiväkorkoa alentaa. Syyskuussa päiväkorkoa alennettiin kahdessa portaassa 15.8 prosenttiin ja vuoden loppukuukausina asteittain edelleen 14.8 prosenttiin.

Kotimaassa liikkeeseen lasketut joukkovelkakirjalainat

Suomen Pankki pitää joukkovelkakirjalainarekisteriä, johon muut kuin valtion joukkovelkakirjalainat on rekisteröitävä. Joukkovelkakirjalainat voivat olla obligaatio-, debenturi- tai ns. muita joukkovelkakirjalainoja. Muusta kuin valtion obligaatiolainasta on annettava turvaava vakuus ja muun kuin valtion obligaatiolainan liikkeeseenlaskuun vaaditaan Suomen Pankin myönteinen lausunto ja valtioneuvoston lupa. Debentuurilainoista ei saa antaa vakuutta ja ne voivat olla joko luotto- tai vastuudebentuurilainoja. Vastuudebentuurit ovat mahdollisessa liikkeeseenlaskijan konkurssissa huonommassa asemassa kuin joukkovelkakirjat yleensä. Ns. muiden joukkovelkakirjalainojen tunnusmerkkejä ei ole laissa tarkasti säädetty. Debentuurilainojen ja ns. muiden joukkovelkakirjalainojen liikkeeseenlaskuun vaaditaan vain pankeilta viranomaisen lupa.

Muut kuin valtio laskivat 1984 kotimaassa liikkeeseen kaikkiaan 192 joukkovelkakirjalainaa, joiden nimellisarvo oli yhteensä 8.8 mrd. markkaa. Laino-

jen lukumäärä kasvoi melkein puolella edellisvuotisesta, mutta yhteenlasketun nimellisarvon kasvu jäi noin 12 prosenttiin eli noin miljardiin markkaan.

Lainamuodoittain tarkasteltuina muut joukkovelkakirjalainat kasvattivat vuonna 1984 osuuttaan 12 prosenttiyksikköä edellisvuotisesta eli 66 prosenttiin yhteenlasketusta nimellisarvosta. Debentuurilainojen osuus laski 9 prosenttiyksikköä 12 prosenttiin ja muiden kuin valtion obligaatiolainojen 3 prosenttiyksikköä 22 prosenttiin.

Liikkeeseen lasketuista lainoista yleisölle tarkoitettuja oli 2.9 mrd. markan arvosta, jossa lisäystä edellisvuotiseen oli 1.0 mrd. markkaa. Ns. erillislainoja, joiden merkitseminen perustuu lainanottajan ja merkitsijän — useimmiten rahalaitoksen — väliin sopimukseen, laskettiin liikkeeseen jokseenkin sama määrä kuin 1983 eli 5.9 mrd. markkaa.

Vuoden 1984 aikana Suomen Pankki antoi lausunnon 23 obligaatiolainasta. Yhtä lukuun ottamatta kaikkia lainoja puollettiin ja valtioneuvosto myönsi

KOTIMAASSA LIIKKEESEEN LASKETUT JOUKKOVELKAKIRJALAINAT 1983 JA 1984

	Lainojen lukumäärä			Lainojen nimellisarvo, milj. mk		
	1983	1984	Muutos	1983	1984	Muutos
Muut kuin valtion joukkovelkakirjalainat yhteensä	130	192	+ 62	7 723	8 838	+ 1 115
Yleisölainat yhteensä	36	65	+ 29	1 851	2 896	+ 1 045
Erillislainat yhteensä	94	127	+ 33	5 872	5 942	+ 70
Obligaatiolainat	31	22	- 9	1870	1904	+ 34
Yleisölainat, kiinnitys-						
luottopankit	9	9	-	700	950	+ 250
Erillislainat, kiinnitys-						
luottopankit	8	7	- 1	865	780	- 85
Erillislainat, yritykset	14	6	- 8	305	174	- 131
Debentuurilainat	38	37	- 1	1 659	1 066	- 593
Yleisölainat	18	29	+ 11	640	493	- 147
Erillislainat	20	8	- 12	1 019	573	- 446
Muut joukkovelkakirjalainat	61	133	+ 72	4 194	5 868	+ 1 674
Yleisölainat	9	27	+ 18	511	1 453	+ 942
Erillislainat	52	106	+ 54	3 683	4 415	+ 732
Valtion joukkovelkakirjalainat						
Yleisölainat	10	11	+ 1	3 200	4 386	+ 1 186
Erillislainat	5	5	-	708	687	- 21

niille liikkeeseenlaskuluvan. Lainojen yhteenlaskettu nimellisarvo, vajaat 2 mrd. markkaa, oli hie- man suurempi kuin edellisenä vuonna. Yleisölainojen lukumäärä pysyi ennallaan, mutta niiden yhteenlaskettu markkamäärä kasvoi kolmanneksen. Ne olivat kaikki kiinnitysluottopankkien liikkeeseen laskemia. Erillislainojen lukumäärä supistui lähes puoleen ja yhteenlaskettu markkamääräkin aleni tuntuvasti.

Yleisön merkittäviksi tarjottujen muiden kuin valti- on obligaatiolainojen laina-aika oli 10 vuotta. Lainat olivat kiinteäkorkoisia ja valtioneuvosto myönsi niille verovapauden. Alkuvuodesta liikkeeseen las- kettujen lainojen korko oli 11.75 % ja loppuvuodes- ta vastaava korko oli 11.25 %. Obligaatioiden vilkas kysyntä mahdollisti niiden koron alentamisen (ku- vio 9.D).

Debentuurien käyttö sekä yleisö- että erillislainoina väheni. Tosin yleisölle tarkoitettujen debentuurilai- nojen lukumäärä kasvoi, mutta niiden yhteenlas- kettu nimellisarvo laski. Muiden joukkovelkakirja- lainojen sekä marka- että lukumäärän huomattava lisäys jakautui yleisö- ja erillislainoihin.

Valtio laski vuoden aikana liikkeeseen 16 lainaa, joista 11 tarjottiin yleisön merkittäviksi. Yleisölai- nojen lukumäärä kasvoi yhdellä ja yhteenlaskettu markkamäärä runsaan kolmanneksen. Erillislainojen lukumäärä pysyi samana mutta yhteenlaskettu markkamäärä aleni hieman.

Suhdannepoliittiset erityistalletukset

Valtaosa suhdannepoliittisista erityistalletuksista Suomen Pankissa on yritysten investointivarauk- siin liittyviä investointitalletuksia. Investointikysyn- nän hillitsemiseksi valtioneuvosto päätti tammi- kuussa 1984 korottaa investointivarauksen enim- mäismäärän 50 prosentista 70 prosenttiin tilikau- den voitosta vuonna 1984 päättyvältä tilikaudelta. Tähän päätökseen perustuville investointitalletuk- sille Suomen Pankki päätti maksaa korkoa 1.5 pro- senttiyksikköä alle peruskoron eli 8 % tukeakseen investointivarausten tekemistä. Ilman erillistä pää- töstä investointitalletuksille maksettava korko on

puolet peruskorosta. Vuoden aikana uusia talletuk- sia tehtiin 800 milj. markkaa ja vuoden lopussa in- vestointitalletusten kanta oli runsaat 2 mrd. mark- kaa.

Valtioneuvosto päätti tammikuussa, että mäntysa- hatavarasta kannetaan Suomen Pankkiin vuoden ajan vientitalletuksia 2.5 % viennin arvosta. Syynä tähän oli vientitulojen kehitys, jonka arvioitiin vai- keuttavan talouspolitiikan tavoittelemaa inflaation hidastamista. Kesäkuussa alettiin myös selluloo- sasta kantaa vuoden ajan vientitalletuksia 3 % viennin arvosta. Vientitalletusten kantaminen män- tysahatavarasta lopetettiin kuitenkin marraskuun alussa, kun vientikysyntä oli selvästi heikentynyt ja vientimäärät kääntyneet laskuun. Talletuksille maksettiin korkoa 0.75 prosenttiyksikköä alle pe- ruskoron eli 8.75 %. Joulukuun loppuun mennessä molempia talletuksia oli kertynyt yhteensä vajaat 80 milj. markkaa.

Erityisrahoitusjärjestelyt

Suomen Pankin rahoittama erityisrahoitusjärjeste- lyjen luottokanta kasvoi vuoden aikana 3 % ja oli vuoden lopussa 4 687 milj. markkaa.

KTR-luotoilla rahoitetaan kotimaisen teollisuuden pääomatavaratoimituksia kotimaisille tilaajille. Ra- hoitusjärjestelyn tarkoituksena on turvata suoma- laisille yrityksille ulkomaisten valmistajien kanssa tasaveroiset kilpailuedellytykset rahoituksessa ko- timaan markkinoilla. Järjestelyyn osallistuvat Suo- men Pankki, liikepankit ja Postipankki. Rahoitusjär- jestelyn ehtoja sopeutettiin suhdannetilanteeseen ja rahoitusmarkkinoiden korkokehitykseen.

Suomen Pankin osuus kauppahinnan luototetta- vasta osasta alennettiin maaliskuussa 40 prosen- tista 30 prosenttiin. KTR-luottojen korkoa nostettiin marraskuun alusta yksi prosenttiyksikkö, siten että ko. ajankohdan jälkeen myönnettävistä KTR-luo- toista veloittettava korko on Suomen Pankin perus- korko lisättyinä yhdellä prosenttiyksiköllä. Lisäksi KTR-luotolla rahoitettavan toimituksen kauppahin- nan alaraja nostettiin maaliskuussa 300 000 mar-

kasta 400 000 markkaan ja marraskuussa edelleen 1 milj. markkaan.

KTR-luottoja varattiin 3 052 milj. markkaa, josta metsäteollisuuden koneiden osuus oli 47 % ja alusten 31 %. Vuoden päättyessä luottovaruuksia oli voimassa 2 466 milj. markkaa eli 72 % enemmän kuin vuotta aiemmin. KTR-luottojen nostot olivat 2 016 milj. markkaa eli 425 milj. markkaa enemmän kuin 1983. KTR-luottokanta kokonaisuudessaan kasvoi edellisvuotisesta 613 milj. markkaa 6 004 milj. markkaan, josta Suomen Pankin rahoitusosuus oli 2 860 milj. markkaa (kuvio 10.A).

Lyhytaikaisten vientiluottojen rahoitusjärjestely on tarkoitettu vaihdettavina valuuttoina maksettavan viennin yhteydessä myönnetyn, enintään 24 kuukauden vientiluoton rahoittamiseen. Suomen Pankin rahoittamien lyhytaikaisten vientiluottojen vuosikeskiarvona laskettavaksi yrityskohtaiseksi enimmäismääräksi vahvistettiin 30 milj. markkaa vuoden 1984 alusta ja 20 milj. markkaa vuoden 1985 alusta. Rahoituksesta yrityksiltä perittävä korko oli 0.75 prosenttiyksikköä alle peruskoron enintään 12 kuukauden ja 0.25 prosenttiyksikköä alle peruskoron yli 12 kuukauden välttötoimituksissa eli 8.75 ja 9.25 %. Joulukuussa päätettiin korkoa korottaa

1.1.1985 lukien siten, että viejiltä perittävä korko on maksuajasta riippumatta peruskorko lisättyinä 0.25 prosenttiyksikköllä.

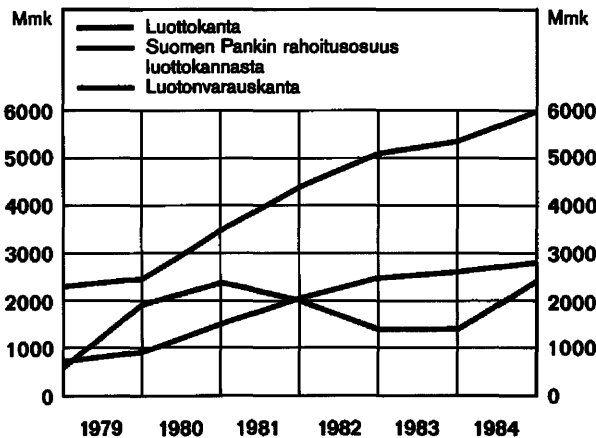
Lyhytaikaisten vientiluottojen kanta supistui 13 % ja oli vuoden lopussa 1 152 milj. markkaa mukaan luettuna rahoitusyhtiöille myönnetty 41 milj. markan vientifactoringrahoitus. Koko luottokannasta oli metallituote- ja konepajateollisuuden osuus 42 %, metalliteollisuuden 4 % sekä tekstiili-, vaatetus- ja nahkateollisuuden 10 %. Rahoitusta oli vuoden lopussa 642 yrityksellä (kuvio 10.B).

Uusvientiluotoilla rahoitetaan pienen ja keskisuurten teollisuuden viennistä aiheutuvaa valmistusenaikaista käyttöpääoman tarvetta. Rahoittajapankin uusvientiluotosta perimä korko oli 0.75 prosenttiyksikköä alle peruskoron eli 8.75 %. Vuoden alussa uusvientiluottojen hakemuskäytäntöön tehtiin eräitä teknisiä muutoksia. Uusvientiluottojen luottokanta kasvoi 103 milj. markkaa eli 18 % edellisvuotisesta ja oli vuoden päättyessä 675 milj. markkaa. Metall- ja konepajateollisuuden osuus luottokannasta oli 34 %, tekstiili-, vaatetus- ja nahkateollisuuden 31 % ja turkistarhauksen 15 %. Uusvientiluottoasiakkaita oli vuoden päättyessä yhteensä 2 906, joista turkistarhaajia 2 078 (kuvio 10.B).

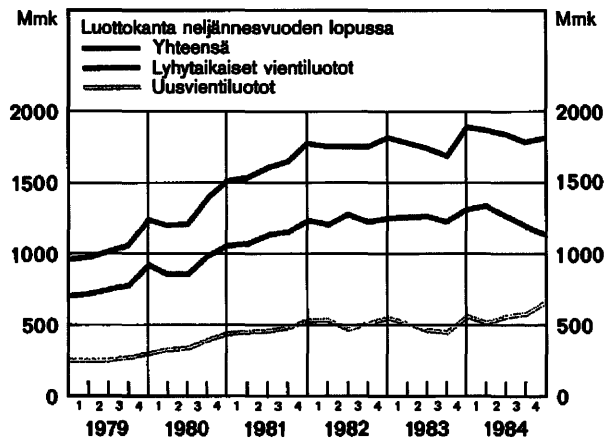
Kuvio 10.

ERITYISRAHOITUSJÄRJESTELYT

10.A. KOTIMAISTEN TOIMITUSTEN RAHOITUS

10.B. UUSVIENTILUOTTOJEN JA LYHYTAIKAISTEN VIENTILUOTTOJEN RAHOITUS

VALUUTTAPOLITIikka

Kansainväliset valuutta- ja rahoitusmarkkinat

Kansainvälisillä valuuttamarkkinoilla olivat kursien muutokset 1984 edelleen tuntuvia. Kehitykseen vaikuttivat erityisesti vuoden loppupuolella asti jatkunut Yhdysvaltojen talouden suhteellisen nopea kasvu ja korkea korkotaso. Useiden velkaantuneiden kehitysmaiden taloudelliset vaikeudet jatkuivat.

Korkotaso Yhdysvalloissa oli keskimäärin edellisvuotista korkeampi. Dollarikorot nousivat lähes koko ensimmäisen vuosipuoliskon ajan, kun odotettua voimakkaamman taloudellisen kasvun myötä luotonkysyntä vauhdittui. Samalla Yhdysvaltojen rahapolitiikkaa kiristettiin. Vuoden puolivälin jälkeen korkotaso kääntyi kuitenkin laskuun. Korot alenivat edelleen vuoden loppukuukausina, kun taloudellinen kasvu vaimeni nopeasti ja sen johdosta rahapolitiikan tiukkaa linjaa lievennettiin.

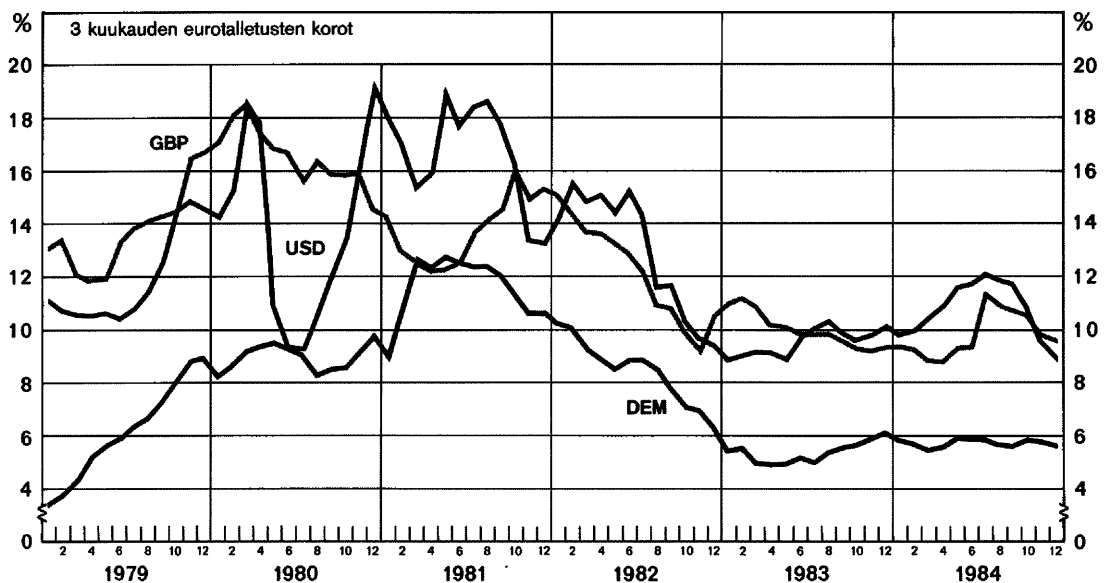
Dollarin euromarkkinakorot seurasivat Yhdysvaltojen kotimaisen korkotason muutoksia. Dollarin 3

kuukauden euromarkkinakorko laski vuoden lopulla vajaaseen 9 prosenttiin eli runsaan prosenttiyksikön edellisen vuodenvaihteen tason alapuolelle. Englannin punnan eurokorko puolestaan oli vuoden lopussa korkeampi kuin vuotta aikaisemmin. Vuoden mittaan se vaihteli melkoisesti. Saksan markan korko oli koko vuoden 6 prosentin tuntumassa (kuvio 11).

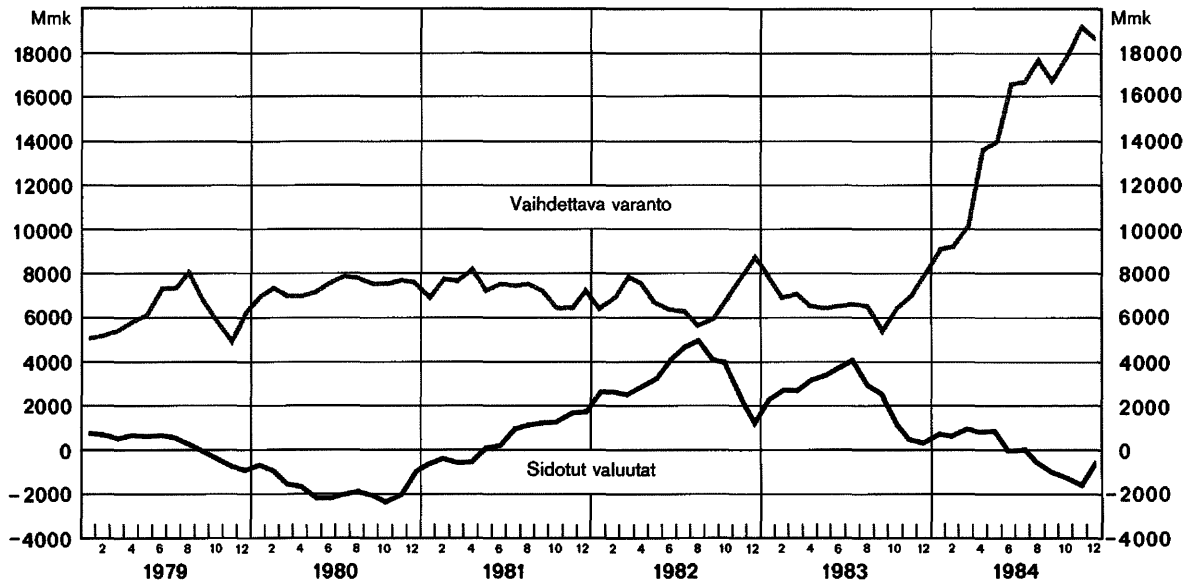
Kansainvälisillä valuuttamarkkinoilla Yhdysvaltojen dollari ja Japanin jeni vahvistuivat tuntuvasti muihin tärkeisiin valuuttoihin nähden. Vuoden alkukuukausina dollari heikkeni mutta kääntyi keväällä selvään nousuun lähinnä dollarikorkojen ja muiden tärkeiden valuuttojen korkojen välisen eron kasvun takia. Dollarin vahvistuminen jatkui vuoden loppupuolella, vaikka korkoero kaventuikin ja eräät keskuspankit intervenoivat valuuttamarkkinoille. Vuoden kuluessa dollari vahvistui 15 % Saksan markkaan nähden. Japanin jenin arvon nousun taustalla olivat talouden voimakas kasvu, hidas inflaatiovauhti ja vaihtotaseen suuri ylijäämä.

Englannin punta oli suurimman osan vuotta suhteellisen vakaa muihin eurooppalaisiin valuuttoihin

Kuvio 11.
EUROTALLETUSTEN KOROT

Kuvio 12.
SUOMEN PANKIN VALUUTTAVARANTO

nähdessä. Vuoden loppupuolella se kuitenkin heikentyi paitsi dollarin myös muiden valuuttojen suhteen. Tähän vaikuttivat kansainvälisten öljymarkkinoiden rauhattomuus, lakot ja kauppataaseen alijäämä.

Euroopan valuuttajärjestelmässä (EMS) ei tehty 1984 keskinäisiä kurssien muutoksia järjestelmään kuuluvien maiden verraten yhtenäisen taloudellisen kehityksen vuoksi. EMS-valuuttojen keskinäisiä kurssia tarkistettiin viimeksi maaliskuussa 1983, mikä oli kaikkiaan seitsemäs kerta, sen jälkeen kun järjestelmä oli otettu käyttöön maaliskuussa 1979.

Kullan hinta laski edelleen maailmanmarkkinoilla vuoden kuluessa. Tuntuvinta aleneminen oli kesä—heinäkuussa, jolloin dollari vahvistui ja dollari-korot nousivat. Kullan unssihinta laski vuoden loppuun mennessä 75 dollaria 310 dollariin.

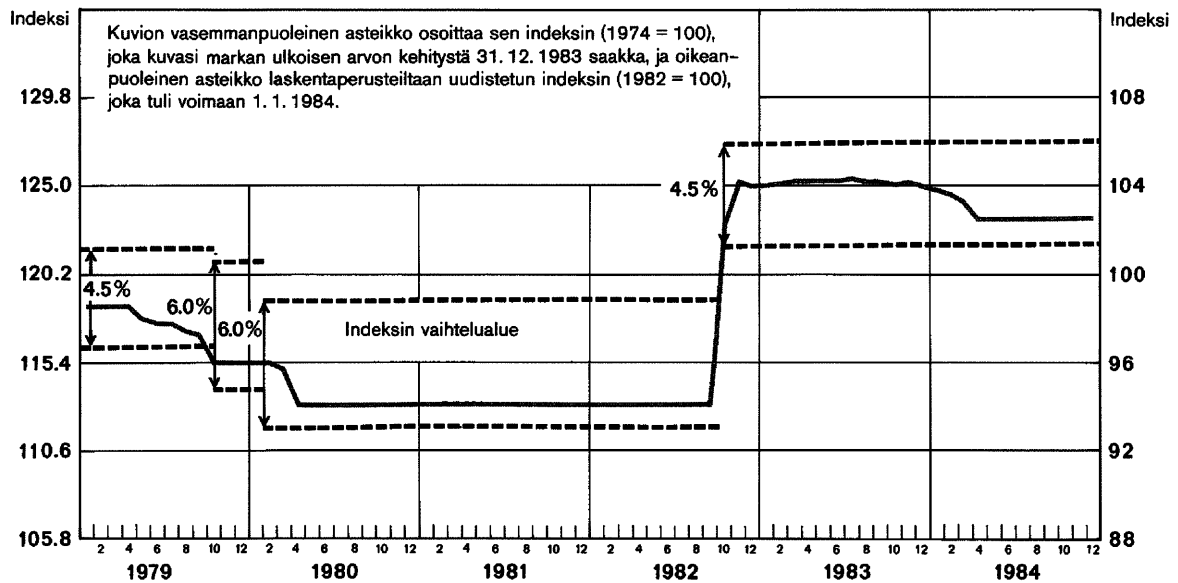
Kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla lainaustointa vilkastui selvästi vuoden 1984 aikana. Kasvu aiheutui tosin paljolti luottojen uudelleen neuvotte- luista euromarkkinoilla. Markkinoiden rahoitus-

vaihtoehdot ovat tulleet hyvin monipuolisiksi ja joustaviksi. Luottojen yhteismäärä nousi noin 200 mrd. dollariin edellisvuoden runsaasta 140 mrd. dollarista. Sekä euroluottojen että kansainvälisten obligaatioemissioiden määrä kasvoi lähes puolella.

Valtaosa euroluotoista oli teollisuusmaiden luotonottoa ja suurimpana lainanottajaryhmänä olivat amerikkalaiset yritykset. Merkittäviä olivat myös eräiden valtioiden rahoitusjärjestelyt. Niiden vanhoja luottoja neuvoteltiin ehdoiltaan edullisemmiksi. Kehitysmaiden luotonotto kokonaisuutena sen sijaan hieman väheni edellisvuotisesta, vaikka eräitä huomattavia luottojen uudelleenjärjestelyjä tehtiinkin.

Kansainväliset joukkovelkakirjaemissiot kasvoivat yli 100 mrd. dollariin edellisvuoden noin 70 mrd. dollarista. Euro-obligaatioiden yhteismäärä oli runsaat 80 mrd. dollaria. Näistä runsas kolmannes oli vaihtuvakorkoisia, mikä osoitti huomattavaa epävarmuutta suhtautumisessa korkokehitykseen. Näitä emissioita käyttivät myös teollisuusmaiden lainanottajat muuttaessaan osan velkaansa ehdoiltaan edullisemmiksi. Samalla laina-aikoja voitiin

Kuvio 13.
SUOMEN PANKIN VALUUTTAINDEXSI

pidentää huomattavasti. Tärkeillä kansallisilla pääomamarkkinoilla, kuten Saksan liittotasavallassa, Sveitsissä ja Japanissa, lainoja oli hyvin saatavissa, mikä mahdollisti ulkomaisten lainanottajien pääsyn myös näille markkinoille.

Valuuttakurssipolitiikka ja kotimaiset valuuttamarkkinat

Kun kotimainen rahapolitiikka oli huomattavan kiireää, valuuttamarkkinoihin kohdistui tuntuvia paineita. Markan ulkoista arvoa nostettiin lievästi alkuvuonna. Korkean kotimaisen koron aiheuttama paine purkautui kuitenkin runsaana pääomantuontina ja näkyi mm. yritysten termiinuvaluutan huomattavina myynteinä. Vuoden aikana Suomen Pankki osti poikkeuksellisen runsaasti valuuttaa paitsi avistamarkkinoilta myös interventioilla termiimarkkinoilta.

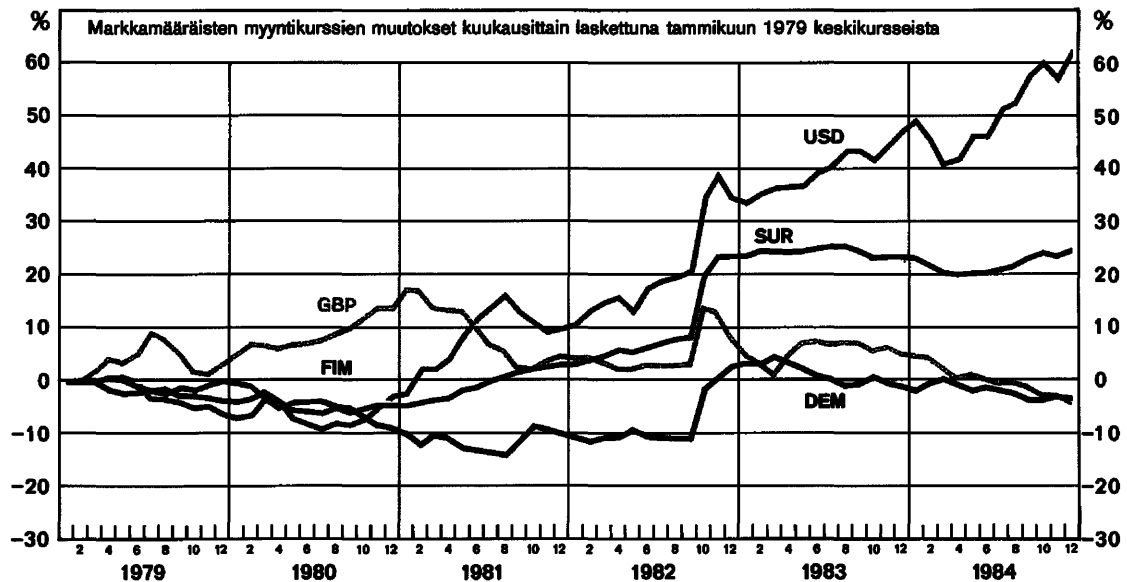
Suomen Pankin valuuttaindeksiluvun laskentatapa muutettiin vuoden alusta lukien siten, että indeksissä ovat mukana vain Suomen ulkomaankaupan kannalta tärkeät vaihdettavat valuutat. Näin

aiemmin indeksiin sisältynyt rupla poistettiin uudesta valuuttaindeksistä. Samalla otettiin käyttöön uusi laskentakaava ja luovuttiin kiinteästä perusvuodesta. Muutoksen yhteydessä markan ulkoinen arvo pysyi ennallaan. Tammikuun aikana marka vahvistui kuitenkin lievästi. Maaliskuun 27. päivänä Suomen Pankki päätti vahvistaa markan ulkoista arvoa edelleen noin prosentin samalla päätettyjen rahapoliittisten toimenpiteiden yhteydessä. Valuuttaindeksiluvun vaihtelun rajat säilyivät ennallaan. Loppuvuoden aikana indeksiluku pidettiin vakaana luvun 102.5 tuntumassa (kuvio 13).

Kansainvälisen valuuttarakenteen muutokset näkyivät siten likimain sellaisinaan Suomen Pankin noteeraamissa valuuttojen markkakurssissa. Vuoden aikana Yhdysvaltojen dollarin myyntikurssi nousi 12.4 %. Sen sijaan Saksan markan myyntikurssi laski lähes 3 % ja Englannin punnan 10 %. Ruotsin kruunun markkakurssi pysyi lähes ennallaan. Neuvostoliiton rupla vahvistui 1.6 % (kuvio 14 ja liitetaulukko 12).

Termiimarkkinoilla vientiyritykset lisäsivät jo vuoden 1983 lopulta alkaen vaihdettavien valuuttojen

Kuvio 14.
TÄRKEIMPIEN VALUUTTAKURSSIEN MUUTOKSET

myyntejä pankeille. Tämä johtui pääosin tuolloin tuntuvasti nostetusta kotimaisesta päiväkoroista ja siitä johtuneesta termiinkurssien noususta. Vuoden alusta Suomen Pankki tuli mukaan termiini-markkinoille ostamalla pankeilta vaihdettavia valuuttoja termiinillä. Näillä interventioilla hidastettiin valuuttavarannon ja siten kotimaisen likviditeetin nopeaa kasvua. Vuoden loppuun mennessä termiinkurssit alenivat päiväkoron ja kansainvälisen korkotason laskun sekä päiväkoron alentumista koskevien odotusten johdosta. Vuoden 1984 lopussa valuuttapankkien termiiniomyntisopimukset Suomen Pankin kanssa olivat 20.1 mrd. markkaa.

Suomen Pankin lopetettua 1983 ruplattermiinkurssien noteeramisen ja ruplattermiinisopimusten katkaisemisen Suomen Pankin ruplattermiinisopimukset erääntyivät kokonaan kesällä 1984.

Huolimatta Suomen Pankin interventioista termiini-markkinoille Suomen Pankin vaihdettava valuuttavaranto kasvoi pääomantuonnin vuoksi vuoden aikana 10.6 mrd. markkaa ja oli vuoden lopussa 18.8 mrd. markkaa (kuvio 12). Vaihdettavien valuuttojen nettomäärä kasvoi 5.8 mrd. markasta 15.3

mrd. markkaan. Suomen Pankin sidottujen valuuttojen 0.5 mrd. markan saaminen muuttui 0.3 mrd. markan velaksi.

Vuoden 1984 alussa Suomen Pankilla oli ulkomaisien pankkien kanssa neuvoteltuja luottovaruuksia kaikkiaan 1 500 milj. Yhdysvaltojen dollaria, josta määrästä oli vaihdettavan varannon tukemiseksi nostettuna 350 milj. dollaria. Nämä maksettiin takaisin helmi—maaliskuussa. Valuuttatilanteen vahvistuttua vuoden mittaan olennaisesti Suomen Pankki sanoi marraskuussa irti kaikki luottovarasopimukset.

Ulkomaiset pääomanliikkeet ja ulkomainen velka

Pitkäaikaisen lainapääoman tuonti 1984 oli bruttomäärältään 14.1 mrd. markkaa eli 4 mrd. markkaa enemmän kuin edellisellä vuonna. Kasvusta 3.1 mrd. markkaa oli kuitenkin valuuttapankkien omien lyhytaikaisten lainojen konvertointeja pitkäaikaisiksi, millä ei ollut vaikutusta nettopääomantuontiin. Myös yritykset muuttivat tuntuvasti aikaisem-

paa enemmän vanhoja lainojaan edullisemmiksi uusiksi lainoiksi, koska ulkomaisen lainapääoman saatavuus oli hyvä ja luottoehdot olivat suhteellisen edulliset. Ilman lainojen konvertointeja lainapääoman tuonti oli bruttomäärältään 9.7 mrd. markkaa, josta yksityisen sektorin osuus oli 5.1 mrd. markkaa. Valtion rahoitustarpeen kattamiseksi nostettiin ulkomaisista lähteistä pitkäaikaista pääomaa jonkin verran vähemmän kuin edellisenä vuonna eli 4.6 mrd. markkaa.

Teollisuuden pääomantuonnista hleman yli puolet kohdistui metsä- ja metalliteollisuuden investointien rahoittamiseen. Näiden yleensä runsaasti ulkomaista pääomaa käyttävien toimialojen osuus teollisuuden pääomantuonnista pieneni edellisen vuoden pääomantuonnista investointien vilkastumisesta huolimatta. Myös suotuista tulorahoituskehitys vähensi osaltaan pääomantuontitarvetta.

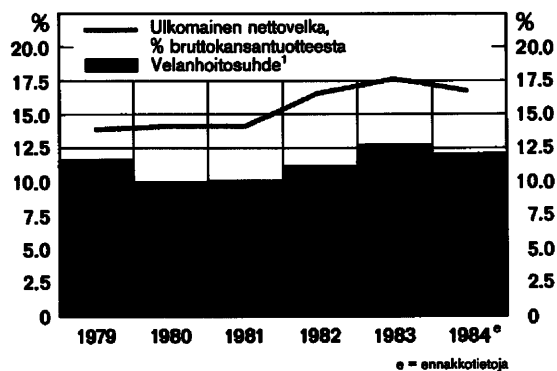
Kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden uusia lainainstrumentteja, kuten koron- ja valuutanvaihtolainoja, eivät suomalaiset lainanottajat kovinkaan paljon käyttäneet, vaan luotonotto tapahtui suurelta osin entiseen tapaan. Lähinnä valuuttapankkien konvertointilainoihin sisältyi kuitenkin uusia lainamuotoja. Valtion ulkomainen luotonotto jatkui pääasiassa kiinteäkorkoisina obligaatiolainoina. Koko lainapääomasta kiinteä- ja vaihtuvakorkoisina nostettiin suurin piirtein yhtä paljon.

Lainavaluutoista dollari oli edelleen yleisin. Nostetuista lainoista dollarimääräisten lainojen osuus

NOSTETTUIJEN KIIINTEÄ- JA VAIHTUVA-KORKOISTEN RAHOITUSLAINOJEN EHDOT 1980-1984

	Kiinteäkorkoiset		Vaihtuvakorkoiset	
	keski-korko, %	keski-maksu-aika, vuotta	keski-korkomarginaali, %	keski-maksu-aika, vuotta
1980	7.9	7.4	0.53	6.5
1981	11.7	6.6	0.52	6.5
1982	11.0	5.6	0.50	5.9
1983	9.8	5.8	0.56	4.0
1984	9.5	7.0	0.35	7.5

Kuvio 15.
VELKAANTUMISKEHITYS

¹Koko ulkomaisen nettovelan hoitomenot (kuoletukset + korot), % vaihtotuloseen tuloista. Hoitomenoihin ei sisälly Suomen Pankin varanto- ja sijoitustojen kuoletuksia.
e = ennakkotietoja

oli yli puolet; vastaava osuus vuotta aikaisemmin oli kolmannes. Osuuden kasvuun myötävaikutti näiden lainojen saannin paraneminen kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla. Yksityisen sektorin nostamissa lainoissa dollarimääräisten lainojen osuus oli 67 %. Valtio jakoi luotonottonsa tasaisemmin eri valuutoille; sen nostamista lainoista dollarin osuus oli vain 26 %. Valuuttajakaumaa arvioitaessa on kuitenkin otettava huomioon, että lainanhoitokulut saatetaan maksaa eri valuuttana kuin laina on nostettu.

Sekä vaihtuva- että kiinteäkorkoisina nostettujen lainojen luottoehdot paranivat, mikä johtui maksuaikojen pidentymisestä ja eurodollarikorkojen alenemisestä loppuvuodesta. Vaihtuvakorkoisten lainojen keskimääräistä korkomarginaalia, joka on vaihtuvakorkoisten lainojen keskikoron ja Lontoon pankkien välisten markkinoiden tarjontakoron (LIBOR) erotus, supistivat erityisesti valuuttapankkien nostamat konvertointilainat. Näiden korkomarginaali oli nimittäin huomattavan kapea.

Pitkäaikaisen lainapääoman nettotuonti (pääomanvienti vähennettynä) oli 7.1 mrd. markkaa, joka oli 3.8 mrd. markkaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Kasvu johtui lähinnä siitä, että valuuttapankit konvertoivat lainojaan ja Neuvostoliitto kuoletti korollisen erityistilinsä Suomen Pankissa. Yri-

tysten pitkäaikaisen lainapääoman nettovienti sen sijaan oli 1.4 mrd. markkaa.

Suomalaisyritysten kansainvälistyminen jatkui 1984. Jo edellisenä vuonna yritysten merkittävänä uutena rahoituslähteenä olivat ulkomaisiin pörseihin suunnatut osakeannit. Vuonna 1984 neljä suomalaista yritystä laski Suomen Pankin luvalla liikkeeseen osakkeitaan ulkomaisilla pääomamarkkinolla. Ulkomaisten emissioiden ja Helsingin Arvopaperipörssin välityksellä ulkomaisille ostajille 1984 myytyjen arvopapereiden nettomäärä oli 1.5 mrd. markkaa eli lähes kolminkertainen edellisvuotiseen verrattuna.

Suomalaisten yritysten nettomääräinen pääomavienti suorina sijoituksina lisääntyi yli 70 % 2.5 mrd. markkaan. Ulkomaisten yritysten suorat sijoitukset Suomeen pysyivät edelleen verraten vähäisinä. Ne olivat nettomäärältään 0.3 mrd. markkaa.

Sen jälkeen kun päiväluottokorkoa oli syksyllä 1983 tuntuvasti korotettu, alkoi erityisesti valuuttapankkien lyhytaikaisen pääoman tuonti kasvaa. Vuoden 1984 neljän ensimmäisen kuukauden aikana, kun kotimainen markkinakorko oli huomattavasti korkeampi kuin ulkomailla yleensä, pankkien ulkomaisen nettovelan lisäys oli 4 mrd. markkaa. Kesäkuukausina kasvoivat puolestaan lähinnä yritysten ulkomaiset kauppaluotot. Tämän jälkeen lyhytaikaisen pääoman tuonti kuitenkin liikimain pysähtyi pääasiassa markkinakorossa tapahtuneen käänteen ja Suomen Pankin termiinimarkkinainterventioiden vuoksi.

Koko vuoden lyhytaikaisen pääoman taseen ylijäämä oli 2.9 mrd. markkaa. Tästä pankkien osuus oli 1.9 mrd. markkaa. Se ei sisällä yli 3 mrd. markkaan nousutta määrää, joka aiheutui lyhytaikaisten luottojen muuttamisesta pitkäaikaisiksi. Vaihdevälineinä valuttoina tuodun pääoman määrä oli kokonaispääomantuontia suurempi, sillä sidottu lyhytaikainen velka supistui. Tärkein lyhytaikaisen pääoman liikkelyin vaikuttanut erityistekijä oli termiinimarkkinoiden voimakas kasvu, joka johtui vientiyritysten termiinimyyntien pankeille. Suomen Pankin termiini-interventiot vähensivät ratkaisevas-

ti tästä aiheutunutta pankkien tarvetta velkaantua ulkomaille.

Pitkäaikainen nettovelka (ml. suorat sijoitukset nimellisarvoisina) oli vuoden 1984 päättyessä 53.6 mrd. markkaa eli noin viidenneksen enemmän kuin vuotta aikaisemmin (liitetaulukko 13). Kasvusta runsas neljännes muodostui velan saldoa kasvattaneista valuuttakurssinmuutoksista. Koko ulkomainen nettovelka kasvoi ennakkolaskelmien mukaan kuitenkin vain noin 2.5 mrd. markkaa, sillä edellisen vuoden lopussa ollut lyhytaikainen nettovelka oli vuoden 1984 lopussa saamista lähinnä valuuttavarannon voimakkaan kasvun takia. Brutto-kansantuotteeseen suhteutettu velkaantumisaste aleni prosenttiyksikön verran noin 16.9 prosenttiin (kuvio 15). Valtion ulkomaisen velan osuus tästä oli 7.7 prosenttiyksikköä.

Valuutansäännöstelytoimet

Useimmat valuutansäännöstelyyn ja pääomanliikkeisiin 1984 kohdistuneet toimenpiteet merkitsivät säännöstelyn yksinkertaistamista ja lievää keventämistä. Toisaalta otettiin käyttöön eräitä, pääomanliikkeitä rajoittavia toimia. Esim. pankkien kassavarantopohja laajennettiin käsittämään myös pankkien ulkomaisen nettovelan.

Valtioneuvosto antoi liikepankin ja Postipankin ulkomaisille sivukonttoreille ulkomalla asuvan aseman maaliskuun alusta. Huhtikuussa Suomen Pankki muutti sivukonttoreihin sovellettavia valuuttamääräyksiä. Muutosten tarkoituksena oli saattaa ulkomaiset sivukonttorit tytä- ja osakkuuspankkeja vastaavaan asemaan.

Suomen Pankki lopetti huhtikuussa yliaikamaksun perimisen pieniltä tullauseriltä. Lisäksi muutettiin luotto- ja maksukortin käyttöä koskevia valuuttamääräyksiä saattamalla luottokortin käyttö ulkomailla vastaamaan paremmin matkavaluutan käyttöä. Samalla helpotettiin ulkomaisten luottokorttien käyttöä Suomessa.

Elokuussa päätettiin, että ulkomailla asuvien markkamääräisillä vaihdettavilla tileillä (ns. lorotilit) ole-

vat varat katsotaan pankin ulkomaiseksi luotonotoksi. Näitä varoja saadaan käyttää niihin tarkoituksiin, joihin Suomen Pankki sallii lyhytaikaisia ulkomaisia luottoja käytettävän.

Liikepankeille ja Postipankille annettiin joulukuun alussa voimaan tulleella luvalla entistä laajemmat valtuudet välittää Suomen Pankin hyväksymissä rajoissa pitkäaikaista ulkomaista luottoa suomalaisille lainanottajille. Samoin laajennettiin näiden pankkien mahdollisuuksia ulkomaiseen antolainaukseen sekä ulkomaisiin arvopaperisijoituksiin. Kokonaan uutena piirteenä kuuluu näihin lupiin vaatimus varsinaisen ulkomaisen antolainauksen sekä ulkomaisten arvopaperiostojen jälleenerahoitamisesta käyttämällä joko ulkomaista luottoa tai kotimaisten valuuttatilien katteena olevia ulkomaisia saatavia. Lisäksi vakuutuslaitosten sallittiin eräin ehdoin sijoittaa ulkomaisesta vakuutusominnasta saatuja varoja myös ulkomaisiin osakkeisiin.

Järjestelyt maksusopimusmaiden kanssa

Suomella oli vuoden 1984 lopussa clearingmaksusopimukset Neuvostoliiton, Bulgarian, Saksan demokraattisen tasavallan ja Unkarin kanssa. Clearingmaksusopimukset Puolan ja Tšekkoslovakian kanssa olivat yhä muodollisesti voimassa. Vuonna 1984 jatkettiin kokeilua, jonka mukaan Suomen ja Puolan välisessä kaupassa käytettiin vaihdettavia Yhdysvaltojen dollareita. Suomen ja Tšekkoslovakian välillä oli edellisenä vuonna sovittu, että 1984 ja 1985 maksuvaluuttana voidaan dollarin lisäksi käyttää myös muita vaihdettavia valuuttoja.

Suomen ja Unkarin hallitusten välisellä noottien vaihdolla lokakuussa maiden välinen clearingmaksusopimus lakkautettiin 31.1.1985 lukien. Siirtymi-

nen vapaavaihtamaksuihin johtuu Unkarin liittymisestä Kansainväliseen valuuttarahastoon, mikä edellyttää kahdenkeskisistä maksujärjestelyistä luopumista.

Suomen ja Bulgarian välillä sovittiin marraskuussa clearingvaluutan muuttamisesta Suomen markaksi 1.4.1985. Samalla sovittiin tilin luottoraja korotettavaksi 3 milj. dollarista 25 milj. markkaan.

Maksuliikenteessä Neuvostoliiton kanssa tilanne tasapainottui huomattavasti. Suomen ja Neuvostoliiton välisellä clearingtilillä oli vuoden alussa 50 milj. ruplaa Suomen saamista. Lisäksi Suomen Pankilla oli 300 milj. ruplan saaminen Neuvostoliitosta korollisella erityistilillä. Vuoden loppuun mennessä Suomen clearingsaaminen kääntyi 95 milj. ruplan eli noin 700 milj. markan suuruiseksi velaksi. Myös erityistililuotto kuoletettiin jo vuoden 1984 aikana eli alun perin sovittua nopeammin. Vuoden mittaan clearingtilisaldossa esiintyi suhteellisen suuria vaihteluja. Saldon vuosikeskiarvo oli kuitenkin hyvin lähellä tasapainotilaa.

Maksutilanteen muutos johtui lähinnä siitä, että Suomen tuonti Neuvostoliitosta oli vientiä suurempi. Tuonnin maksuja lisäsivät dollarin kurssin nousu ja maksuaikojen muutokset. Lisäksi harjoitettiin Neuvostoliitosta ostetun raakaöljyn välitystä kolmansiin maihin. Clearingtilisaldon vaihteluihin vaikuttivat pääosaksi laiva- ja projektivientimaksujen painottuminen alkuvuoteen sekä suuret energiantuontimenot vuoden keskivaiheilla.

Neuvostoliiton kanssa sovittiin clearingjärjestelmän jatkamisesta maiden välisessä vuosien 1986—1990 tavaravaihtoa ja maksuja koskevassa runkosopimuksessa, joka allekirjoitettiin syyskuussa. Maksuja koskevat artikkelit ovat olennaisilta osin ennallaan.

SUOMEN PANKIN TASE JA TULOSLASKELMA

Suomen Pankin tase vuoden 1984 ja sitä edeltäneen vuoden lopussa esitetään sivuilla 28—29. Tase laaditaan ja julkaistaan ohjesäännön mukaisesti neljä kertaa kuukaudessa. Kuukausien lopun taseet vuodelta 1984 esitetään liitetaulukossa 1. Taseen keskeisten erien kehitys ilmenee kuviosta 16. Pankin tuloslaskelma vuodelta 1984 sekä edelliseltä vuodelta esitetään sivulla 32.

ULKOMAAT

Suomen Pankin ulkomaiset nettosaamiset kasvoivat vuoden aikana 9 625 milj. markkaa. Vuoden alun 7 951 milj. markasta ulkomaiset nettosaamiset nousivat maaliskuun loppuun mennessä 12 304 milj. markkaan ja kesäkuun loppuun mennessä 17 435 milj. markkaan. Vuoden lopussa ulkomaiset nettosaamiset olivat 17 576 milj. markkaa.

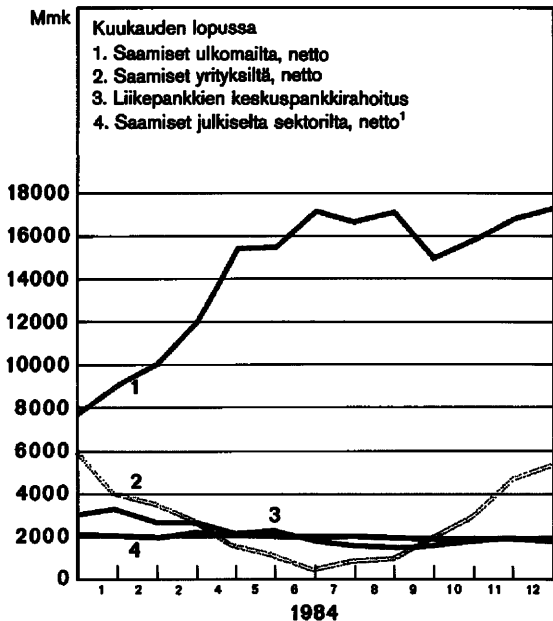
Vaihdeettava valuuttavaranto, johon luetaan kulta,

erityiset nosto-oikeudet, varanto-osuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa sekä vaihdettavat valuuttasaamiset vähennettynä vaihdettavilla valuuttaveloilla, kasvoi vuoden aikana 10 635 milj. markkaa 18 830 milj. markkaan. Varannon koostumuksen tärkeimmät muutokset olivat erityisten nosto-oikeuksien lisäys 710 milj. markkaa ja vaihdettavien valuuttojen kasvu 9 468 milj. markkaa. Aikaisemmin taseessa erikseen esitetyt ulkomaiset joukkovelkakirjat on tilinpäätöksessä yhdistetty vaihdettaviin valuuttasaamisiin.

Kuvio 16.

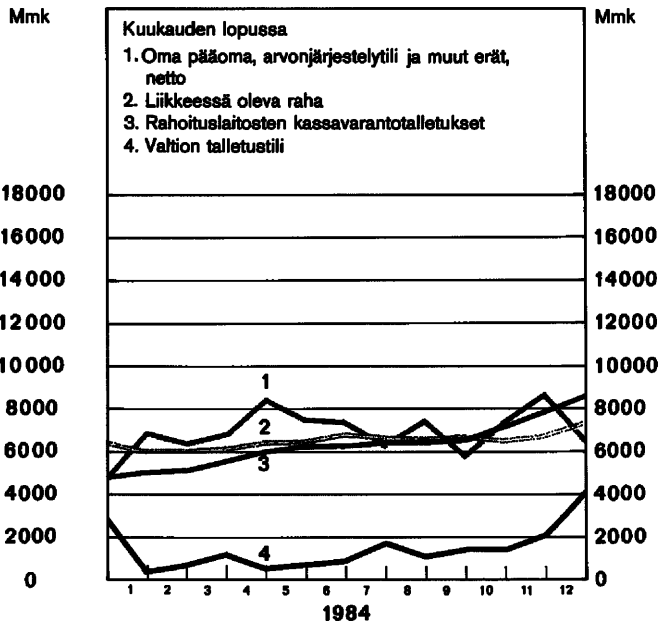
SUOMEN PANKIN TASE

SAAMISET

¹Pl. valtion talletustili.

VELAT

Sidottu valuuttavaranto, joka lasketaan sidottujen valuuttasaamisten ja valuuttavelkojen erotuksena, supistui 887 milj. markkaa. Sidottu varanto oli korkeimmillaan noin 1.3 mrd. markkaa toukokuussa. Vuoden puolivälistä se alkoi supistua ja oli alimmillaan joulukuun alkupuolella noin 1.4 mrd. markkaa alijäämäinen. Aivan vuoden lopulla sidottu varanto vahvistui selvästi mutta oli vuoden vaihteessa edelleen 337 milj. markkaa alijäämäinen.

Suomen Pankin muut ulkomaiset saamiset vähenivät 2 041 milj. markkaa. Määräaikaisiin saamisiin sisällytynyt erityistilijärjestely lopetettiin siirtämällä tilillä olleet varat, 300 milj. ruplaa eli noin 2.1 mrd. markkaa, neljässä erässä sidotun varannon lisäykseksi. Tällä Suomen ja Neuvostoliiton väliseen kahdenkeskiseen kauppaan liittyneellä korollisella tilillä oli vuoden alussa 2 114 milj. markkaa saamia. Suomen Pankin muut ulkomaiset velat supistuivat 1 918 milj. markkaa. Supistuminen aiheutui siitä, että määräaikaisiin velkoihin sisällytyneet varantoluotot, yhteensä noin 2 mrd. markkaa, maksettiin pois.

RAHOITUSLAITOKSET

Suomen Pankin nettosaamiset rahoituslaitoksilta supistuivat 5 789 milj. markkaa. Nettosaamiset muuttuivat vuoden aikana nettovelaksi, jonka suuruus vuoden lopussa oli 2 713 milj. markkaa. Eniten veloista kasvoivat päivätalletukset ja kassavarantotalletukset.

Liikepankkien keskuspankkirahoitus väheni 723 milj. markkaa 5 508 milj. markkaan. Tästä oli shekiluottoa 490 milj. markkaa ja päiväluottoa 5 018 milj. markkaa. Keskuspankkirahoituksen määrä oli alimmillaan, 563 milj. markkaa, kesäkuun lopussa, mikä johtui valtaosin pääoman tuonnin keventävästä vaikutuksesta. Syksyn kuluessa liikepankkien velka Suomen Pankille kasvoi muun muassa sidotun valuuttavarannon supistumisen ja kassavarantotalletusten lisäyksen takia. Suurimmillaan, runsaat 7 mrd. markkaa, velka oli joulukuussa. Keskuspankkirahoitusta oli keskimäärin käytössä 1 354 milj. markkaa vähemmän kuin edellisellä vuonna.

Vuoden 1984 lopussa liikepankeilla oli Suomen Pankin päivämarkkinoilla päiväluottoja 767 milj. markkaa vähemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Liikepankkien päiväluottojen koko vuoden keskimäärä supistui 955 milj. markkaa vuoden 1983 keskimäärästä. Pankkien päivätalletukset kasvoivat 1 606 milj. markkaa 2 216 milj. markkaan. Niistä oli liikepankkien talletuksia 526 milj. markkaa. Päivätalletusten keskimäärä lisääntyi 1 808 milj. markkaa edellisen vuoden keskimäärästä.

Suomen Pankki sijoitti päivämarkkinoille vuoden lopussa 2 802 milj. markkaa eli 2 373 milj. markkaa vähemmän kuin vuoden 1983 lopussa. Kevään 1984 aikana pankkien päivätalletukset lisääntyivät huomattavasti ja ylittivät huhti—lokakuussa päiväluottojen määrän. Tällöin syntyneen talletusylijäämän Suomen Pankki vastaanotti päivämarkkinoilta. Vuonna 1984 Suomen Pankin päivämarkkinoilta vastaanottama talletusylijäämä oli keskimäärin 39 milj. markkaa. Edellisenä vuonna Suomen Pankki sijoitti päivämarkkinoille keskimäärin 2 724 milj. markkaa.

Korottomia käteisvaraluottoja, jolla Suomen Pankki rahoittaa rahalaitosten hallussaan pitämät seteli- ja metallirahakassat, oli vuoden päättyessä 1 563 milj. markkaa. Tämä oli 621 milj. markkaa enemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Osa kasvusta johtui siitä, että kesäkuun 1984 alusta lukien Suomen Pankki hyväksyi suurimmat postitoimipaikat käteisvaraluottojärjestelyn piiriin.

Suomen Pankin omistamat rahoituslaitosten joukkovelkakirjat lisääntyivät 453 milj. markkaa 1 999 milj. markkaan. Lisäys aiheutui valtaosin SITRAn hallussa olleiden joukkovelkakirjojen lunastamisesta ja kirjaamisesta Suomen Pankin taseeseen. Toimenpiteen tarkoituksena oli helpottaa ja yksinkertaistaa SITRAn pääoman ja maksuliikenteen hoitoa.

Kassavarantotalletukset lisääntyivät vuoden aikana 3 657 milj. markkaa. Pääosa kasvusta aiheutui uuteen kassavarantosopimukseen perustuvasta kassavarantopohjan laajentamisesta. Tuntuvasti vaikuttivat myös kevään aikana toteutetut kassavarantovelvoitteen korotukset. Vuoden aikana liike-

TASE, MK

VASTAAVAA	31.12.1983		31.12.1984	
Kulta ja valuuttasaamiset				
Kulta	1 382 617 708,62		1 732 450 215,16	
Erityiset nosto-oikeudet	225 900 521,59		936 291 154,35	
Varanto-osuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa	751 464 422,54		859 160 888,69	
Vaihdettavat valuutat	5 869 418 534,54		15 387 258 835,37	
Sidotut valuutat	550 108 126,42	8 779 509 313,71	367 365 732,39	19 302 526 825,96
Muut ulkomaiset saamiset				
Markkaosuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa	2 761 973 688,46		2 835 209 750,30	
Määräaikaiset saamiset	2 113 845 000,—	4 875 818 688,46	—	2 835 209 750,30
Saamiset rahoituslaitoksilta				
Pankkien shekkitilit	445 290 662,08		530 154 296,21	
Päiväluotot	5 785 000 000,—		5 017 630 093,37	
Kätelsvaraluotot	942 144 000,—		1 562 859 000,—	
Joukkovelkakirjat	1 545 653 286,90		1 998 485 001,20	
Muut	69 564 921,28	8 787 652 870,26	56 312 471,48	9 165 420 862,26
Saamiset julkiselta sektorilta				
Valtion velkakirjat	1 000 000 000,—		1 000 000 000,—	
Joukkovelkakirjat	449 312 436,47		123 711 258,60	
Valtion metallirahavastuu	709 899 292,50		806 083 817,50	
Muut	18 608 731,17	2 177 820 452,14	21 430 579,95	1 951 225 656,05
Saamiset yrityksiltä				
Viennin rahoitus	1 867 116 630,36		1 786 124 696,49	
Kotimaisten toimitusten rahoitus	2 662 024 767,78		2 859 726 439,43	
Joukkovelkakirjat	133 967 909,68		114 492 999,06	
Muut	415 886 597,34	5 078 995 905,16	85 657 056,48	4 846 001 191,46
Muut varat		105 225 887,17		141 755 661,43
YHTEENSÄ		29 805 023 116,90		38 242 139 947,46

pankkien (pl. OKO ja SKOP) osuus kassavarantotalletuksista kasvoi 34 prosentista 42 prosenttiin, kun taas osuuspankkien (ml. OKO) osuus pieneni 24 prosentista 21 prosenttiin ja säästöpankkien (ml. SKOP) osuus 29 prosentista 25 prosenttiin. Vuoden lopussa kassavarantotalletuksia oli Suomen Pankissa kaikkiaan 8 696 milj. markkaa. Muista eristä rahoituslaitosten pääomantuontitalletukset llsääntyivät 710 milj. markkaa 745 milj. markkaan.

Saamisten ja velkojen lisäksi rahoituslaitoksilla oli Suomen Pankille vastuuta. Ne ovat syntyneet Suomen Pankin erityisrahoitusjärjestelyjen yhteydessä. Vienti- ja uusvientivekseille, joiden maksamisesta pankit ovat vastuussa, oli vuoden lopussa 1 786 milj. markkaa. Pankkien Suomen Pankille antamia takauksia kotimaisten toimitusten rahoitusluottojen maksamisesta oli 2 860 milj. markkaa.

VASTATTAVAA	31.12.1983		31.12.1984	
Valuuttavelat				
Valhdettavat valuutat	33 863 959,60		84 625 700,48	
Sidotut valuutat	356 666,88	34 220 626,28	724 719 266,45	809 344 986,93
Muut ulkomaiset velat				
Kansainvälisen valuuttarahaston markkatiilit	2 762 020 905,06		2 835 316 854,27	
Osoitetut erityiset nosto-oikeudet	872 034 239,10		916 941 635,90	
Määräaikaiset velat	2 036 300 000,—	5 670 355 144,16	—	3 752 258 490,17
Liikkeessä oleva raha				
Setelit	6 029 078 154,—		6 744 246 289,—	
Metalliraha	544 481 538,80	6 573 559 692,80	697 714 314,78	7 441 960 603,78
Velat rahoituslaitoksille				
Pankkien shekkitiilit	1 613 638,80		146 619 006,49	
Päivätalletukset	610 000 000,—		2 216 371 727,28	
Kassavarantotalletukset	5 039 176 316,74		8 696 484 811,65	
Pääomantuontitalletukset	35 358 200,—		744 534 210,—	
Muut	25 483 097,47	5 711 631 253,01	75 321 645,23	11 879 331 400,65
Velat julkiselle sektorille				
Shekkitiilit	249 386,79		832 158,01	
Valtion talletustili	3 000 000 000,—		4 200 000 000,—	
Vientitalletukset	—		75 791 226,—	
Pääomantuontitalletukset	—		—	
Muut	238 859,24	3 000 488 246,03	249 811,47	4 276 873 195,48
Velat yrityksille				
Investointi- ja alushankintatalletukset	1 289 588 417,80		2 126 454 941,47	
Pääomantuontitalletukset	531 053 047,44		668 058 178,76	
Muut	11 280 794,14	1 831 922 259,38	19 048 094,54	2 813 561 214,77
Muut velat		14 730 756,14		15 631 977,71
Arvonjärjestelytilli ja varaukset		2 057 189 695,76		963 048 199,94
SITRAn pääoma		—		400 000 000,—
Oma pääoma				
Kantarahasto	3 000 000 000,—		5 000 000 000,—	
Vararahasto	1 365 282 918,81		638 104 181,08	
Tilivuoden voitto	545 642 524,53	4 910 925 443,34	252 025 716,95	5 890 129 898,03
YHTEENSÄ		29 805 023 116,90		38 242 139 947,46

JULKINEN SEKTORI

Suomen Pankin saamiset julkiselta sektorilta vähenivät 227 milj. markkaa 1 951 milj. markkaan. Suomen Pankin omistamat valtion joukkovelkakirjat supistuivat 325 milj. markkaa. Valtion metallirahavastuu, joka taseessa on liikkeessä olevan metallirahan vastaerä, kasvoi 96 milj. markkaa.

Suomen Pankin velat julkiselle sektorille lisääntyivät 1 277 milj. markkaa 4 277 milj. markkaan. Li-

säyksestä 1 200 milj. markkaa oli valtion talletustilillä olevien varojen kasvua. Tammikuussa 1984 valtio alkoi kerätä yrityksiltä vientitalletuksia. Vuoden loppuun mennessä niitä oli kertynyt Suomen Pankin 76 milj. markkaa.

Suomen Pankilla oli vuoden lopussa nettovelkaa julkiselle sektorille 2 326 milj. markkaa. Määrä oli 1 504 milj. markkaa suurempi kuin vuotta aikaisemmin.

YRITYKSET

Suomen Pankin saamiset yrityksiltä supistuivat 233 milj. markkaa 4 846 milj. markkaan. Viennin rahoitus, joka käsittää lyhytaikaiset vientiluotot ja uusvientiluotot, väheni 81 milj. markkaa. Lyhytaikaiset vientiluotot supistuivat 184 milj. markkaa ja uusvientiluotot lisääntyivät 103 milj. markkaa. Kotimaisten toimitusten rahoitus kasvoi 198 milj. markkaa. Näiden kolmen erityisrahoitusjärjestelyn luotokanta oli vuoden lopussa yhteensä 4 646 milj. markkaa. Lisäksi Suomen Pankilla on 41 milj. markkaa vientifactoringrahoitukseen liittyviä vekseleitä, jotka taseessa sisältyvät muihin saamisiin rahoituslaitoksilta. Suomen Pankin omistamien, yritysten liikkeeseen laskemien joukkovelkakirjojen määrä aleni 20 milj. markkaa 114 milj. markkaan.

Suomen Pankin veloista yrityksille investointi- ja alushankintatalletukset lisääntyivät 837 milj. markkaa eli 64.9 % ja vuoden lopussa niitä oli kaikkiaan 2 127 milj. markkaa. Vuoden aikana yritykset tallettivat lisää 1 060 milj. markkaa ja nostivat 223 milj. markkaa. Yritysten pääomantuontitalletukset kasvoivat 137 milj. markkaa 668 milj. markkaan. Suomen Pankin nettoluotonanto yrityksille supistui vuoden aikana 1 215 milj. markkaa eli 37.4 % ja oli vuoden lopussa 2 032 milj. markkaa.

LIIKKEESSÄ OLEVA RAHA

Liikkeessä olevan rahan määrä lisääntyi 868 milj. markkaa eli 13.2 % ja oli vuoden lopussa 7 442 milj. markkaa. Tästä oli setelistöä 6 744 milj. markkaa ja metallirahaa 698 milj. markkaa. Lisäksi tase-erään 'Muut velat' sisältyi liikkeessä olevia vanhan rahayksikön määräisiä seteleitä 9 milj. markkaa.

MUUT TASE-ERÄT

Pankin oma pääoma ennen tilivuoden voiton lisäämistä oli tilinpäätöksen mukaan 5 638 milj. markkaa eli 1 273 milj. markkaa suurempi kuin edellisen vuoden lopussa. Taseen loppusummasta oman pääoman osuus oli 14.7 %. Tilinpäätöksen yhteydessä on omaan pääomaan sisältyvää kantarahastoa korotettu 2 000 milj. markkaa eduskunnan hy-

väksymän Suomen Pankin ohjesäännön 4 §:n muutoksen mukaisesti. Kantarahasto kasvoi korotuksen johdosta 3 000 milj. markasta 5 000 milj. markkaan.

Pankin taseeseen ei ohjesäännön mukaan ole aktivoitu pankin omistamien kiinteistöjen, kalustojen eikä osakkeiden ja osuuksien arvoa, vaan ne poistetaan tuloslaskelmassa kokonaan, sitä mukaa kuin niistä kertyy pankille kuluja. Suomen Pankki omistaa pankkikiinteistöt Helsingissä ja niissä kaupungeissa, joissa pankin haarakonttorit toimivat. Pankilla on Vantaan kaupungissa teollisuuskiinteistö, jossa toimii Suomen Pankin setelipaino. Suomen Pankki omistaa myös Mortgage Bank of Finland Ltd:n ja Tervakoski Oy:n osake-enemmistön. Näiden sekä setelipainon toiminnasta julkaitaan erilliset toimintakertomukset. Lisäksi pankki on osakkaana mm. Teollistamisrahasto Oy:ssä, Sponsor Oy:ssä sekä eräissä teollisuusyrityksissä. Vuoden 1984 lopulla Suomen Pankki lunasti Postipankin omistamat Mortgage Bank of Finland Ltd:n osakkeet sekä luopui suurimmasta osasta Sponsor Oy:n osakkeistaan myymällä ne Helsingin Arvopaperipörssissä. Suomen Pankin omistuksessa on myös Suomen itsenäisyyden juhluvuoden 1967 rahasto SITRA. Toukokuussa Suomen Pankki lunasti SITRAn hallussa olleet joukkovelkakirjat. Näitä vastaava SITRAn pääoma 400 milj. markkaa rahastoiin Suomen Pankkiin ja kirjattiin omaksi tase-eräkseen.

SUOMEN PANKIN NETTOTASE

Seuraavassa esitetään Suomen Pankin nettotase pääsektoreittain.

Vuoden 1984 aikana ulkomalsten nettosaamisten huomattava kasvu kevensi rahoitusmarkkinoita. Muut nettotase-erät, eniten muutokset nettosaamisissa yrityksiltä ja nettovelassa julkiselle sektorille, kiristivät rahoitusmarkkinoita. Yhteensä rahoituslaitosten keskuspankkiasema muuttui 3 076 milj. markan nettovelasta 2 713 milj. markan nettosäämiseksi. Muutoksesta kassavarantotalletusten kasvun vaikutus oli noin kaksi kolmasosaa.

NETTOTASEEN ERÄT, MILJ. MK

	31.12.1983	31.12.1984	Muutos
+ Nettosaamiset ulkomailta	7 951	17 576	+ 9 625
+ Nettosaamiset rahoituslaitoksilta	3 076	- 2 713	- 5 789
+ Nettosaamiset yrityksiltä	3 247	2 032	- 1 215
= Nettosaamiset yhteensä	14 274	16 895	+ 2 621
+ Nettovelka julkiselle sektorille	822	2 326	+ 1 504
+ Liikkeessä oleva raha	6 574	7 442	+ 868
+ Oma pääoma, arvontjärjestelytill ja muut tase-erät, netto	6 878	7 127	+ 249
= Nettovelat ja oma pääoma yhteensä	14 274	16 895	+ 2 621

SETELINANTOTASE

Ensisijainen setelinkate, johon luetaan kultavaranto ja pankin riidattomat ulkomaiset saamiset, kasvoi vuoden 1984 aikana 10 420 milj. markkaa 19 911 milj. markkaan. Toissijainen setelinkate, joka käsittää katekelpoiset vekselit, pysyi ennallaan ylärajallaan ja oli 1 500 milj. markkaa. Täten koko setelinanto-olkeus nousi 10 420 milj. markkaa 21 411 milj. markkaan. Kun setelinanto-oikeuden käyttö, johon luetaan liikkeessä olevat setelit, vaadittaessa maksettavat sitoumukset sekä shekkiluotoista nostamatta oleva määrä, kasvoi yhteensä 1 692 milj. markkaa, lisääntyi setelinantovara 8 728 milj. markkaa ja oli vuoden lopussa 13 600 milj. markkaa.

TULOSLASKELMA

Tuloslaskelman mukaan pankin korkotuotot lisääntyivät 633 milj. markkaa ja olivat yhteensä 2 465 milj. markkaa. Korot kotimaisista saamisista vähenivät 56 milj. markkaa. Korkotuotot ja -kulut sisältävät päiväluottojen ja -talletusten korot bruttomääräisinä. Aikaisemmin nämä esitettiin nettomääräisinä. Vertailutietoina esitetyt vuoden 1983 luvut on oikaistu vastaavasti. Korot ulkomaisista saamisista lisääntyivät 689 milj. markkaa lähinnä valuuttavarannon huomattavan kasvun takia. Kotimaisten ja ulkomaisten saamisten korot sisältävät edellisenä vuonna tuloslaskelmassa erikseen esitetyt kotimaisten ja ulkomaisten joukkovelkakirjojen korot.

Suomen Pankin korkokulut lisääntyivät 530 milj.

markkaa 1 626 milj. markkaan. Kotimaisten velkojen korot kasvoivat 700 milj. markkaa, mikä johtui päivätalletusten ja niille maksettavan koron nousun ohella kassavarantotalletusten määrän lisäyksestä. Korot ja varausprovisiot ulkomaisista veloista supistuivat 170 milj. markkaa varantoluottojen poismaksun ja luottovarausten irtisanomisen johdosta.

Korkotuottojen ja -kulujen erotus eli korkokate kasvoi 103 milj. markkaa ja oli 839 milj. markkaa.

Muut tuotot supistuivat 292 milj. markkaa 341 milj. markkaan pääasiassa siitä syystä, että tuloslaskelman mukaiset kurssierot, 266 milj. markkaa, olivat 306 milj. markkaa pienemmät kuin edellisenä vuonna. Kurssieroihin sisältyvät valuutanvaihtotuotot sekä valuuttakurssien aiheuttamat saamisten ja velkojen arvomuutokset. Muut kulut kasvoivat 105 milj. markkaa 327 milj. markkaan. Palkat ja sosiaalikulut lisääntyivät 11 milj. markkaa, setellen valmistuskulut 6 milj. markkaa ja erittelemättömät kulut 4 milj. markkaa. Poistoja tehtiin 120 milj. markkaa ja ne lisääntyivät 84 milj. markkaa edellisvuotista.

Eduskunnan hyväksymän Suomen Pankin ohjesäännön 30 §:n muutoksen mukaan pankin tuloslaskelmassa voidaan tehdä varauksia, mikäli se pankin omien varojen reaaliarvon turvaamiseksi tai valuuttakurssien muutoksista aiheutuvien tuloksen vaihtelujen tasaamiseksi on tarpeen. Kyseisiä varauksia lisättiin tilinpäätöksessä 600 milj. markkaa

pankin oman pääoman reaaliarvon turvaamiseksi sekä valuuttamääräisiin saamisiin, velkoihin ja termiinisolimuksiin sisältyvän riskin kattamiseksi.

Pankin voitto tilivuodelta oli 252 milj. markkaa. Vuoden 1985 avaustaseessa on vararahastoon siir-

retty puolet voitosta eli 126 milj. markkaa. Toinen puoli on siirretty käyttämättömien voittovarojen tilille ja sen käytöstä päättää eduskunta.

Suomen Pankin tuloslaskelma vuosilta 1983 ja 1984 on seuraava:

TULOSLASKELMA, MK

	1.1.—31.12.1983		1.1.—31.12.1984	
Korkotuotot				
Korot kotimaisista saamisista	1 327 863 134,89		1 271 810 797,90	
Korot ulkomaisista saamisista	503 695 197,59	+ 1 831 558 332,48	1 192 886 820,18	+ 2 464 697 618,08
Korkokulut				
Korot kotimaisista veloista	842 251 353,60		1 542 372 150,84	
Korot ja varausprovisiot ulkomaisista veloista	253 798 354,38	− 1 096 049 707,98	83 432 770,66	− 1 625 804 921,50
Korkokate		+ 735 508 624,50		+ 838 892 696,58
Muut tuotot				
Provisiot	1 528 742,41		1 100 739,07	
Kurssierot	572 133 130,43		266 196 710,89	
Muut tuotot	59 130 445,85	+ 632 792 318,69	73 244 824,63	+ 340 542 274,59
Muut kulut				
Palkat	82 578 851,86		88 455 434,96	
Sosiaalikulut	31 857 758,47		36 493 484,37	
Setellen valmistus	36 026 422,42		41 738 721,84	
Poistot	35 167 792,39		119 611 513,64	
Muut kulut	37 027 593,52	− 222 658 418,66	41 110 099,41	− 327 409 254,22
Varausten lisäys		− 600 000 000,—		− 600 000 000,—
TILIVUODEN VOITTO		+ 545 642 524,53		+ 252 025 716,95

SUOMEN PANKKI JA KANSAINVÄLISET JÄRJESTÖT

Kehitysmaiden vaikea velkatilanne heijastui jatkuvasti monin tavoin monenkeskistä rahoitustolminta harjoittavien kansainvälisten järjestöjen työhön. Vuoden 1984 aikana kansainvälisten järjestöjen luotonannossa alkoi näkyä selvä kahtiajako: taloudellisesta elpymisestä hyötymään päässeet maat eivät tarvinneet luottoja aiemmassa määrin, toisaalta heikoimmassa asemassa oleville kehitysmailla kansainvälisten järjestöjen luotot tulivat entistä tärkeämmiksi. Rahoituksen hankinnassa erilaiset yhteisrahoitusmuodot yleistyivät ja perinteinen raja-aita sopeutusluottojen ja kehitysluottojen välillä madaltui.

KANSAINVÄLINEN VALUUTTA-RAHASTO (IMF)

Kansainvälisen valuuttarahaston toiminnan yleiset lähtökohdat 1984 olivat suotuisat. Rahasto oli edellisenä vuonna vahvistanut tuntuvasti rahoitusperustansa sekä vakiinnuttanut asemansa kehitysmaiden velkojen uudelleenjärjestelyjen koordinaattorina. Lisäksi maailmantalouden suhdannenousun vahvistuminen alkoi vuoden 1984 aikana asteittain vähentää valuuttarahaston luottojen kysyntää. Silti monen maan kannalta elpyminen oli vielä riittämätöntä. Erityisesti heikoimmassa rahoitusasemissa olevat kehitysmaat joutuivat turvautumaan yleisesti sekä velkojensa uudelleenjärjestelyihin että valuuttarahaston luotonantoon.

Velkojen uudelleenjärjestelyissä oli kysymys pääasiassa liikepankkien myöntämien luottojen kuole-tusaikataulujen pidentämisestä. Valuuttarahasto toimi järjestelyissä koordinaattorina ja sen kanssa sovittu sopeutusohjelma oli useassa tapauksessa velkojen asettama edellytys sopimuksen syntymi-

selle. Vuoden aikana saatiin aikaan uudet järjestelyt mm. Meksikon, Argentiinan ja Filippiinien kanssa. Venezuela kykeni neuvottelemaan uuden sopimuksen velkojapankkien kanssa ilman IMF-luottoa. Vuodelta 1983 olivat voimassa sopimukset mm. Brasillian ja Chilen velkojen takaisinmaksun lykkäämisestä.

Maailmantalouden elpyminen näkyi valuuttarahaston resurssien käytössä paitsi luottojen nostoissa myös uusien luottosopimusten solmimisessa.

Vuoden 1984 aikana jäsenmaat nostivat rahaston eri luottolähteistä 7.3 mrd. SDR eli 42 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Aikaisempiin luottosopimuksiin perustuvia luottoja jätettiin nostamatta siksi, että maksutasetilanne parani tai sopimuksiin sisältyviä luottoehtoja jätettiin täyttämättä. Vuoden lopussa luottosopimuksia oli voimassa 15.1 mrd. SDR:n arvosta eli 34 % vähemmän kuin edellisen vuoden lopussa.

VALUUTTARAHASTON RESURSSIEN KÄYTTÖ, MRD. SDR

	1982	1983	1984
NOSTETUT LUOTOT YHTEENSÄ	7.4	12.6	7.3
Luotto-osuuksien käyttö	2.5	4.9	3.1
Pitkäaikaiset sopeutusluotot	2.1	4.6	3.3
Pysyvät erityisluottojärjestelyt:			
— Vientivaihtelujen tasausluotot	2.6	2.8	0.8
— Puskurivarastoluotot	0.1	0.3	0.0
LUOTTOJEN KUOLETUKSET YHTEENSÄ	1.8	2.0	2.5
UUSIA LUOTTOSITOUMUKSIA VUODEN AIKANA	6.5	11.3	4.1

Talospoliittisia ehtoja sisältävien luottojen (luotto-osuuksien eli tavanmukaisten valmiusluottojen ja pitkäaikaisten sopeutusluottojen) osuus valuuttarahaston resurssien käytöstä lisääntyi tuntuvasti. Näiden luottojen osuus koko luotonannosta oli 88 % vuonna 1984; edellisenä vuonna se oli 75 %. Tämä kuvasti osittain taloudellisen kasvun voimistumista, mikä vähensi mm. vientitulojen menetysten tasoittamiseen tarkoitettujen luottojen käyttöä. Toisaalta eräiden maiden vaikea maksutasetilanne edellytti samanaikaisesti turvautumista sopeutusohjelmaan.

Valuuttarahaston korkein neuvonantaja eli, 22-jäseninen väliaikaiskomitea, kokoontui kahdesti (12.4.1984 ja 22.9.1984) Washington D.C.:ssä, jossa myös rahaston vuosikokous pidettiin 22.—27.9.1984. Kokousten pääaiheina olivat maailmantalouden tila, laajennetun luotonsaatavuuden politiikan jatkaminen, erityisten nosto-oikeuksien (SDR) lisäosoitukset sekä kehitysmaiden velkaongelmat.

Vuosikokouksessa tuotiin ilmi tyytyväisyys siihen, että teollisuusmaiden taloudellinen kasvu oli voimistunut. Kasvu oli kuitenkin alueittain epätasaisista ja riittämätöntä lieventämään olennaisesti Länsi-Euroopan työttömyyttä ja kehitysmaiden taloudellisia vaikeuksia. Valuuttarahaston näkemyksen mukaan maailmantaloutta voitiin parhaiten vahvistaa jatkamalla talouspolitiikassa nykyistä keskipitkän aikavälin strategiaa. Siihen kuuluvat inflaation torjuminen rahapolitiikalla, valtiontalouden vajaiden supistaminen sekä talouksien rakenteellisten jähkkyksien poistaminen. Eri puheenvuoroissa kalvattiin kuitenkin myös lähinnä teollisuusmailta siihenastista kasvuhakuisempaa talouspolitiikkaa sekä arvosteltiin Yhdysvaltojen budjettipolitiikkaa, mm. koska se väliillisesti rajoitti muiden maiden talouspolitiikan liikkumavaraa.

Väliaikaiskomitean kokouksessa päästiin kompromissiratkaisuun alun perin tilapäiseksi tarkoitettua, ns. laajennetun luotonsaatavuuden politiikasta (Enlarged Access Policy). Kehitysmaat vaativat luotonsaantimahdollisuuksien väljentämistä, kun taas erityisesti Yhdysvallat pyrki luotonsaannin selvään tiukentamiseen. Päätös merkitsi järjestelyn jatkamista myös 1985 mutta samalla saatavissa olevan

rahoituksen lievää supistamista. Vuoden 1985 alusta lähtien maa voi normaalitapauksessa saada IMF-luottoa yhdessä vuodessa enintään 95 % ja kolmessa vuodessa 280 % jäsenosuudestaan. Vastaavat luvut vuonna 1984 olivat 102 % ja 306 %. Ylin kumulatiivinen luottolimiitti säilyi 408 prosentina. Erityistapauksissa, kun maan rahoitustarve on poikkeuksellisen suuri ja maksutaseeseen vahvistumista tuetaan voimakkaalla sopeutuspolitiikalla, luottorajat ovat 115 % yhdessä vuodessa ja 345 % kolmessa vuodessa; vuonna 1984 ne olivat 125 % ja 375 %. Näissä tapauksissa ylin kumulatiivinen luottoraja pidettiin ennallaan 450 prosentina. Luotonannon rajojen tiukentamisen ei kuitenkaan odoteta juuri kaventavan käytännön luotonsaantimahdollisuuksia. Toimenpiteen tarkoituksena oli lähinnä painottaa järjestelyn tilapäistä luonnetta.

Uusista erityisnosto-oikeuksien osoituksista ei teollisuusmaiden jyrkän vastustuksen vuoksi voitu tälläkään kertaa sopia, vaan kysymyksen selvittämistä päätettiin jatkaa.

Kehitysmaiden velkaongelman käsittelyn yhteydessä todettiin, että asian hoidossa oli edistytty ja yhteistyö eri osapuolten välillä oli toiminut hyvin. Valuuttarahastolla oli ollut keskeinen rooli velkajärjestelyjen koordinoijana ja sen tulisi jatkaa tätä tehtäväänsä. Kriisistä selviytyminen edellytti taloudellisen kasvun lisäksi myös tehokkaita sopeutus-toimenpiteitä.

Protektionismin torjumiseksi kansainvälisessä kaupassa vedottiin jäsenmailhin, samalla kun valuuttarahastoa velvoitettiin kiinnittämään asiaan huomiota valvontatoimissaan.

Valuuttarahaston laajennetun luotonsaatavuuden politiikan rahoittamiseen tarkoitettu uusi, edellisenä vuonna neuvoteltu 6 mrd. SDR:n lainajärjestely tuli voimaan 30.4.1984. Luottosummasta Saudi-Arabia myönsi puolet ja toisen puolen 19 läntisen teollisuusmaan keskuspankkia (ml. Suomi) joko Kansainvälisen järjestelypankin (BIS) kautta tai suoraan.

Vuonna 1984 Suomi maksoi 3.1 milj. markkaa IMF:n erityiselle korkotukitilille (Subsidy Account).

Tämän lisäluottojärjestelyn yhteyteen perustetun tilin avulla pyritään alentamaan köyhimpien kehitysmaiden korkokustannuksia.

Suomen suotuisan talouskehityksen ja erityisesti vahvan valuuttavarantoaseman vuoksi IMF liitti Suomen neljännesvuosittaisiin valuuttabudjetteihinsa. Päätös merkitsi Suomen palaamista niiden maiden joukkoon, joiden valuuttaa voidaan käyttää IMF:n ja jäsenmaiden välisissä liiketoimissa.

Valuuttarahaston toimitusjohtajana jatkoi toista viisivuotiskauttaan ranskalainen Jacques de Larosière. Pohjoismaiden edustajana rahaston johtokunnassa toimi norjalainen John Tvedt ja hänen varamiehenään ruotsalainen Arne Lindå. Vuoden 1985 alusta alkavaksi 2 ½-vuotiskaudeksi Pohjoismaiden edustajaksi rahaston johtokuntaan valittiin ruotsalainen Hans Lundström.

Suomen yhteydet Kansainväliseen valuuttarahastoon hoitaa Suomen Pankki. Suomen Pankin johtokunnan puheenjohtaja Rolf Kullberg toimi maan edustajana valuuttarahaston hallintoneuvostossa ja hänen varamiehenään pankinjohtaja Pentti Uusivirta.

KANSAINVÄLINEN JÄRJESTELYPANKKI (BIS)

Kansainvälinen järjestelypankki toimii teollisuusmaiden välisenä yhteydytys- ja selvitysohjelmina. Suomen Pankki on BIS:n osakas. Vuonna 1984 BIS osallistui lainajärjestelyyn, joka oli tarkoitettu Kansainvälisen valuuttarahaston laajennetun luoton-saataavuuden politiikan rahoittamiseen. Suomen Pankki oli mukana BIS:n osuuden takaamisessa 30 milj. SDR:llä.

Kansainvälisen velkakriisin ongelmien kartoittamiseksi BIS ja IMF ovat tehostaneet yhteistyötään rahoitusliiketoimien tilastoinnissa. Tämä yhteistyö käsittää pankkien ulkomaisia saatavia ja velkoja koskevien maltilaisten tietojen keruun ja vertailun. Tilastointi koskee sekä julkista että yksityistä sektoria. Suomi liittyi vuoden 1984 aikana raportoijamaaksi tähän BIS:n koordinoitun järjestelyyn.

MAAILMANPANKKIRYHMÄ (IBRD, IDA, IFC)

Kehitysmaiden taloudellisen ympäristön muutokset ovat viime vuosina näkyneet selvästi niin maailmanpankkiryhmän luotonannossa kuin sen omissa rahoitusjärjestelyissäänkin. Perinteisen projektikohtaisen politiikan rinnalle on noussut keskipitkän aikavälin luotonantopolitiikka, jolla pyritään palauttamaan kehitysmaiden taloudellisen kasvun mahdollisuudet tukemalla rakennemuutoksia. Siihen, että kehitysmaiden luotonsaanti kansainvälisiltä markkinoilta on vaikeutunut, maailmanpankkiryhmä on reagoinut pyrkimällä aktivoimaan yhteisrahoitustoimintaa (co-financing).

Kansainvälinen jälleenrakennuspankki (IBRD) myönsi kesäkuun lopussa 1984 päättyneenä tilikautena 43 jäsenmaalle 129 hankkeeseen luottoja yhteensä 11.9 mrd. dollaria, eli noin 7 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Uusien luottojen suhteellisen vähäisestä kasvusta huolimatta IBRD:n panos jäsenmaiden rahoitusaseman helpottamisessa oli merkittävä. Luottojen nostoa mm. aikaistettiin 1983 käyttöön otetulla Special Action Program -ohjelmalla. Luottojen nostot olivat rahoitusvuonna 8.6 mrd. dollaria eli yli neljänneksen suuremmat kuin edellisenä vuonna. Nostoihin sisältyi myös runsaasti rakennemuutosten rahoitukseen tarkoitettua luotonantoa.

Tilivuoden 1984 aikana IBRD otti käyttöön uuden yhteisrahoituslainamuodon. Sen avulla pankki osallistuu suoraan liikepankkien kehitykselle myöntämiin luottoihin. Vuoden 1984 aikana IBRD varasi näihin tarkoituksiin 1.1 mrd. dollaria.

Kansainvälinen jälleenrakennuspankki valmisteli vuoden 1984 aikana raportin Saharan eteläpuolisten valtioiden taloudellisesta tilanteesta sekä laati erityisen toimintaohjelman tämän alueen kehittämiseksi pitkällä aikavälillä. Ohjelmaan sisältyi ehdotuksia valtioiden kansallisten kehitysohjelmien toimintalinjoiksi sekä suuntaviivoja niiden rahoitusjärjestelyiksi.

Suomi maksoi vuoden 1984 aikana IBRD:lle neljännesmaksuerän, 18.4 milj. markkaa, vuosina 1981—1986 toteutettavasta pankin pääoman koro-

tuksesta. Suomi hyväksyi myös vuoden aikana päätetyn, IBRD:n valikoivan pääoman korotuksen 8.4 mrd. dollaria. Siitä aiheutuu Suomelle maksuja vuosina 1985—1986 yhteensä 26 milj. markkaa.

Maailmanpankkiryhmään kuuluva Kansainvälinen kehitysjärjestö (IDA) myöntää lähes korottomia kehitysluottoja kaikkein köyhimmille kehitysmaille. Vuoden 1984 tilikauden aikana IDA myönsi luottoja 43 jäsenmaalle yhteensä 3.6 mrd. dollaria. Neuvottelut Kansainvälisen kehitysjärjestön seitsemänneistä lisärahoituksesta saatiin vuoden aikana päätökseen. Lisärahoitus koskee vuosia 1985—1987 ja siitä aiheutuu Suomelle maksuja yhteensä 360 milj. markkaa. Suomi maksoi vuoden aikana 89.5 milj. markan suuruisen osuutensa varainhoitovuonna 1984 IDA:lle myönnetystä avustuksesta.

Kansainvälinen rahoitusyhtiö (IFC) investoi 1984 kehitysmaiden yrityksiin 0.7 mrd. dollaria. IFC:n pääomaa esitettiin vuonna 1984 korotettavaksi yhteensä 650 milj. dollaria. Suomi on kannattanut korotusta, josta sille aiheutuu 1985—1989 maksuja yhteensä 30 milj. markkaa.

Suomen Pankki avustaa valtiovarain- ja ulkoasiainministeriötä suhteiden hoidossa maailmanpankkiryhmään ja on ryhmän talletuspankki Suomessa.

Pohjoismaiden edustajana maailmanpankin johtokunnassa toimii elokuussa 1982 alkaneen kolmi-voitiskauden valtiotieteen tohtori Pekka Korpinen.

MUU KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

Suomi on jäsenenä Aasian kehityspankissa (ADB), Afrikan kehityspankissa (AfDB) ja Latalaisen Amerikan kehityspankissa (IDB). Suomen Pankki hoitaa osaltaan suhteita näihin kansainvälisiin rahoituslaitoksiin samaan tapaan kuin maailmanpankkiryhmään ja toimii niiden sopimusartiklojen mukaisena talletuspankkina Suomessa.

Suomen Pankki osallistuu muiden viranomaisten ohella mm. Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD), Euroopan vapaakauppa-alueen (EFTA) ja Euroopan talouskomission (ECE) piirissä tapahtuvaan työskentelyyn.

OECD:n piirissä Suomen Pankki osallistuu mm. talouspoliittisen komitean työskentelyyn ja hoitaa Suomen osalta suhteita rahoitusmarkkinakomiteaan. Merkittävä osa rahoitusmarkkinakomitean työstä tehtiin 1984 työryhmässä, jossa pankin edustaja OECD:n toimeksiannosta huolehti yhdestä osaselvityksestä. Silinä selvitetään ja analysoidaan sitä, mitä muutoksia pankkitoiminnassa kahdenkymmenen viime vuoden aikana on tapahtunut ja miten tämä kehitys on vaikuttanut rahapolitiikan edellytyksiin ja muotoihin järjestön jäsenmaissa.

Pohjoismainen yhteistyö valuuttapolitiikan alalla jatkui vakiintuneissa muodoissaan keskuspankkien kokouksissa ja pohjoismaisessa finanssivaliokunnassa (NFU) sekä valuutta- ja finanssiasioita käsittelevässä virkamieskomiteassa (NÄVF).

NFU-kokouksissa käsiteltiin pääasiassa valuutta- ja finanssialan ongelmia, jotka liittyvät Pohjoismaiden näkökantoihin kansainvälisissä kysymyksissä. Kokouksissa valmisteltiin erityisesti maiden yhteisiä kannanottoja valuuttarahastossa käsiteltäviin asioihin.

Pohjoismaisen talouspoliittisen yhtelstyön painopisteenä kuluneena vuonna oli laatia toimintasuunnitelma taloudellisen kehityksen ja yhteistyön edistämiseksi. Virkamieskomitea (NÄVF) osallistui tähän työhön kommentoimalla suunnitelmaan liittyviä sovellutusehdotuksia. Komitean 1983 laatimat kaksi raporttia, jotka käsitelivät valuuttalainsäädännön vapauttamismahdollisuuksia ja valuuttapolitiittisen neuvottelujärjestelmän kehittämistä, hyväksyttiin Pohjoismaiden neuvoston kevälistunnossa.

Raportelssaan esittämiensä suositusten mukaisesti komitea seurasi alkaisempaa tiiviimmin valuuttansäätö- ja valuuttapolitiikkaa koskevien toimenpiteiden toteuttamista ja suunnittelua pohjoismaissa. Komitean asettaman työryhmän raportti pääomanliikkeiden tilastointiongelmista pohjoismaissa valmistui vuoden aikana. Aikaisempien vuosien tapaan NÄVF laati vuosikatsauksen työstään.

Suomen Pankki otti osaa suomalais-neuvostoliittolaisen taloudellisen yhteistyökommision sekä Suomen ja SEV:n yhteistyökommision toimintaan. Kansainvälisen investointipankin (MIB) neuvoston 36. kokoukseen sekä Kansainvälisen taloudellisen yhteistyön pankin (MBES) neuvoston 59. kokoukseen Suomen Pankki osallistui tarkkailijana.

Suomen Pankin edustaja oli mukana Suomen ja Neuvostoliiton välisissä vuosien 1986—1990 tavaravaihtoa ja maksuja koskevissa runkosopimusneuvotteluissa ja vuoden 1985 tavaravaihtoa koskevissa neuvotteluissa sekä muiden sosialististen maiden KEVSOS- ja TTT-sekakomissioiden kokouksissa.

RAHA- JA VALUUTTAPOLIITTISIA TOIMENPITEITÄ 1984

Tammikuu

Peruskorkoiset kiintiöt

Liikepankkien peruskorkoiset keskuspankkiluottokiintiöt poistettiin 1.1.1984 alkaen.

Päivämarkkinat

Ulkomaisessa omistuksessa olevat liikepankit saivat vuoden 1984 alusta lukien samantyyppiset oikeudet osallistua Suomen Pankin päivämarkkinoihin kuin kotimaiset liikepankit. Samassa yhteydessä asetettiin päivätalletuksille yläraja, joka oli 20 % kunkin pankin taseen loppusummasta.

Suomen Pankki nosti samasta ajankohdasta lähtien päiväkoron 16.7 prosentista 17.5 prosenttiin.

Antolainauksen keskikoron säätely

Suomen Pankki korotti 1.1.1984 lukien 50 prosentista 60 prosenttiin sen osuuden, jonka pankit saavat erityisottolainauksen korkokustannuksista siirtää antolainauskorkoihin. Samalla poistettiin 14 prosentin yläraja yhteisöjen shekki- ja vekseliluotoilta.

Valuuttaindeksi

Markan ulkoista arvoa ilmaisevaa valuuttaindeksilukua laskettaessa otetaan 1.1.1984 alkaen huomioon ainoastaan ulkomaankaupan kannalta tärkeitä vaihdettavat valuutat. Aiemmin indeksiin sisällytettiin Neuvostoliiton ruplaa ei siten enää käytetä.

Maksuvälineiden vienti ja tuonti

Suomen Pankki kumosi 500 markan setelin vienti- ja tuontikiellon 1.1. alkaen.

Samasta ajankohdasta lähtien korotettiin valuuttamääräyksissä olevia markka- ja valuuttamääräisiä rajoja yleensä enemmän kuin rahan arvon muuttuminen olisi edellyttänyt. Esim. maasta vietävien maksuvälineiden enimmäismäärä nostettiin 5 000 markasta 10 000 markkaan matkaa ja henkilöä kohden.

Pohjoismaiden keskuspankkien välinen sopimus

Pohjoismaiden keskuspankit päättivät korottaa keskinäisen valuuttasopimuksensa luottorajoja 1.1.1984 alkaen. Tarvittaessa kukin keskuspankki voi tämän jälkeen saada muilta keskuspankeilta luottoa yhteensä 150 milj. SDR ja on velvollinen myöntämään luottoa muille keskuspankeille yhteensä enintään 100 milj. SDR. Islannin osalta vastaavat määrät ovat 30 ja 20 milj. SDR.

Suomen ja Tšekkoslovakian väliset maksujärjestelyt

Suomi ja Tšekkoslovakia ovat sopineet, että maiden väliset maksut voidaan 1984 ja 1985 suorittaa minä tahansa vaihdettavana valuuttana.

Vientitalletukset

Valtioneuvosto päätti, että 20.1.1984—19.1.1985 maasta vietävästä mäntysahatavaraista kannetaan 2.5 % vientitalletuksia. Talletukset tehdään Suomen Pankkiin, joka maksaa niille korkoa 8.75 %.

Investointivaraus

Valtioneuvosto päätti korottaa investointivarausten enimmäismäärän 50 prosentista 70 prosenttiin tilikauden voitosta 1984 päättyvältä tilikaudelta. Tähän päätökseen perustu-

ville investointitalletuksille Suomen Pankki päätti maksaa korkoa 1.5 prosenttiyksikköä alle peruskoron. Nämä päätökset tulivat voimaan 26.1.

Helmi

Kassavarantovelvoite

Suomen Pankki korotti helmikuun lopun ottolainauskantaan sovellettavan kassavarantovelvoitteen 4.7 prosentista 5.0 prosenttiin.

Varantoluoton takaisinmaksu

Suomen Pankki maksoi takaisin 150 milj. dollarin varantoluoton 29.2.1984.

Maaliskuu

Varantoluoton takaisinmaksu

Suomen Pankki maksoi 23.3.1984 takaisin viimeisen käytössä olleen varantoluoton 200 milj. dollaria.

Markan ulkoinen arvo

Suomen Pankki vahvisti 27.3.1984 markan ulkoista arvoa noin yhden prosentin verran valuuttaindeksiluvun vaihtelualueen puitteissa.

Kotimaisten toimitusten rahoitusjärjestely

Suomen Pankki supisti osuutensa kotimaisten toimitusten rahoitusluotoista 40 prosentista 30 prosenttiin 27.3.1984 lähtien. Samassa yhteydessä korotettiin rahoitettavan toimituksen kauppahinnan alaraja 300 000 markasta 400 000 markkaan.

Lyhytaikaisten vientiluottojen rahoitusjärjestely

Suomen Pankki päätti 27.3.1984 alentaa 1.1.1984 alkaen lyhytaikaisten vientiluottojen keskimäärän yritystä ja vuotta kohti 50 miljoonasta 30 miljoonaan markkaan.

Kassavarantovelvoite

Suomen Pankki korotti maaliskuun lopun ottolainauskantaan sovellettavan kassavarantovelvoitteen 5.0 prosentista 5.4 prosenttiin.

Huhtikuu

Päivämarkkinat

Suomen Pankki polsti pankkien päivätalletuksille asetetun ylärajan 1.4.1984 alkaen. Samasta ajankohdasta Suomen Pankki alensi päiväkoron 17.5 prosentista 17.0 prosenttiin. Päiväkorke alennettiin edelleen 16.7 prosenttiin 17.4. alkaen ja 16.5 prosenttiin 19.4. alkaen.

Muutoksia valuuttamääräyksiin

Valtioneuvosto määritteli päätöksessään liikepankkien ja Postipankin ulkomaiset sivukonttorit ulkomaille asuviksi 1.3.1984 lähtien. Suomen Pankki puolestaan päätti eräistä muista tästä aiheutuvista valuuttamääräysten muutoksista, jotka tulivat voimaan 11.4.1984. Samasta päivästä lähtien laajennettiin Suomessa asuvien mahdollisuutta käyttää luotto- ja maksukorttia Suomeen tuotavien tavaroiden ostoon ulkomaille, edellyttäen että kunkin ostoksen arvo on enintään 10 000 markkaa.

Tuonnin yliaikamaksujärjestelmä

Yliaikamaksuvelvollisuudesta luovuttiin 11.4. alkaen sellaisissa tuonneissa, joiden kauppahinta on enintään 10 000 markkaa.

Kassavarantovelvoite

Suomen Pankki korotti huhtikuun lopun ottolainauskantaan sovellettavan kassavarantovelvoitteen 5.4 prosentista 5.6 prosenttiin.

Toukokuu	<p>Päivämarkkinat</p> <p>Suomen Pankki nosti päiväkoron 16.5 prosentista 16.8 prosenttiin 29.5. alkaen.</p>
Kesäkuu	<p>Vientitalletukset</p> <p>Valtioneuvosto päätti, että 8.6.1984—7.6.1985 maasta vietävästä selluloosasta kannetaan 3 % vientitalletuksia. Talletukset tehdään Suomen Pankkiin, joka maksaa niille korkoa 8.75 %.</p>
Heinäkuu	<p>Päivämarkkinat</p> <p>Suomen Pankki alensi päiväkoron 16.8 prosentista 16.5 prosenttiin 3.7. alkaen.</p>
Elokuu	<p>Ulkomainen luotonotto</p> <p>Suomen Pankki ilmoitti 3.8., että ulkomailla asuvien vaihdettavilla tileillä olevat varat katsotaan pankin ulkomaiseksi luotonotoksi. Näitä varoja saadaan käyttää niihin tarkoituksiin, joihin Suomen Pankki sallii lyhytaikaisia ulkomaisia luottoja käytettävän.</p>
Syyskuu	<p>Keskuspankkirahoitus</p> <p>Suomen Pankki päätti myöntää Peruspankki Oy:lle syyskuun alusta samat keskuspankkirahoitus- ja päivämarkkinaoikeudet kuin muillakin liikepankeilla on.</p> <p>Päivämarkkinat</p> <p>Suomen Pankki alensi päiväkoron 16.5 prosentista 16.0 prosenttiin 7.9. alkaen ja edelleen 15.8 prosenttiin 28.9. alkaen.</p> <p>Kassavarantovelvoite</p> <p>Suomen Pankki solmi pankkien kanssa 7.9. uuden kassavarantosopimuksen. Sen mukaan kassavarantopohja käsittää normaalehtolaisen ottolainauksen lisäksi valuuttamääräisen ottolainauksen kokonaisuudessaan, erityisottolainauksen sekä pankkien ulkomaisen nettovelan eräin vähennyksin.</p> <p>Antolainauksen keskikoron säätely</p> <p>Suomen Pankki muutti 7.9. tekemällään päätöksellä rahalaitosten antolainauksen keskikoron säätelyä. Uuden järjestelmän mukaan sallitaan rahalaitoksen antolainauksen keskikoron olla enintään yhtä suuri kuin Suomen Pankin peruskorko lisättynä 30 prosentilla kustannusvaikutuksesta, joka aiheutuu siitä, että rahalaitoksen koko ottolainauksen keskikorko on suurempi kuin Suomen Pankin peruskorko miinus 6.5 prosenttiyksikköä. Uusi järjestelmä tulee asteittain voimaan lokakuun alusta lähtien.</p>
Lokakuu	<p>Päivämarkkinat</p> <p>Suomen Pankki alensi päiväkoron 15.8 prosentista 15.6 prosenttiin 26.10. alkaen.</p>
Marraskuu	<p>Kotimaisten toimitusten rahoitus</p> <p>Suomen Pankki päätti korottaa KTR-luotoista perittävää korkoa yhden prosenttiyksikön 10.5 prosenttiin. Samassa yhteydessä korotettiin rahoitettavan toimituksen kauppahinnan alaraja 1 milj. markkaan sekä luotonvarausprovisio enimmäismäärä 0.35 prosenttiin. Muutokset koskevat 1.11.1984 alkaen myönnettäviä KTR-luottoja.</p> <p>Vientitalletukset</p> <p>Valtioneuvosto päätti lopettaa vientitalletusten kantamisen mäntysahatavarasta 1.11.1984 alkaen.</p> <p>Vakuutusyhtiöiden oikeus hankkia ulkomaisia osakkeita</p> <p>Suomen Pankki oikeutti 9.11. ulkomaista vakuutusliikettä harjoittavat vakuutusyhtiöt</p>

eräin ehdoin sijoittamaan ulkomaisesta vakuutustoiminnasta saamiaan varoja myös ulkomaisiin osakkeisiin.

Suomen Pankin luotonvaraus sopimukset

Suomen Pankki irtisanoi 16.11. luotonvaraus sopimukset, joita sillä oli eräiden kansainvälisten pankkiryhmien kanssa yhteensä 1.5 mrd. Yhdysvaltain dollarin arvosta.

Päivämarkkinat

Suomen Pankki alensi päiväkoron 15.6 prosentista 15.4 prosenttiin 14.11. alkaen ja edelleen 15.2 prosenttiin 30.11. alkaen.

Joulukuu

Pankkien ulkomainen antolainaus toiminta ja ulkomaiset arvopaperikaupat

Suomen Pankki antoi pankeille joulukuun alussa voimaan tulleilla luvilla entistä laajempia mahdollisuuksia ulkomaiseen antolainaukseen sekä kauppoihin ulkomaisilla arvopapereilla, erityisesti osakkeilla. Nämä luvat edellyttävät ulkomailta asuville myönnettujen luottojen sekä vastaavien arvopaperiostojen jälleenerahoittamista pääosin ulkomaisella luotolla käyttämällä.

Päivämarkkinat

Suomen Pankki alensi päiväkoron 15.2 prosentista 14.8 prosenttiin 21.12. alkaen.

Päätettiin seuraavista 1985 voimaan tulevista toimista.

Lyhytaikaisten vientiluottojen rahoitusjärjestely

Suomen Pankki korotti 1.1.1985 alkaen lyhytaikaisista vientiluotoista perittävää korkoa siten, että se kaikissa tapauksissa on sama kuin Suomen Pankin kulloinkin voimassa oleva peruskorko. Samassa yhteydessä Suomen Pankki alensi lyhytaikaisten vientiluottojen keskimäärän yritystä ja vuotta kohti 30 milj. markasta 20 milj. markkaan.

Suomen ja Unkarin välinen maksusopimus

Suomen ja Unkarin viranomaiset sopivat lokakuussa, että maiden välinen maksusopimus päättyy 31.1.1985. Maksut suoritetaan 1.2.1985 alkaen vaihdettavina valuuttoina.

TAULUKOT

Taulukko 1.

SUOMEN PANKIN TASE KUUKAUSITTAIN 1984, MILJ. MK

VASTAAVAA	I	II	III
Kulta- ja valuuttasaamiset	10 177	10 284	11 486
Kulta	1 383	1 383	1 383
Eryiiset nosto-oikeudet	227	216	214
Varanto-osuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa	756	734	726
Vaihdettavat valuutat	6 885	7 110	8 009
Sidotut valuutat	926	841	1 154
Muut ulkomaiset saamiset	4 876	4 830	4 475
Markkaosuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa	2 762	2 762	2 762
Määräaikaiset saamiset	2 114	2 068	1 713
Saamiset rahoituslaitoksilta	6 831	6 396	5 606
Pankkien shekkilitit	68	76	30
Päiväluotot	4 087	3 659	2 916
Käteisvaraluotot	1 038	1 024	924
Joukkovelkakirjat	1 593	1 607	1 680
Muut	45	30	56
Saamiset julkiselta sektorilta	2 136	2 094	2 273
Valtion velkakirjat	1 000	1 000	1 000
Joukkovelkakirjat	411	360	525
Valtion metallirahavastuu	713	718	729
Muut	12	16	19
Saamiset yrityksiltä	5 122	4 844	4 847
Viennin rahoitus	1 879	1 859	1 842
Kotimaisten toimitusten rahoitus	2 693	2 733	2 754
Joukkovelkakirjat	130	126	124
Muut	420	126	127
Muut varat	106	107	106
YHTEENSÄ	29 248	28 555	28 793

IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
14 852	15 266	17 105	17 188	18 221	17 343	18 406	19 752	19 302
1 383	1 383	1 383	1 383	1 383	1 383	1 383	1 383	1 732
695	786	794	828	835	853	858	891	936
741	743	750	759	757	773	778	821	859
11 006	11 280	13 913	13 937	14 990	14 052	15 066	16 303	15 387
1 027	1 074	265	281	256	282	321	354	388
4 480	4 139	4 106	3 422	3 424	2 726	2 726	2 686	2 835
2 762	2 762	2 726	2 726	2 726	2 726	2 726	2 686	2 835
1 718	1 377	1 380	696	698	—	—	—	—
4 683	4 595	3 827	4 578	4 446	5 500	6 345	8 065	9 166
241	57	22	84	18	42	72	37	530
1 573	1 244	541	1 041	1 149	2 109	3 045	4 819	5 018
1 123	1 119	1 119	1 279	1 108	1 145	1 276	1 170	1 563
1 673	2 094	2 100	2 104	2 130	2 156	1 899	1 988	1 999
73	81	45	70	41	48	53	51	56
2 175	2 137	2 103	2 109	2 080	2 039	1 998	2 000	1 951
1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
420	373	334	345	302	254	204	193	124
737	748	758	761	769	779	788	800	806
18	16	11	3	9	6	6	7	21
4 862	4 851	4 842	4 756	4 701	4 783	4 944	4 966	4 846
1 823	1 822	1 814	1 760	1 695	1 754	1 852	1 875	1 786
2 777	2 750	2 757	2 727	2 740	2 791	2 858	2 860	2 860
137	154	153	152	148	120	117	114	114
125	125	118	117	118	118	117	117	86
109	109	109	110	110	110	111	111	142
31 161	31 097	32 092	32 163	32 982	32 501	34 530	37 580	38 242

Taulukko 1. (Jatk.)

VASTATTAVAA	I	II	III
Valuuttavelat	30	44	52
Vaihdettavat tilit	30	44	51
Sidotut tilit	0	0	1
Muut ulkomaiset velat	5 722	4 742	3 605
Kansainvälisen valuuttarahaston markkatilit	2 762	2 762	2 762
Osoitetut erityiset nosto-oikeudet	877	852	843
Määräaikaiset velat	2 083	1 128	—
Liikkeessä oleva raha	6 195	6 232	6 308
Setelit	5 658	5 693	5 768
Metalliraha	537	539	540
Velat rahoituslaitoksille	8 182	7 984	8 955
Pankkien shekkitilit	6	18	16
Päivätalletukset	2 907	2 607	3 105
Kassavarantotalletukset	5 250	5 327	5 710
Pääomantuontitalletukset	12	11	95
Muut	7	21	29
Velat julkiselle sektorille	512	812	1 313
Shekkitilit	0	0	0
Valtion talletustili	500	800	1 300
Vientitalletukset	—	—	—
Pääomantuontitalletukset	—	—	—
Muut	12	12	13
Velat yrityksille	1 656	1 998	2 014
Investointi- ja alushankintatalletukset	1 239	1 255	1 266
Pääomantuontitalletukset	402	728	732
Muut	15	15	16
Muut velat	16	16	15
Arvonjärjestelytili ja varaukset	2 003	1 795	1 599
SITRAn pääoma	—	—	—
Oma pääoma	4 932	4 932	4 932
Kantarahasto	3 000	3 000	3 000
Vararahasto	1 638	1 638	1 638
Tulostili	294	294	294
YHTEENSÄ	29 248	28 555	28 793

IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
45	67	179	104	674	1 179	1 399	1 762	809
45	67	84	47	43	61	53	66	84
0	0	95	57	631	1 118	1 346	1 696	725
3 622	3 624	3 596	3 606	3 605	3 636	3 641	3 591	3 752
2 762	2 762	2 726	2 726	2 726	2 739	2 739	2 686	2 835
860	862	870	880	879	897	902	905	917
—	—	—	—	—	—	—	—	—
6 602	6 647	6 954	6 813	6 776	6 869	6 698	6 897	7 442
6 044	6 073	6 350	6 185	6 135	6 219	6 040	6 226	6 744
558	574	604	628	641	650	658	671	698
11 169	10 693	10 498	9 874	10 930	9 153	11 183	12 973	11 879
50	193	7	70	13	15	4	15	147
4 836	3 892	3 872	3 063	4 109	2 281	3 658	4 153	2 216
6 142	6 432	6 480	6 604	6 670	6 734	7 385	8 029	8 696
98	99	58	59	59	51	51	701	745
43	77	81	78	79	72	85	75	75
617	822	1 026	1 820	1 230	1 538	1 552	2 265	4 277
0	0	0	1	1	0	0	1	1
600	800	1 000	1 800	1 200	1 500	1 500	2 200	4 200
5	10	14	19	29	38	52	64	76
—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	12	12	0	0	0	0	0	0
2 482	2 421	2 912	3 040	3 019	3 072	2 918	2 833	2 814
1 288	1 329	1 679	1 803	1 863	1 974	2 066	2 072	2 127
1 186	1 089	1 230	1 234	1 151	1 093	848	752	668
8	3	3	3	5	5	4	9	19
15	15	15	16	16	14	18	16	16
1 677	1 476	1 571	1 530	1 354	1 632	1 672	1 773	963
—	400	400	400	400	400	400	400	400
4 932	4 932	4 941	4 960	4 978	5 008	5 049	5 070	5 890
3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	5 000
1 638	1 638	1 638	1 638	1 638	1 638	1 638	1 638	638
294	294	303	322	340	370	411	432	252
31 161	31 097	32 092	32 163	32 982	32 501	34 530	37 580	38 242

Taulukko 2.

VAIHDETTAVA JA SIDOTTU VARANTO VUOSIEN 1982—1984 LOPUSSA, MILJ. MK

	1982	1983	1984
Kulta	1 382	1 383	1 732
Erityiset nosto-oikeudet	609	226	936
Varanto-osuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa	453	751	859
Vaihdettavat valuutat			
Saamiset	6 578	5 869	15 387
Velat	— 17	— 34	— 84
Vaihdettava varanto	9 005	8 195	18 830
Sidotut valuutat			
Saamiset	1 530	550	388
Velat	— 5	— 0	— 725
Sidottu varanto	1 525	550	— 337

Taulukko 3.

SUOMEN PANKIN SOVELTAMIA KORKOJA 1969—1984, %

Päivästä	Suomen Pankin peruskorko	Luottojen korkorajat ¹		Päiväkoron	
		alaraja	yläraja	alaraja	yläraja
12.12.1969	7	6	9	.	.
1. 6.1971	8½	6	9	.	.
1. 1.1972	7¾	6	9	.	.
1. 7.1973	9¼	7½	10½	.	.
1. 9.1975	9¼	7½	10½	9¼	30
1. 6.1976	9¼	7½	10½	9¼	25
1.10.1977	8¼	6½	9½	8¼	25
1. 1.1978	8¼	6½	9½	8¼	24
1. 5.1978	7¼	5½	8½	7¼	23
1.11.1979	8½	6¾	9¾	8½	24
1. 2.1980	9¼	7½	10½	9¼	24¾
1. 1.1981	9¼	7½	10½	9¼	24¼
1. 6.1982	8½	6	11	8½	23½
1. 7.1983	9½	7	12	9½	24½

¹ Muussa kuin pankeille suuntautuvassa kotimaisessa luotonannossa sovellettujen korkojen rajat.

Taulukko 4.

KOTIMAINEN CLEARINGLIIKE: VAIHDETTUJEN PANKKIVEKSELIIEN JA SHEKKIEN
SEKÄ TILISIIRTOJEN LUKUMÄÄRÄ JA ARVO 1982—1984

Vuosi ja kuukausi	Pääkonttori		Haarakonttorit		Yhteensä	
	Lukumäärä 1 000 kpl	Arvo milj. mk	Lukumäärä 1 000 kpl	Arvo milj. mk	Lukumäärä 1 000 kpl	Arvo milj. mk
1982	72 251	354 482	4 722	25 129	76 973	379 611
1983	102 802	415 428	467	12 370	103 269	427 798
1984	112 179	475 412	208	13 189	112 387	488 601
1984						
Tammikuu	8 880	37 575	17	1 065	8 897	38 640
Helmikuu	8 591	36 216	17	956	8 608	37 172
Maaliskuu	9 012	38 834	17	1 148	9 029	39 982
Huhtikuu	9 037	37 868	16	1 092	9 053	38 960
Toukokuu	10 107	41 312	18	1 124	10 125	42 436
Kesäkuu	9 276	41 329	20	1 090	9 296	42 419
Heinäkuu	9 541	40 427	18	1 388	9 559	41 815
Elokuu	9 288	36 983	19	1 073	9 307	38 056
Syyskuu	8 694	37 977	16	984	8 710	38 961
Lokakuu	10 254	43 539	17	1 113	10 271	44 652
Marraskuu	9 750	40 041	16	1 130	9 766	41 171
Joulukuu	9 749	43 311	17	1 026	9 766	44 337

Taulukko 5.

**LIIEPANKKIEN KESKUSPANKKIASEMA JA KESKUSPANKKIRAHOITUKSEN
KUSTANNUKSET 1979—1984¹**

Vuosi ja kuukausi	Liikepankkien keskuspankki- rahoitus, brutto milj. mk	Liikepankkien keskuspankki- rahoitus, netto milj. mk	Liikepankkien kassavaranto- talletukset milj. mk	Liikepankkien keskuspankki- asema milj. mk	Keskuspankki- rahoituksen kokonais- kustannus %	Keskuspankki- rahoituksen marginaali- kustannus %
1979	2 770.8	2 628.9	388.8	2 240.1	8.99	9.51
1980	4 963.6	4 963.3	2 219.6	2 743.7	12.37	14.94
1981	4 087.7	4 087.6	2 440.8	1 646.8	11.61	14.75
1982	3 171.7	3 166.0	2 425.3	740.7	11.99	14.16
1983	4 529.8	4 477.5	3 789.1	688.4	15.14	15.42
1984	3 175.7	2 396.3	5 539.8	-3 143.5	16.53	16.53
1984						
Tammikuu	6 794.2	6 097.1	4 427.9	1 669.2	17.50	17.50
Helmikuu	5 327.3	4 586.2	4 602.4	— 16.2	17.50	17.50
Maaliskuu	3 460.0	2 673.8	4 663.0	-1 989.2	17.50	17.50
Huhtikuu	2 050.7	549.7	5 001.7	-4 452.0	16.82	16.77
Toukokuu	1 470.6	36.5	5 375.8	-5 339.3	16.52	16.53
Kesäkuu	1 175.1	— 337.6	5 613.7	-5 951.3	16.80	16.80
Heinäkuu	1 463.2	895.6	5 671.5	-4 775.9	16.51	16.53
Elokuu	1 461.6	936.2	5 777.5	-4 841.3	16.50	16.50
Syyskuu	2 127.0	1 606.8	5 822.2	-4 215.4	16.04	16.10
Lokakuu	2 947.6	2 564.1	5 893.3	-3 329.2	15.76	15.75
Marraskuu	4 180.5	3 718.5	6 509.3	-2 790.8	15.48	15.48
Joulukuu	5 650.1	5 428.7	7 119.2	-1 690.5	15.07	15.07

¹ Päiväarvoista laskettuja vuosi- ja kuukausikeskiarvoja.

Taulukko 6.

SUOMEN PANKIN PÄIVÄMARKKINAT 1979—1984¹

Vuosi ja kuukausi	Päiväluottojen kysyntä Liikepankit milj. mk	Päivätalletusten tarjonta		Suomen Pankin nettosijoitus milj. mk	Päivä- korko ² %
		Liikepankit milj. mk	PSP milj. mk		
1979	2 271.9	141.9	1 808.9	321.1	9.74
1980	4 179.0	0.3	865.9	3 312.8	12.38
1981	3 494.4	0.1	1 333.3	2 161.0	11.48
1982	2 757.6	5.7	1 180.6	1 571.3	11.64
1983	4 131.3	52.3	1 354.7	2 724.3	15.37
1984	3 175.8	779.4	2 435.6	— 39.2	16.53
1984					
Tammikuu	6 794.0	697.1	1 509.0	4 587.9	17.50
Helmikuu	5 328.3	741.1	2 264.4	2 322.8	17.50
Maaliskuu	3 460.2	786.2	1 804.9	869.1	17.50
Huhtikuu	2 050.7	1 501.0	2 036.2	—1 486.5	16.77
Toukokuu	1 470.6	1 434.1	2 443.8	—2 407.3	16.53
Kesäkuu	1 175.1	1 512.7	2 295.5	—2 633.1	16.80
Heinäkuu	1 463.2	567.6	2 094.6	—1 199.0	16.53
Elokuu	1 461.6	525.4	2 473.8	—1 537.6	16.50
Syyskuu	2 127.0	520.2	3 121.7	—1 514.9	16.10
Lokakuu	2 947.6	383.5	2 609.9	— 45.8	15.75
Marraskuu	4 180.5	462.0	3 196.5	522.0	15.48
Joulukuu	5 650.1	221.4	3 376.9	2 051.8	15.07

¹ Päiväarvoista laskettuja vuosi- ja kuukausikeskiarvoja.

² 1.2.1980—30.4.1983 päiväkoron lisäksi on peritty lisäkorkoa, joka ei sisälly tähän sarjaan.

Taulukko 7.

SETELINANTO 1979—1984, MILJ. MK

Päivä	Setelinanto-oikeus			Käytetty setelinanto-oikeus			Setelin- antovara	
	Ensisijainen kate	Toissijainen kate	Yhteensä	Liikkeessä olevat setelit	Vaadittaessa maksettavat sitoumukset	Shekki- luotoista nostamatta		Yhteensä
31.12.								
1979	6 429	364	6 793	4 020	884	1	4 905	1 888
1980	7 681	1 500	9 181	4 572	1 089	0	5 661	3 520
1981	9 350	1 308	10 658	5 152	144	2	5 298	5 360
1982	11 109	1 500	12 609	5 572	64	2	5 638	6 971
1983	9 491	1 500	10 991	6 029	88	2	6 119	4 872
1984	19 911	1 500	21 411	6 744	1 067	0	7 811	13 600
1984								
31. 1.	10 904	1 500	12 404	5 658	75	1	5 734	6 670
29. 2.	11 000	1 500	12 500	5 693	115	2	5 810	6 690
30. 3.	12 218	615	12 833	5 768	318	2	6 088	6 745
30. 4.	15 575	632	16 207	6 044	3 423	2	9 469	6 738
31. 5.	15 988	657	16 645	6 073	3 003	2	9 078	7 567
29. 6.	17 808	634	18 442	3 617	6 350	1	9 968	8 474
31. 7.	17 843	670	18 513	6 185	2 292	1	8 478	10 035
31. 8.	18 849	640	19 489	6 135	3 749	0	9 884	9 605
28. 9.	17 990	659	18 649	6 219	1 457	0	7 676	10 973
31.10.	19 070	726	19 796	6 040	2 124	0	8 164	11 632
30.11.	20 397	1 411	21 808	6 227	1 877	0	8 104	13 704
31.12.	19 911	1 500	21 411	6 744	1 067	0	7 811	13 600

Taulukko 8.

**LIIKKEESSÄ OLEVAT SETELIT JA METALLIRAHAT VUOSIEN 1979—1984 LOPUSSA,
MILJ. MK**

Rahalaji	1979	1980	1981	1982	1983	1984
SETELIT						
UUDET						
500 mk	1 109.3	1 364.6	1 655.8	1 925.1	2 173.0	2 659.8
100 "	2 136.6	2 377.3	2 611.3	2 728.1	2 890.7	3 101.5
50 "	406.9	435.5	462.8	476.1	498.2	557.5
10 "	287.6	307.3	329.9	345.1	362.0	389.5
5 "	72.0	80.8	86.4	90.8	98.5	29.1
1 "	7.5	6.3	6.4	6.5	6.7	6.8
Yhteensä	4 019.9	4 571.8	5 152.6	5 571.7	6 029.1	6.744.2
VANHAT						
10 000—100 vmk	8.2	8.2	8.2	8.2	8.2	8.2
50—5 "	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2
Yhteensä	9.4	9.4	9.4	9.4	9.4	9.4
Kaikkiaan	4 029.3	4 581.2	5 162.0	5 581.1	6 038.5	6 753.6
METALLIRAHAT						
UUDET						
50 mk	—	—	24.4	42.7	63.4	62.6
25 "	19.8	19.9	19.9	19.9	19.9	19.9
10 "	39.2	39.2	39.2	38.4	38.4	38.5
5 "	24.5	26.9	28.5	30.1	32.1	169.6
1 "	157.8	174.6	197.5	214.6	234.1	243.8
50 p	38.2	41.0	45.8	50.0	55.3	56.9
20 "	30.3	34.4	38.7	42.9	46.8	49.8
10 "	17.4	18.8	20.6	23.0	24.8	26.1
5 "	15.7	16.8	18.7	19.9	21.2	22.3
1 "	12.5	10.1	9.3	8.8	8.5	8.2
Yhteensä	355.4	381.7	442.6	490.3	544.5	697.7
VANHAT						
1 000—1 vmk	15.2	15.2	15.2	15.2	15.2	15.2
50—1 vp	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
Yhteensä	15.7	15.7	15.7	15.7	15.7	15.7
Kaikkiaan	371.1	397.4	458.3	506.0	560.2	713.4

Taulukko 9.

SETELINVALMISTUS JA SETELINPOISTO 1979—1984, MILJ. MK

Setelinvalmistus	1979	1980	1981	1982	1983	1984
SETELIT						
UUDET						
500 mk	—	2 917.0	—	—	—	—
100 ”	1 408.0	3 144.0	2 349.5	2 024.5	362.2	2 679.8
50 ”	2 188.0	—	736.0	—	—	1 288.4
10 ”	285.2	939.2	863.7	155.2	824.3	1 081.2
5 ”	229.0	305.8	369.2	333.2	344.6	—
1 ”	5.2	—	0.4	—	—	—
Yhteensä	4 115.4	7 306.0	4 318.8	2 512.9	1 531.1	5 049.4
milj. kpl	137.4	192.3	198.8	102.4	155.0	160.7
Setelinpoisto						
SETELIT						
UUDET						
500 mk	777.0	172.4	220.5	325.7	383.8	296.5
100 ”	1 430.0	1 045.0	1 315.0	1 720.0	1 675.0	875.0
50 ”	570.1	467.5	537.5	660.0	660.0	452.5
10 ”	572.0	489.4	540.1	570.7	608.3	520.5
5 ”	222.7	238.6	273.6	256.1	286.4	396.1
1 ”	0.3	0.8	0.1	0.2	0.1	0.1
Yhteensä	3 572.1	2 413.7	2 886.8	3 532.7	3 613.6	2 540.7
milj. kpl	129.3	117.6	133.2	139.5	149.0	149.8
VANHAT						
Yhteensä	—	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
milj. kpl	—	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Kaikkiaan	3 572.1	2 413.7	2 886.8	3 532.7	3 613.6	2 540.7
milj. kpl	129.3	117.6	133.2	139.5	149.0	149.8

Taulukko 10.

SETELIT JA METALLIRAHAT 1984, MILJ. MK

Rahalaji	Vastuu- summa 31.12.1983	Valmis- tettu 1984	Poistettu 1984	Vastuu- summa 31.12.1984	Suomen Pankissa 31.12.1984	Liikkeessä 31.12.1984
SETELIT						
UUDET						
500 mk	4 920.6	—	296.5	4 624.1	1 964.3	2 659.8
100 "	5 568.4	2 679.8	875.0	7 373.2	4 271.7	3 101.5
50 "	1 318.5	1 288.4	452.5	2 154.4	1 596.9	557.5
10 "	1 050.8	1 081.2	520.5	1 611.5	1 222.0	389.5
5 "	458.5	—	396.1	62.4	33.3	29.1
1 "	10.5	—	0.1	10.4	3.6	6.8
Yhteensä	13 327.3	5 049.4	2 540.7	15 836.0	9 091.8	6 744.2
milj. kpl	299.1	160.7	149.8	310.0	211.0	99.0
VANHAT						
Yhteensä	9.4	—	0.0	9.4	0.0	9.4
milj. kpl	11.5	—	0.0	11.5	0.0	11.5
Kaikkiaan	13 336.7	5 049.4	2 540.7	15 845.4	9 091.8	6 753.6
milj. kpl	310.6	160.7	149.8	321.5	211.0	110.5
METALLIRAHAT						
UUDET						
50 mk	66.4	—	1.9	64.5	1.9	62.6
25 "	20.0	—	—	20.0	0.1	19.9
10 "	38.5	—	—	38.5	0.0	38.5
5 "	149.7	75.1	—	224.8	55.2	169.6
1 "	261.4	14.9	0.1	276.2	32.4	243.8
50 p	63.3	1.5	0.0	64.8	7.9	56.9
20 "	51.7	4.0	0.0	55.7	5.9	49.8
10 "	27.6	2.0	0.0	29.6	3.5	26.1
5 "	22.4	1.3	0.0	23.7	1.4	22.3
1 "	8.9	—	0.6	8.3	0.1	8.2
Yhteensä	709.9	98.8	2.6	806.1	108.4	697.7
VANHAT						
1 000—100 vmk	15.2	—	—	15.2	0.0	15.2
50 vmk—1 vp	0.5	—	—	0.5	0.0	0.5
Yhteensä	15.7	—	—	15.7	0.0	15.7
Kaikkiaan	725.6	98.8	2.6	821.8	108.4	713.4

Taulukko 11.

AVISTAMYYNTIKURSSIT 1979—1984, MK

Valuutta	1979			1980			1981		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	4.033	3.896	3.711	3.941	3.730	3.604	4.707	4.315	3.812
1 Kanadan dollari	3.535	3.330	3.166	3.365	3.194	3.111	3.825	3.602	3.159
1 Englannin punta	8.915	8.725	7.895	9.290	8.691	8.245	9.590	8.731	7.987
1 Irlannin punta	8.088	7.956	7.839	8.000	7.689	7.255	7.367	6.976	6.650
100 Ruotsin kruunua	92.10	91.12	89.60	89.75	88.43	87.45	89.05	85.74	79.00
100 Norjan kruunua	79.25	77.22	75.00	77.40	75.81	75.00	76.85	75.54	73.80
100 Tanskan kruunua	78.00	74.38	69.55	69.80	66.53	63.75	64.30	60.96	58.50
100 Islannin kruunua	1.31	1.14	0.96	0.98	0.81	0.66	66.00	60.35	53.30
100 D-markkaa	216.70	212.75	209.20	216.14	205.58	194.45	198.40	191.31	183.35
100 Hollannin florinia	200.00	194.43	189.40	195.95	188.02	179.20	181.35	173.43	165.30
100 Belgian frangia ¹	13.740	13.338	13.010	13.330	12.818	12.133	12.280	11.688	11.230
100 Sveitsin frangia	242.70	234.36	227.40	235.65	222.87	210.60	247.70	220.34	203.30
100 Ranskan frangia	94.70	91.88	89.70	92.55	88.65	84.40	85.45	79.92	76.50
100 Italian liiraa	0.480	0.473	0.458	0.465	0.440	0.414	0.419	0.385	0.363
100 Itävallan šillinkiä	30.13	29.19	28.44	30.12	28.90	27.45	28.48	27.17	26.14
100 Portugalin escudoa	8.70	8.13	7.60	8.02	7.60	7.30	7.45	7.17	6.83
100 Espanjan pesetaa	6.15	5.84	5.63	5.69	5.25	4.88	4.92	4.72	4.52
100 Japanin jeniä	2.035	1.797	1.503	1.898	1.662	1.515	2.032	1.967	1.903
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	6.081	5.941	5.711	5.992	5.741	5.603	6.328	5.986	5.646
1 erityinen nosto-oikeus (SDR)	5.12720	5.01678	4.87141	4.95537	4.84255	4.79084	5.22182	5.07140	4.88542

¹ Kaupallinen kurssi.

Valuutta	1982			1983			1984		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	5.572	4.820	4.325	5.899	5.570	5.241	6.552	6.010	5.530
1 Kanadan dollari	4.570	3.913	3.611	4.726	4.524	4.277	4.964	4.645	4.347
1 Englannin punta	9.356	8.423	8.108	8.845	8.456	7.996	8.444	8.023	7.584
1 Irlannin punta	7.461	6.854	6.518	7.540	6.957	6.613	6.696	6.533	6.371
100 Ruotsin kruunua	80.50	77.03	72.65	73.10	72.75	72.45	73.75	72.77	71.85
100 Norjan kruunua	77.70	74.84	69.25	77.45	76.44	75.25	75.80	73.84	71.95
100 Tanskan kruunua	63.40	57.93	54.20	63.85	61.07	58.85	59.55	58.16	56.75
100 Islannin kruunua	54.30	40.79	32.05	32.25	23.25	20.35	20.80	19.39	16.15
100 D-markkaa	223.65	198.76	190.05	227.25	218.61	211.75	218.25	211.65	205.25
100 Hollannin florinia	202.40	180.66	173.00	204.45	195.66	189.35	193.25	187.72	182.00
100 Belgian frangia ¹	11.450	10.584	9.870	11.860	10.934	10.450	10.670	10.428	10.170
100 Sveltsin frangia	266.25	237.79	221.95	274.15	265.70	260.60	267.50	256.42	247.75
100 Ranskan frangia	79.00	73.65	67.85	80.00	73.53	69.80	70.90	69.07	66.95
100 Italian liiraa	0.389	0.358	0.341	0.393	0.369	0.352	0.353	0.344	0.334
100 Itävallan šillinkiä	31.85	28.31	27.12	32.30	31.11	30.15	31.00	30.13	29.20
100 Portugalin escudoa	6.85	6.13	5.48	6.04	5.14	4.41	4.46	4.14	3.87
100 Espanjan pesetaa	4.82	4.41	4.19	4.25	3.91	3.71	3.81	3.75	3.67
100 Japanin jeniä	2.274	1.943	1.783	2.521	2.351	2.254	2.626	2.534	2.414
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	7.473	6.624	6.170	7.636	7.491	7.411	7.547	7.357	7.198
1 erityinen nosto-oikeus (SDR)	5.92336	5.30563	5.05149	6.11828	5.94325	5.81780	6.42611	6.14739	5.90956

Taulukko 12.

AVISTAMYNTIKURSSIT 1984, MK

Valuutta	Tammikuu			Helmikuu			Maaliskuu		
	Korkein	Keskim.	Allin	Korkein	Keskim.	Allin	Korkein	Keskim.	Allin
1 USA:n dollari	6.005	5.940	5.825	5.939	5.803	5.636	5.720	5.618	5.530
1 Kanadan dollari	4.796	4.764	4.685	4.763	4.655	4.506	4.518	4.432	4.347
1 Englannin punta	8.444	8.389	8.360	8.411	8.355	8.320	8.395	8.201	8.067
1 Irlannin punta	6.637	6.579	6.553	6.669	6.626	6.562	6.696	6.645	6.583
100 Ruotsin kruunua	73.10	72.85	72.60	72.85	72.56	72.40	73.15	72.79	72.30
100 Norjan kruunua	75.80	75.65	75.45	75.70	75.47	75.15	75.25	75.04	74.40
100 Tanskan kruunua	59.05	58.56	58.30	59.15	58.89	58.45	59.55	59.16	58.55
100 Islannin kruunua	20.80	20.58	20.40	20.45	20.05	19.70	19.85	19.63	19.30
100 D-markkaa	213.65	211.96	211.20	216.80	214.81	212.10	218.25	216.76	215.00
100 Hollannin florinia	190.20	188.64	187.80	191.95	190.35	188.30	193.25	192.02	190.45
100 Belgian frangia ¹	10.470	10.395	10.360	10.590	10.495	10.380	10.670	10.596	10.510
100 Sveitsin frangia	267.50	266.26	265.35	265.85	263.17	260.75	264.40	262.10	259.05
100 Ranskan frangia	70.05	69.47	69.20	70.50	69.92	69.45	70.90	70.46	69.95
100 Italian liiraa	0.353	0.350	0.348	0.350	0.349	0.348	0.352	0.350	0.345
100 Itävallan šillinkiä	30.35	30.10	30.00	30.75	30.48	30.10	31.00	30.80	30.60
100 Portugalin escudoa	4.46	4.41	4.38	4.40	4.35	4.29	4.35	4.32	4.26
100 Espanjan pesetaa	3.76	3.74	3.71	3.79	3.78	3.76	3.79	3.77	3.74
100 Japanin jeniä	2.575	2.547	2.527	2.539	2.488	2.420	2.531	2.498	2.414
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	7.466	7.425	7.390	7.409	7.343	7.251	7.305	7.252	7.198
1 erityinen nosto-oikeus (SDR)	6.19568	6.14538	6.08278	6.13995	6.06512	5.97007	6.02731	5.96910	5.90956

¹ Kaupallinen kurssi.

Valuutta	Huhtikuu			Toukokuu			Kesäkuu		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	5.768	5.650	5.568	5.878	5.821	5.742	5.935	5.822	5.712
1 Kanadan dollari	4.505	4.422	4.369	4.535	4.502	4.460	4.534	4.472	4.413
1 Englannin punta	8.074	8.054	8.029	8.150	8.100	8.039	8.066	8.038	7.987
1 Irlannin punta	6.603	6.569	6.531	6.549	6.518	6.489	6.572	6.528	6.480
100 Ruotsin kruunua	72.45	72.27	72.15	72.25	72.15	72.00	72.40	72.05	71.85
100 Norjan kruunua	74.80	74.54	74.35	74.85	74.64	74.35	74.90	74.66	73.95
100 Tanskan kruunua	58.65	58.32	57.90	58.10	57.91	57.75	58.40	58.10	57.80
100 Islannin kruunua	19.90	19.66	19.45	20.15	19.94	19.65	20.25	19.87	19.50
100 D-markkaa	215.65	214.29	212.50	213.15	211.99	210.80	214.55	213.19	211.60
100 Hollannin florinia	191.20	189.99	188.60	189.15	188.39	187.65	190.30	189.12	187.80
100 Belgian frangia ¹	10.540	10.491	10.440	10.480	10.422	10.380	10.520	10.462	10.410
100 Sveitsin frangia	259.80	258.71	257.60	258.30	257.05	256.15	257.75	255.83	253.80
100 Ranskan frangia	70.10	69.79	69.40	69.50	69.14	68.80	69.90	69.50	69.05
100 Italian liiraa	0.348	0.347	0.344	0.346	0.345	0.343	0.347	0.346	0.344
100 Itävallan šillinkä	30.65	30.48	30.25	30.35	30.18	30.00	30.60	30.39	30.20
100 Portugalin escudoa	4.27	4.25	4.23	4.24	4.21	4.18	4.19	4.16	4.06
100 Espanjan pesetaa	3.80	3.78	3.76	3.81	3.80	3.78	3.81	3.78	3.75
100 Japanin jeniä	2.551	2.515	2.487	2.561	2.528	2.501	2.515	2.501	2.488
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	7.290	7.239	7.204	7.283	7.252	7.221	7.302	7.257	7.219
1 erityinen nosto-oikeus (SDR)	6.03141	5.96591	5.91890	6.08807	6.05038	6.01520	6.09764	6.04421	5.94421

¹ Kaupallinen kursori.

Taulukko 12. (Jatk.)

Valuutta	Heinäkuu			Elokuu			Syyskuu		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	6.101	6.019	5.931	6.132	6.072	6.026	6.485	6.278	6.083
1 Kanadan dollari	4.649	4.550	4.501	4.703	4.661	4.625	4.912	4.787	4.701
1 Englannin punta	8.033	7.962	7.868	8.028	7.987	7.928	7.982	7.919	7.842
1 Irlannin punta	6.521	6.501	6.488	6.546	6.502	6.473	6.499	6.451	6.371
100 Ruotsin kruunua	72.80	72.64	72.35	73.10	72.78	72.60	73.75	73.36	73.00
100 Norjan kruunua	74.10	73.48	73.15	73.35	73.27	73.20	73.45	73.05	71.95
100 Tanskan kruunua	58.10	57.92	57.70	58.00	57.78	57.55	57.75	57.40	56.75
100 Islannin kruunua	20.45	20.17	20.00	20.00	19.78	19.60	19.90	19.44	19.20
100 D-markkaa	212.55	211.78	210.95	211.10	210.61	209.95	210.25	208.01	205.25
100 Hollannin florinia	188.35	187.65	186.80	187.40	186.72	186.20	186.40	184.46	182.00
100 Belgian frangia ¹	10.480	10.454	10.430	10.470	10.433	10.390	10.430	10.320	10.170
100 Sveitsin frangia	253.60	250.57	247.75	253.80	251.43	248.30	253.35	251.64	250.45
100 Ranskan frangia	69.40	69.13	68.85	68.90	68.75	68.45	68.65	67.93	66.95
100 Italian liiraa	0.347	0.346	0.344	0.345	0.343	0.340	0.341	0.338	0.334
100 Itävallan šillinkiä	30.30	30.20	30.05	30.10	30.01	29.90	29.95	29.64	29.20
100 Portugalin escudoa	4.11	4.08	4.04	4.13	4.08	4.03	4.07	4.03	3.97
100 Espanjan pesetaa	3.76	3.75	3.74	3.74	3.71	3.67	3.74	3.71	3.70
100 Japanin jeniä	2.495	2.484	2.463	2.519	2.511	2.496	2.626	2.565	2.517
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	7.326	7.296	7.268	7.356	7.340	7.320	7.519	7.435	7.354
1 erityinen nosto-oikeus (SDR)	6.17422	6.13193	6.09382	6.19339	6.16264	6.13745	6.38125	6.27279	6.16169

¹ Kaupallinen kurssi.

Valuutta	Lokakuu			Marraskuu			Joulukuu		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	6.484	6.378	6.278	6.436	6.261	6.145	6.552	6.458	6.387
1 Kanadan dollari	4.902	4.842	4.792	4.871	4.762	4.686	4.964	4.896	4.844
1 Englannin punta	7.879	7.793	7.669	7.863	7.792	7.689	7.756	7.686	7.584
1 Irlannin punta	6.484	6.455	6.414	6.537	6.507	6.469	6.547	6.512	6.468
100 Ruotsin kruunua	73.75	73.57	73.30	73.35	73.13	73.00	73.25	73.07	73.00
100 Norjan kruunua	72.15	72.06	71.95	72.15	72.08	72.00	72.20	72.10	72.00
100 Tanskan kruunua	58.00	57.61	57.15	58.25	58.07	57.80	58.40	58.16	57.75
100 Islannin kruunua	19.65	19.35	19.20	19.20	17.78	16.15	16.60	16.38	16.25
100 D-markkaa	209.60	208.14	206.25	211.00	209.79	208.15	209.05	208.46	207.80
100 Hollannin florinia	185.90	184.61	183.05	187.00	186.02	184.60	185.35	184.72	184.20
100 Belgian frangia ¹	10.390	10.294	10.220	10.430	10.400	10.350	10.440	10.379	10.340
100 Sveitsin frangia	255.05	253.02	251.65	256.30	254.59	253.15	253.30	252.66	251.90
100 Ranskan frangia	68.50	68.01	67.45	68.80	68.52	68.10	68.40	68.18	67.95
100 Italian lillraa	0.339	0.337	0.335	0.340	0.339	0.338	0.341	0.340	0.338
100 Itävallan šillinkiä	29.85	29.66	29.40	30.00	29.87	29.65	29.80	29.71	29.60
100 Portugalin escudoa	4.01	3.97	3.92	3.93	3.91	3.87	3.95	3.92	3.89
100 Espanjan pesetaa	3.74	3.72	3.70	3.76	3.75	3.74	3.79	3.77	3.74
100 Japanin jeniä	2.606	2.588	2.564	2.614	2.578	2.551	2.623	2.609	2.596
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	7.531	7.486	7.433	7.524	7.447	7.400	7.547	7.516	7.494
1 erityinen nosto-olkeus (SDR)	6.38017	6.32399	6.26916	6.35953	6.26866	6.20965	6.42611	6.36657	6.32323

¹ Kaupallinen kurssi.

Taulukko 13.

SUOMEN PITKÄAIKAINEN ULKOMAINEN VELKA JA SAAMINEN 1984, MILJ. MK

	Saldo 31.12.1983	Nostot 1984	Kuoletukset 1984	Netto- nostot 1984	Kurssi- vaikutus 1984	Saldo 31.12.1984
RAHOITUSLAINAT	53 118	13 608	6 137	+ 7 471	+ 2 929	63 518
Yksittäisvelkakirjat	23 970	4 802	2 886	+ 1 916	+ 1 427	27 313
Joukkovelkakirjat	29 148	8 806	3 251	+ 5 555	+ 1 502	36 205
Obligaatiot	20 252	5 509	1 349	+ 4 160	+ 964	25 376
Debentuurit	913	2 389	252	+ 2 137	+ 284	3 334
Talletustodistuslainat	975	—	—	—	+ 120	1 095
Private placement -lainat	6 905	908	1 629	— 721	+ 126	6 310
Lainat Maailmanpankilta	103	—	21	— 21	+ 8	90
TUONTILUOTOT	4 472	475	1 295	— 820	+ 213	3 865
Laiva- ja lentokoneluotot	1 905	179	693	— 514	+ 138	1 529
Muut tuontiluotot	2 567	296	602	— 306	+ 75	2 336
VUOKRAUSLUOTOT	319	4	106	— 102	+ 35	252
SUORAT SIOITUKSET	2 317	413	89	+ 324	+ 5	2 646
Oma pääoma	1 908	371	39	+ 332	—	2 240
Osaksluotot	409	42	50	— 8	+ 5	406
PORTFOLIOSIOITUKSET¹	848	1 733	241	+ 1 492	—	2 340
JÄSENOSUUDET²	444	184	116	+ 68	—	512
PITKÄAIKAINEN BRUTTOVELKA³	61 518	16 417	7 984	+ 8 433	+ 3 182	73 133
RAHOITUSLAINAT	2 520	17	2 275	— 2 258	+ 6	268
VIENTILUOTOT	6 612	3 327	1 645	+ 1 682	+ 626	8 920
KEHITYSLUOTOT	196	78	47	+ 31	—	227
SUORAT SIOITUKSET	6 166	2 813	334	+ 2 479	+ 44	8 689
Oma pääoma	5 281	2 385	261	+ 2 124	—	7 405
Osaksluotot	885	428	73	+ 355	+ 44	1 284
JÄSENOSUUDET²	1 216	204	—	+ 204	—	1 420
PITKÄAIKAINEN BRUTTOSAAMINEN³	16 710	6 439	4 301	+ 2 138	+ 676	19 524
PITKÄAIKAINEN NETTOVELKA	44 808	9 978	3 683	+ 6 295	+ 2 506	53 609

¹ Uutena eränä 31.12.1983 lähtien suomalaisten yritysten ulkomaisilla pääomamarkkinoilla liikkeeseen laskemat osakkeet sekä Helsingin Arvopaperipörssin välityksellä ulkomaille myydyt arvopaperit.

² Velkaan sisältyvät velkakirjojen muodossa maksetut jäsenosuudet kansainvälisissä rahoituslaitoksissa ja saamiseen Suomen jäsenosuudet kansainvälisissä rahoituslaitoksissa.

³ Velka- ja saamissaldot on laskettu saldopäivämäärän kurssien mukaan, nostot ja kuoletukset kuukausittain laskettujen myyntikurssien keskiarvojen mukaan.

TILINTARKASTAJIEN KERTOMUS

Suomen Pankin vuoden 1984 tilien ja toiminnan tarkastuksesta

Eduskunnan valitsemina tilintarkastajina olemme 11.–15.3.1985 suorittaneet Suomen Pankin tilinpäätöksen ja kirjanpidon sekä hallinnon tarkastuksen tilivuodelta 1984 hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa.

Pankin tarkastusosasto on tilivuoden aikana tarkastanut pankin kirjanpitoa ja toimintaa. Olemme perehtyneet sisäisestä tarkastuksesta laadittuihin kertomuksiin.

Olemme lukeneet pankin tilinpäätöskertomuksen ja saaneet johtokunnalta pankin toimintaa koskevia selostuksia.

Tilinpäätös, joka osoittaa voittoa 252 025 716,95 markkaa, on laadittu eduskunnan pankkivaiktuusmiesten vahvistamien tilinpäätösperusteiden ja voimassa olevien säännösten mukaisesti.

Edellä olevan perusteella ja koska tarkastuksemme ei ole antanut aihetta huomautuksiin, esitämme tuloslaskelman ja taseen vahvistamista ja vastuuvapauden myöntämistä johtokunnalle tarkastamaltamme tilivuodelta.

Helsingissä maallskuun 15. päivänä 1985

Håkan Malm

Peter Muurman

Kalevi Mattila

Matti Vesterinen

Pentti Måki-Hakola

J. Kalervo Virtanen KHT

EDUSKUNNAN PANKKIVALTUUSMIEHET VUODEN 1984 LOPUSSA

Matti Jaatinen (puheenjohtaja)
Erkki Liikanen (varapuheenjohtaja)
Matti Majjala
Aarne Saarinen
Pirkko Työläjärvi
Mauri Miettinen
Veikko Vennamo
Mikko Jokela
Olli Helminen

SUOMEN PANKIN JOHTOKUNTA VUODEN 1984 LOPUSSA

Eduskunnan pankkivaltuusmiesten vahvistama johtokunnan työnjako

Rolf Kullberg puheenjohtaja	Pankin toiminnan yleinen johto ja valvonta Keskuspankkipolitiikan yleisperiaatteet Johtokunnan edustus Johtokunnan jäsenten toiminnan ja heidän ratkaisujensa asiasisällön valvonta
Pentti Uusivirta	Ulkomaisen rahoituksen osastolle kuuluvat asiat Idänkaupan osastolle kuuluvat asiat Kansainvälisten lakiasian osastolle kuuluvat asiat Valuuttapolitiikan osaston kansainvälisiin rahalaitoksiin ja järjestöihin liittyvät asiat Kansainväliset rahalaitokset ja järjestöt
Ele Alenius	Tutkimusosastolle kuuluvat asiat Kassaosastolle kuuluvat asiat Maksuosastolle kuuluvat asiat Setelipaino Haarakonttorit
Harri Holkeri	Valuuttapolitiikan osastolle kuuluvat asiat (paitsi kansainväliset rahalaitokset ja järjestöt) Valuuttaosastolle kuuluvat asiat Hallinto-osastolle kuuluvat asiat Laskentaosastolle kuuluvat asiat Tarkastusosastolle kuuluvat asiat
Seppo Lindblom kauppa- ja teollisuusministeri, virasta vapaa	
Esko Ollila	Henkilöstöosastolle kuuluvat asiat Valuuttantarkkailuosastolle kuuluvat asiat Rahoitusosastolle kuuluvat asiat Tietojenkäsittelyosastolle kuuluvat asiat SITRA
Markku Puntila vs. jäsen	Rahapolitiikan osastolle kuuluvat asiat Kansantalouden osastolle kuuluvat asiat Tiedotusosastolle kuuluvat asiat

PÄÄKONTTORI

Johtajat

Eino Helenius

Pentti Kolvikko

Sirkka Hämäläinen

M. Vanhala

Sisäinen tarkastus

Konttorinjohtaja, projektitehtävät

M. Hannula

HAARAKONTTORIT

Konttorit

Joensuu

Jyväskylä

Kotka

Kuopio

Lahti

Mikkeli

Oulu

Pori

Rovaniemi

Tampere

Turku

Vaasa

Osastot

Hallinto-osasto

Laskentaosasto

Kansainväliset lakiasiat

Turvallisuusryhmä

Henkilöstöosasto

Kassaosasto

Tutkimusosasto

Rahoitusosasto

Maksuosasto

Kansantalouden osasto

Tiedotusosasto

Tietojenkäsittelyosasto

Rahapolitiikan osasto

Valuuttapolitiikan osasto

Valuuttaosasto

Idänkaupan osasto

Ulkomaisen rahoituksen osasto

Valuutantarkkailuosasto

Tarkastusosasto

Osastopäälliköt

H. T. Hämäläinen

Ossi Leppänen

Urpo Levo

Jyrki Ahvonen

turvallisuuspäällikkö

Anton Mäkelä

Reijo Mäkinen

ylitkassanhoitaja

Heikki Koskenkylä

Raimo Hyvärinen

Stig G. Björklund

Seppo Kostlainen (vs.)

(avoinna)

Erkki Vehkamäki

Ralf Pauli

Johnny Åkerholm

Kari Pekonen

Kari Holopainen

Markus Fogelholm

J. Ojala

Timo Männistö

SETELIPAINO

Toimitusjohtaja Tor-Leif Huggare

Tuotantojohtaja, varatoimitusjohtaja H. Taipale

SUOMEN PANKKI

Perustettu 1811

Käyntiosoite: Snellmanin aukio, Helsinki

Postiosoite: PL 160, 00101 Helsinki

Puhelinnumero: (90) 1831

Telex: 121224 spfb sf

Sähköosoite: SUOMENPANKKI Helsinki

Haarakonttorit:

Joensuu:	Torikatu 34, PL 80, 80101 Joensuu, puh. (973) 212 16
Jyväskylä:	Kauppakatu 21, PL 165, 40101 Jyväskylä, puh. (941) 211 433
Kotka:	Keskuskatu 19, PL 211, 48101 Kotka, puh. (952) 182 500
Kuopio:	Kauppakatu 25—27, PL 123, 70101 Kuopio, puh. (971) 125 611
Lahti:	Torikatu 3, PL 170, 15111 Lahti, puh. (918) 298 31
Mikkeli:	Päiviökatu 15, PL 61, 50101 Mikkeli, puh. (955) 148 40
Oulu:	Kajaaninkatu 8, PL 103, 90101 Oulu, puh. (981) 224 366
Pori:	Valtakatu 11, PL 110, 28101 Pori, puh. (939) 353 44
Rovaniemi:	Valtakatu 23, PL 205, 96201 Rovaniemi, puh. (960) 160 01
Tampere:	Hämeenkatu 13, PL 325, 33101 Tampere, puh. (931) 254 20
Turku:	Linnankatu 20, PL 373, 20101 Turku, puh. (921) 260 66
Vaasa:	Kirkkopuistikko 22, PL 44, 65101 Vaasa, puh. (961) 118 322